

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Dr w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości poczynnych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 440

Poznań, środa dnia 24 września 1930

Rok XXV

Reforma systemu podatkowego

Nasz system podatkowy pochodzi z czasów, gdy walka z inflacją pieniądza papierowego wymagała wysokich stawek podatkowych i różnych podatków nadzwyczajnych, a równocześnie spadek siły nabywczej pieniądza łagodził ostrze tego systemu. W ostatnich kilku latach, mimo bezwzględnej krytyki tego wszystkiego, co przedtem było, nie wprowadzono żadnych zasadniczych zmian w tym systemie. Jedynie tylko fiskalizm, w związku ze wzrostem budżetu państwowego, doszedł do wysokiego napięcia.

Inne kraje zmieniły już swoje podatki z okresu inflacji. Polska tego nie zrobiła. Ze strony oficjalnej utrzymuje się, że teraz nie jest czas na wielką reformę podatków, że należy poprzestać na ulgach i zmianach raczej drugorzędnych. Otóż należy sobie zadać pytanie: czy dzisiejszy system podatkowy sprzyja kapitalizacji, czy daje możliwości gromadzenia oszczędności i do nich zachęca? Należy stanowczo powiedzieć, że nie. A w takim razie reforma podatków jest czemś koniecznym, bez czego nie usunie się źródeł obecnego przesilenia. Nie można z nią zbyt długo zwlekać i odkładać na później. Zbyt wiele jest niepełności w naszym życiu państwowym, by mogła trwać dalej także i niepewność podatkowa.

Niewątpliwie łatwiej było przeprowadzić tę reformę dwa lata temu, gdy konjunktura była lepsza. Dzisiaj wysuwa się argument, że zasadnicze zmiany w systemie podatkowym mogą zmniejszyć dochody skarbu, które i bez tego maleją. Jednakże należy pamiętać, że wysokie dochody skarbu niezawsze idą w parze z wysokimi stawkami podatkowymi i wielkością podatków. Zmniejszenie budżetu przychodzi jako konieczność życiowa, gdy wysychają źródła podatkowe. Bez ożywienia się życia gospodarczego, przede wszystkim w rolnictwie, nie będzie poprawy skarbu. Niższe stawki podatkowe, które pozwolą na odbudowę kapitału obrotowego, na gromadzenie się oszczędności, które umożliwią kalkulację gospodarczą i przywrócą zaufanie w przyszłość, oznaczają w ostatecznym wyniku zwiększenie się dochodów skarbowych.

Na pierwszy plan wysunąć należy likwidację podatku od obrotu. Teoretycznie biorąc, nie ma już ten podatek żadnego obrotu. Oczywiście, że nie można go skreślić za jednym zamachem, ale należy przewidzieć przez osobną ustawę jego zupełne zniesienie w ciągu lat kilku. Ubytek dochodów wyrówna się przez ogólne podniesienie się zdolności płatniczej społeczeństwa, gdy odpadnie szczególnie dokuczliwy ciężar tego podatku; z drugiej strony trzeba się liczyć z koniecznymi oszczędnościami w wydatkach.

Równie ważną jest reforma podatku dochodowego. Nadmiernie wysokie stawki nie przynoszą skarbowi żadnych korzyści. Jednakowe traktowanie osób prawnych, jak i osób fizycznych odstrasza kapitał obcy, który zresztą znajduje

Prasa francuska nadal demaskuje obłudę niemiecką

Na marginesie genewskiej dyskusji mniejszościowej

Paryż, 24. 9. (PAT.) Prasa wykazuje żywe zainteresowanie genewską debatą w sprawie mniejszości narodowych. Dzienniki zamieszczają obszernie sprawozdania z przebiegu tej debaty. Dzienniki „L'Oeuvre” i „La Volonté” oraz szereg innych dzienników zwracają szczególną uwagę na przemówienia min. Zaleskiego, podkreślając ustęp, w którym minister wspomina o ciężkim przed wojną losie Polaków w państwach zaborczych, gdzie element polski był przedmiotem okrutnych prześladowań.

„Journal des Débats” zamieszcza artykuł Gauvaina, który zaznacza, że pp. Michalakopoulos, Zaleski, Marinkowicz oraz Briand przejrzyli nawskroś kombinacje niemieckie i wykazali jasno cel Niemiec, jakim jest utrzymanie w pewnych ugrupowaniach mniejszości, niebezpiecznej dla pokoju agitaacji. Niemcy dążą obecnie ku wytworzeniu w organizmie Europy ran, których nie wolno było leczyć i które gryzłyby powoli organa, leczące je, niszczyć państwo, do którego należą.

„Le Temps” zaznacza, że gdyby przemogła teza Curtiusa, to pozwoliłoby to Niemcom rozszerzyć ich propagandę i wywołać nastroje, jakoby się im podobał. Niech nie liczą jednak na to. Liga Narodów mocno się jeszcze zastanowi, zanim otworzy Niemcom drzwi, prowadzące do celu. Mowa, wygłoszona przez Brianda, sprowadziła kwestję do słusznych jej granic. — Przedstawiciel Francji wykazał, że Liga Narodów spełnia należycie swe obowiązki wobec mniejszości narodowych, oraz że nikt nie jest zaintereso-

wany w wywoływaniu wstrząszeń w jakimkolwiek państwie europejskim. Briand przypominał, że istniejące umowy służą do zapewnienia pewnych gwarancji mniejszościom narodowym i że nie zawarte one zostały bynajmniej w celu wytworzenia w łonie poszczególnych państw ognisk rewolucyj. Poszanowanie istniejących traktatów stanowi podłoże Ligi Narodów. Słowa te powinny być słyszane przez wszystkich.

Paryż, 24. 9. (PAT.) W dzienniku „L'Ordre” Emil Buret narzeka na straszenie czasu, która ma miejsce w Genewie. Po co bawić się w tę długą dyskusję? Przecież jasnym jest, że ci „pocziwcy” Niemcy bronią mniejszości narodowych, które ich obchodzą tyle, co śnieg zeszłoroczny i z których kpią sobie, jak z pierwszego morderstwa, popełnionego przez nich na początku wojny. Niemcy bronią tych mniejszości w tym celu, aby dobić się rewizji traktatów.

Briand powinienby im powiedzieć wyraźnie, że wobec znacznych korzyści, które przyniosły Niemcom tezy Wilsona, mogą one bez szemrania znośić wyrok, wydany w imieniu tych tez. Przecież zostali oni pobici a jeszczeby chcieli mieć wszelkie korzyści z traktatów. „Korytarz gdański” przynosi pewien uszczerbek ich prestiżowi a bynajmniej ich interesom. Niech błogosławia oni jeszcze prezydenta Wilsona i jego mrzonkę o prawie narodów do rozporządzania swoimi losami. Mrzonka ta przeszkodziła Polsce odzyskanie wszystkich ziem, które zostały jej zabrane.

Proces przeciwko oficerom Reichswehry

Hitler i Goebels oskarżeni o zdradę stanu

Berlin, 24. 9. (PAT.) W toku wczorajszej rozprawy przeciwko oficerom hitlerowskim, oskarżonym o zdradę stanu, przewodnicząc trybunału oświadczył, iż przeciwko przywódcom partii narodowo-socjalistycznej Hitlerowi i Goebelsowi toczą się dochodzenia o zdradę stanu. Twierdzenie to po-

parł prokurator. Również adwokat poparł to oświadczenie.

Prasa dzisiejsza podkreśla, że byłoby prawdziwą sensacją, gdyby kanclerz Brüning nawiązał rokowania koalicyjne z partją, której czołowi przedstawiciele są oskarżeni o zdradę stanu.

w tem podjęte, by ubocznymi drogami wymykać się z pod podatku. Należy w obciążeniu podatkiem dochodowym przyznać specjalne ulgi dochodowi, przeznaczonemu do dalszej produkcji, a nie na cele konsumcyjne.

Musi być uregulowana ostatecznie sprawa nadzwyczajnego podatku majątkowego, który chociaż faktycznie zamiera pod naciskiem rzeczywistości gospodarczej, wisi wciąż, jak miecz Damoklesa, nad wielu gospodarstwami, przez co powiększa się niepewność i zamieszanie w ich kalkulacji gospodarczej i kredytowej. Nadzwyczajny podatek, płacony rzeczywiście od majątku, nie może wleć się przez długie lata.

Wymaga reformy także i gospodarka w monopolach państwowych. Nie mogą one wciąż rozszerzać zakresu swojego działania, nie można ich rozszerzać kosztem przedsiębiorczości prywatnej. Równocześnie w ostatnich paru latach wzrastają w monopolach koszty produkcji w daleko wyższym stopniu, aniżeli zysk czysty, co dowodzi niedość oszczędnej gospodarki.

Ustać winna dowolność w nakładaniu podatków samorządowych i dodatków do państwowych podatków. Prawa podatkowe samorządu winny być w ścisły sposób przez ustawę określone, a wyrównania deficytów samorządów należy szukać przede wszystkim w bardziej oszczędnej ich gospodarce. Równocześnie państwo nie może na samorządy nakładać coraz to nowych zadań, którym one nie mogą podołać.

Wreszcie wymiar i pobór podatków należy oprzeć na ścisłych podstawach prawnych, usunąć dowolność administracji skarbowej i jej nadmierny fiskalizm. Należy wykonać i ogólnie zastosować wszelkie rozstrzygnięcia Trybunału Administracyjnego, przyznające słuszną płacącom podatki w ich sporach ze skarbem, a takich rozstrzygnięć jest już sporo. Nie można też pominąć sprawy uregulowania ogromnych zaległości podatkowych i nadmiernych kar za zwłokę i innych dodatkowych kosztów.

Roman Rybarski.

Napady na Polaków na Warmji

Czytamy w „Gazecie Olsztyńskiej”: Już podczas akcji wyborczej śledziłyśmy uważnie działalność zradkalizowanych elementów w Prusach Wschodnich, przyczem stwierdziliśmy, że razem z rosnącą akcją rewizjonistyczną rosta i nienawiść do ludu polskiego. Bez głębszej przyczyny głosy polskie na Warmji nie spadły. Żywiliśmy w duchu cichą obawę, że na skutek wzrostu wpływów skrajnie nacjonalistycznych rozpocznie się w Prusach Wschodnich wzmożona heca antypolska. Obawy nasze nie były nieuzasadnione.

W przeddzień samych wyborów, to jest w dniu 13 września odbyła się w Nowej Kalesce uroczystość poświęcenia nowego lokalu szkoły polskiej istniejącej w Nowej Kalesce już blisko dwa lata.

Wieczorem po zakończeniu zabawy szkolnej, młodzież wraz z rodzicami zebrała się w ochronce, celem zabawienia się. Około godziny ¼9 do ochronki zaczęli się wpychać chłopacy pozamiejscowi i przeszkadzać młodzieży polskiej w zabawie. Ponieważ wyparto ich z ochronki, zaczęli hałasować przed ochronką i wygrażać się Polakom kijami i łaskami. Nauczyciel polski, kierujący zabawą czuł się zmuszony zakończyć zabawę. Awanturnicy zaczęli bombardować ochronkę kamieniami i wybili okna ochronki.

Przed oknem mieszkania nauczyciela polskiego powtórzili się hałaśliwe okrzyki i wyzwiska.

Krótko po tem zajściu napadnięty został przez awanturników Polak, p. Białojan.

Wracającego z zabawy w towarzystwie swej żony i córki Józefa Białojana obstała banda składająca się z około 50 głów i zaczęła jemu wygrażać. Między innymi wołano: „Polski królu, wynoś się do Warszawy” (Polenkönig, raus nach Warschau). Banda ta szła za Białojanem aż do jego domostwa. Nagle rzucono z najbliższej odległości kijem na Białojana, raniąc go w nogę. Krótko potem zaczęli kamieniami obrzucać jego mieszkanie. Białojan siedział właśnie przy oknie, pisząc list, gdy przez okno padło kilka kamieni. Z brękiem rozsypana się szyba okienna. Odłamki szła padły na łóżko, w których spały dzieci p. Białojana. Białojan sam na szczęście nie został trafiony. Kamień rzucony na niego przeszedł mu koło głowy.

Awanturnicy wrócili przed dom Białojana raz jeszcze około 2 w nocy krzycząc: „Nieder mit den Polen!”

Podaliśmy tylko nagły opis zajść, jakie miały miejsce dnia 13 września w Nowej Kalesce. Wstrzymujemy się narazie od dalszych komentarzy, do sprawy tej jednak powrócimy. Narazie niech się minister Curtius zastanowi w Genewie, w jakiej formie przedstawić „wolność” Polaków w Niemczech.

Międzynarodowa Wystawa Prasy w Zagrzebiu

Warszawa, 24. 9. (PAT.) W dniu 4 października b. r. odbędzie się w Zagrzebiu otwarcie wielkiej międzynarodowej wystawy prasy. Wystawa obejmować będzie ekspozycje gazet, widokówek, wszelkiego rodzaju produktów graficznych, maszyn drukarskich, linotypów i t. d.

W wystawie weźmie udział szereg państw europejskich. Jak się dowiadujemy, komitet organizacyjny wystawy zwrócił się do polskich związków dziennikarzy i wydawców z zaproszeniem do wzięcia udziału w wystawie.

Kwestja żydowska

II. Pierwsza klęska

Zaledwie parę lat upłynęło od zakończenia wojny światowej i wprowadzenia nowego porządku w Europie, gdy się odezwały wśród Żydów pierwsze głosy pesymizmu, skargi na los, które szybko przeszły w rozpaczliwe zawołanie. Nie odezwały się one na szerokim świecie, na terenie działania wielkich Żydów, tylko w Polsce, w jej prasie żydowskiej.

Przedmiotem skargi był los masy żydowskiej w naszym odbudowanym państwie. Ta skarga nie ustala podziśdzeń, przeciwnie, jest coraz głośniejsza, coraz rozpaczliwsza. Małomiasteczkowy Żyd w Polsce popada w coraz większą nędzę.

Na to bładanie nie zwracano u nas uwagi. Mało kto prasę żydowską czyta, a jeżeli dochodziło ono czasami do uszu polskich, nie robiono sobie z niego wiele, uszy to bowiem nawykły do skarg żydowskich, przeważnie niesłusznych.

Tym razem wszakże skargi te mają aż nadto poważną podstawę. Szybkie ubożenie zawsze zresztą ubożego małomiasteczkowego Żyda w Polsce jest niezabitym faktem.

Nie znaczy to, żeby Żydom w Polsce wogóle się nie powodziło. Zamożniejsi czy bogaci Żyd, zajmujący tyle miejsca w naszym handlu i przemyśle, po odbudowaniu zaś państwa, zwłaszcza po przewrocie majowym 1926 r. i w naszej machinie państwowej — staje się w stosunku do Polaków coraz zamożniejszym. W ostatnich latach wiele majątków polskiego przeszło w ręce żydowskie. Mały wszakże Żyd, biedny staje się coraz biedniejszym, popada w coraz straszniejszą nędzę.

Skargi więc żydostwa mają podstawę faktyczną; są zaś niesłuszne tylko wtedy, gdy się zwracają przeciw społeczeństwu i rządowi polskiemu, czyniąc je winowajcą klęski, lub przeciw kierownikom polityki żydowskiej, winnym jakoby nieumiejętnej czy niedbałej obrony interesów swych współwyznawców.

Postępująca szybko nędza masy żydowskiej w Polsce ma swoje źródła w procesach gospodarczych, niezależnych od takiej czy innej polityki Polaków względem Żydów, czy też Żydów względem Polaków.

Ta liczna masa żydowska, zalewająca miasta i miasteczka w Polsce, wytworzyła się w ostatnich stuleciach na gruncie cofnięcia się Polski w rozwoju gospodarczym, upadku handlu polskiego i siły polskiego mieszczaństwa, wreszcie barbarzyńskiego stosunku do handlu rządzącego w Rzeczypospolitej stanu szlacheckiego. W wytworzonych stosunkach rozrosła się niesłychanie warstwa drobnych pośredników, faktorów, jak ich nazywano, ludzi, nie mających żadnego zawodu, nie wytwarzających, nie znających się też na właściwym handlu, nie umiejących. Warstwę tę dala Polsce Żydzi.

Po rozbiorach przecięcie Polski granicami, które były skrajnym zaprzeczeniem granic naturalnych, było wielkim hamulcem jej gospodarczego rozwoju. Najgorzej na nim wyszła Galicja, odgródzona naturalną granicą karpacką od państwa, do którego ją przyłączono, a odcięta granicą polityczną od kraju, z którym stanowiła naturalną całość, i skutkiem tego skazana na gospodarczą degenerację, sprzyjającą trwaniu dawnych, zacofanych stosunków. W przeciwieństwie do niej Poznańskie, położone na równinie, pozbawionej naturalnych granic, szybko zostało wciągnięte w organizm gospodarczy niemiecki. W ostatniej ćwierci zeszłego stulecia było ono prowincją rolniczą wielkiego państwa przemysłowego; miało handel wielki, ale zorganizowany na sposób nowocześnie. To też drobny pośrednik zmiknął tu z życia i zmiknął w kraju masa żydowska. Żyd zamienił się w kupca, a w tej roli nie miał dla siebie zbyt wiele miejsca w kraju rolniczym, w którym nadto wieś wydawała do miast nadmiar

swjej ludności, szukającej w handlu i rzemiołstwach zarobku, nie mogąc go znaleźć w dostatecznej ilości na roli. Kupiec żydowski emigrował do tych części Niemiec, gdzie puls handlowy bił żywiej.

Główna część Polski, włączona do państwa z niższą cywilizacją i z niższym ustrojem gospodarczym, które dopiero w drugiej połowie stulecia rozpoczęła, po przeprowadzeniu reformy włościańskiej, u siebie i w Polsce, zaczęło się w swym rozwoju gospodarczym zbliżać do Europy — zapóźniła się w swym życiu gospodarczym, zadługo przechowała dawny typ stosunków. Z chwilą wszakże, gdy w drugiej połowie stulecia rozpoczął się w niej postęp gospodarczy, drobny pośrednik, faktor, zaczął tracić pole zarobków i małomiasteczkowy Żyd zaczął emigrować bądź do wielkich ognisk przemysłowych i handlowych w Polsce i w Rosji, bądź do Ameryki. Gdy zaś w Rosji zaczęto Żydów wypędzać przez ustanowienie „strefy osiadłości“, przenosili się stamtąd przeważnie do Warszawy i Łodzi.

Zjednoczenie ziem polskich i odbudowanie państwa polskiego dało Żydom w Polsce równouprawnienie, które było zdobyczą nie tylko polityczną. Ci z nich, którzy zajęli miejsce w handlu i przemyśle polskim, to miejsce sobie znacznie rozszerzyli. Atoli dla drobnych pośredników odbudowanie Polski było momentem fatalnym.

Bez względu na to, czy Polska ma

rzeczy dobre czy złe, czy polityka gospodarcza tych rządów jest mądra czy niemądra, sam fakt zjednoczenia ziem polskich, zniesienia przeciwnych naturze granic, krających na części geograficzną i narodową całość, wyzwolenie spod rządów, wrogich interesom gospodarczym Polski i usiłujących dzielnicę polską wbrew ich naturalnemu ciężarowi ku sobie związać ściśle z obcymi im organizmami — sam ten fakt musiał pociągnąć za sobą postęp w organizacji stosunków gospodarczych Polski. Polska dziś w ustroju swego handlu szybko zbliża się do zachodniej Europy. Coraz mniej jest u nas ludzi, nie wiedzących, dokąd się zwrócić, gdy mają coś do kupienia, czy do sprzedania, coraz mniej potrzebujących drobnego pośrednika, faktora.

Dlatego to dziś wśród ludności żydowskiej naszych miasteczek szybko zapanowuje coraz większa nędza.

Tą nędzą zainteresowano się nawet na drugiej półkuli. Zjawili się w Polsce dolary Żydów amerykańskich, za które w naszych miasteczkach zaczęto zakładać dla Żydów bezprocentowe (!) kasy pożyczkowe. Chcąc wszakże podobnym środkiem zaradzić postępującej nędzy naszego małomiasteczkowego Żyda, trzeba by wydać więcej dolarów, niż ich chcą i mogą dostarczyć nawet amerykańscy Żydzi, zwłaszcza w czasach, kiedy i w Ameryce interesy psuć się zaczynają.

Postęp życia bezapelacyjnie skazał na zagładę drobnego pośrednika, a więc małomiasteczkowego Żyda w ogromnej liczbie. Nic go od tej zagłady nie uchroni.

Roman Dmowski.

Cynizm i obłuda prasy niemieckiej w Polsce

Donosiliśmy już o skandalicznym występie członka grudziądzkiego sejmiku pow. Niemca Thimma, podchorążego wojsk polskich (!), który na posiedzeniu wspomnianego Sejmiku zaprotestował przeciwko rezolucji potępiającej ataki Treviranusa na całość terytorjalną państwa polskiego. W związku z tym występem odbyła się we wsi Okonin, gdzie Thimm mieszka manifestacja ludności polskiej, skierowana przeciw prowokacyjnemu popisom Thimma. Zamanifestowano również przed jego domem — przyczem jednak nie ucierpiał ani Thimm ani też jego dobytek.

Mimo to prasa niemiecka w szczególności „Posener Tageblatt“ i bydgoska „Deutsche Rundschau“ zamieściły alarmujące artykuły o tej manifestacji określając ją jako „napad na rolnika niemieckiego“. Jak bezwstydne i obłudne są pisma niemieckie przy podnoszeniu tego rodzaju alarmów, o tem niech zaświadczy suchy wykaz gwałtów, popełnionych przez Niemców wobec ludności polskiej w Rzeszy Niemieckiej w ciągu bardzo krótkiego czasu — bo w ciągu trzech tygodni:

1. 22 sierpnia. Bojówki niemieckie napadają w Szczytnie na Mazurach na wycieczkę studentów polskich z Czechosłowacji. Wtargnąwszy do hotelu, napastnicy ranią jednego z członków wycieczki, innych zaś maltretują i obrzucają najohydniejszymi obelgami.

2. 24 sierpnia. Bojówka „Stahlhelmu“, ściągająca z sąsiednich miejscowości, urządza formalny najazd na polską wieś Wielkie Trąbki na terenie w. m. Gdańska. Przez kilka godzin ludność polska jest bita, łżona i maltretowana — przyczem napastnicy nie oszczędzają nawet kobiet. Domy poszczególnych włościan polskich są oblegane przez rozwydrzonych bojówkarzy.

3. 26 sierpnia. W miejscowości Gross-Schoritz na wyspie Rugii robotnicy i oficjalisz niemieccy masakrują zajętych na tamtejszym folwarku polskich robotników sezonowych

— bez jakiegokolwiek winy ze strony tych ostatnich. Jeden z Polaków zostaje zakłóty na śmierć widłami, drugi jest ciężko ranny; jedna kobieta Polka ulega ciężkiemu pobiciu.

4. 7 września. Bojówka Stahlhelmu urządza barbarzyński napad na zabawę polskich dzieci szkolnych we wsi Oslawa-Dąbrowa w pow. bytowski w Pomeranii. Członkowie bojówki, przybywszy na samochodach ciężarowych z sąsiednich miejscowości, urządzą masakrę ludności polskiej, niszczą doszczętnie lokal miejscowej szkoły polskiej i ranią szereg włościan Polaków. Kobiętom polskim napastnicy pluja w twarz. Równocześnie zaś szturmują do pokoju, w którym dzieci szkolne jadły podwieczorek.

5. 10 września. Bojówka hitlerowców, ściągająca z sąsiednich miejscowości, rozbija polski wiec przedwyborczy w Niezabyszewie pow. bytowskiego. Po wiecu bojówkarze pod wodztwem pastora ewangelickiego Beckera z Tuchomia napadają na grupę włościan polskich — przyczem 4 osoby ponoszą rany, w tem 2 ciężkie.

6. 13 września. Bojówka niemiecka rozbija zabawę polską we wsi Nowa Kaletka w pow. olsztyńskim na Warmji. Tegoż samego dnia bojówkarze niemieccy napadają na Polaka Józefa Białojana, idącego w towarzystwie żony i córki, obrzucając go kamieniami i raniąc ciężko w nogę. W ciągu wieczora i nocy napastnicy obrzucają dom Białojana kamieniami, wybijając szereg szyb.

Oto suchy wykaz najbardziej jaskrawych faktów, które — powtarzamy — zaszły w ciągu zaledwie 3 tygodni. Do wykazu tego dodać należy szereg gwałtów, popełnionych przez Niemców w czasie akcji przedwyborczej do Reichstagu, jak na przykład pobicie w Chrościnie na Śląsku Opolskim 3 studentów polskich Kośnego, Fikusa i Jankowskiego przez bojówkę niemiecką, dalej listy z pogrózkami, które otrzymywali polscy działacze na Śląsku, Warmji i Mazurach (jak n. p.

sekretarz Związku Polskich Towarzystw Młodzieży w Szczytnie p. Walenty Habandt, któremu grożono śmiercią jeśli nie zaprzestanie swej działalności) itd.

We wszystkich wyżej opisanych wypadkach chodziło bądź o lojalnych obywateli Rzeszy Niemieckiej pragnących zachować jedynie swój język i narodowość polską, bądź o spokojnych robotników sezonowych, bądź też o gości, którzy przyjechali do Niemiec celem ich zwiedzenia. W świetle tych faktów uwypukla się niesłychane barbarzyństwo niemieckie, niecofające się przed maltretowaniem nawet dzieci polskich. Równocześnie zaś podane wyżej zestawienie oświadcza niesłychany cynizm i obłudę prasy niemieckiej w Polsce, która podnosi gwałt w powodu manifestacji, skierowanej przeciw niemieckiemu prowokatorowi Thimmowi — a przemilcza zupełnie niesłychane zajścia, których świadkiem były Szczytno, Wielkie Trąbki, Gross-Schoritz, Oslawa-Dąbrowa, Niezabyszewo, Nowa Kaletka, Chrościn i szereg innych miejscowości.

Po zwolaniu sejmu czeskiego

Sejm praski zwolany został ostatecznie na dzień 17 września. Tymczasem trzy ustawy, uchwalone przed feriami przez senat — które według przepisów miała dodatkowo zajmować się jeszcze raz izba poselska, — uzyskały ważność, bo sejm zebrał się dopiero po upływie przewidzianego terminu.

Jest to pierwszy wypadek tego rodzaju w powojennej Czechosłowacji, a cała prawica wraz z umiarkowanym centrum wita go jako polityczną rehabilitację senatu. Dotychczasowe doświadczenia i sama praktyka polityczna zdawały się wskazywać na to, że izba wyższa była lub dotąd jest w kołach politycznych lekceważona. Dopiero teraz zaczyna się zastanawiać opinię kraju nad znaczeniem senatu w demokratycznym państwie. Jednocześnie usunięto przestarzałe uprzedzenia co do konstytucyjnej roli senatu, na którego cele i zadania zapatruje się obecnie ogół polityczny trzeźwiej. Wzrost poważania wobec senatu jest zatem pierwszą charakterystyczną oznaką, rozpoczynającą się parlamentarnej kampanii jesienną.

W kuluarach niemiejsze zainteresowanie wywołuje fakt, że czterotletni premier Szvehla odzyskał już niemal całkowicie zdrowie i niebawem powróci do pracy politycznej. Znawcy stosunków przypuszczają, że z tem należy się liczyć jeszcze przed pierwszym styczniem 1931 roku. Kilka najbliższych tygodni zamierza Szvehla — który zostałby najprawdopodobniej następcą Udrzala na stanowisku szefa rządu, — spędzić w Karlowych Varach.

Pewne lewicowe dzienniki zwracają uwagę, że powrót Szvehly do czynnej polityki będzie poprzedzony wznowieniem dawniejszej koalicji t. zw. czerwono-zielonej. Podkreślają, że już od dwóch lub trzech miesięcy zaprzestała prasa narodowo-socjalistyczna swej kampanii przeciw agrariuszom, wśród których daje się również zauważyć pewną względność w stosunku do przeciwników z lat 1926—1929. Trudno sądzić, czy ma to być istotnie preludjum trwałego pogodzenia się obu obozów: chłopskiego i robotniczego. Należy jeszcze odczekać co czas przyniesie, tem bardziej, że do głosu muszą dojść również socjaliści demokracji, bez których koalicja czerwonych z zielonymi nie byłaby możliwa.

W związku z tem należy podkreślić, że w łonie zawodowych organizacji robotniczych odbywa się w dalszym ciągu proces masowego odpychu od komunistów do socjalnej demokracji. Z drugiej strony z partją narodowo-socjalistyczną ponownie połączyła się frakcja byłego anarchisty Vrbenskiego.

V. Dresler.

Do Torunia!

Do Torunia!

Członkowie Stronnictwa Narodowego

z województw: pomorskiego, poznańskiego, warszawskiego i łódzkiego przybywajcie tłumnie

na Wielki Zjazd do Torunia w dniu 28 września b. r.!

Na intencję zjazdu odbędą się nabożeństwa w kościołach św. Jana o godz. 9-tej, Najświę. Panny Marji o godz. 9-tej oraz o godz. 8,30 w kościele św. Jakóba.

Obrady rozpoczną się w hali wystawowej na Bydgoskim przedmieściu o godz. 11-tej.

Zagai je prezes Rady Naczelnej i prezes Zarządu Głównego Stron-

nictwa Narodowego p. dr. Joachim Bartoszewicz.

Na temat „Polska a Niemcy“ przemawiać będzie p. dr. Marjan Seyda.

O programie Stronnictwa Narodowego mówić będzie p. prezes profesor Rybarski.

Nowy występ starego germanofila angielskiego

**Lord Rothermere za oddaniem Pomorza Niemcom i za
zwrotem kolonii niemieckich**

Ło ndyn, 24. 9. (Tel. wł.) Znany angielski germanofil i madziarofil Lord Rothermere, bawiący obecnie w Monachjum, ogłasza w „Daily Mail” artykuł, wypowiadający się za rewizją traktatów pokojowych. M. in. autor twierdzi, że wyniki wyborów i sukces narodowych socjalistów oznaczają przebudzenie się Niemiec i zapowiadają nową epokę w polityce niemieckiej w stosunku do innych państw.

Lord Rothermere zaznacza, że młodzież niemiecka, która dojrzała od czasów wojny, wkrótce obejmie kierownictwo spraw narodowych. Przyszłość Niemiec leży w stronnictwie Hitlera. Drugim z rzędu najsilniejszym stronnictwem. Dziś podnoszą się Niemcy, które w najbliższym już czasie będą coraz silniejsze i z tem powinna się Anglia liczyć. Cesarstwo niemieckie było wrogiem Anglii — więc należy się strzec, by młoda generacja Niemiec nie

stała się również wrogiem Anglii, w tym bowiem wypadku Europa prędzej czy później przebudziłaby się z przerażeniem.

Zwycięstwo nacjonalistów w Niemczech — pisze dalej autor — uniemożliwiło zwycięstwo komunistów; zasługę narodowych socjalistów powinny uznać i Anglia i Francja. Przeszło 70 milionów patriotycznych obywateli w sercu Europy nie pozwoliło się stale traktować niesprawiedliwie (!) Prędzej czy później musiałoby przyjść do wybuchu. Powód do oburzenia się na „polski korytarz” musi być usunięty (!) Niemcy powinny zagwarantować Polsce jej granicę wschodnią w stosunku do Sowietów, wzajemian czego Polska musiałaby poczynić im pewne ustępstwa (!) Lord Rothermere wzywa rząd angielski do zwrotu b. kolonii niemieckich, z wyjątkiem południowo-zachodniej Afryki.

Autonomiści nadreńscy do Ligi Narodów

Berlin, 24. 9. (PAT.) Według doniesień z Metz, związek separatystów, zbiegłych do Lotaryngii po opróżnieniu Nadrenji, zwrócił się do Ligi Narodów z następującą rezolucją:

„Wszyscy Nadreńcy, którzy musieli opuścić swój kraj z powodu pruskiego terroru, zawiadniają Ligę Narodów, że są nadal stronnikiem idei republiki nadreńskiej. Protestują oni kategorycznie przeciwko gwałtom pruskiego rządu w stosunku do członków i przyrządów partii separatystów.

Nie mogą oni tolerować, aby pozostających w kraju ich przyjaciół szkanowano i uciskano, oraz proszą Ligę Narodów, ażeby wpłynęła na rząd niemiecki, iżby zaniechał w przyszłości wszelkich represyj przeciwko separatystom.

Separatysty zaznaczają wreszcie, iż nie mogą dopuścić do tego, ażeby Nadreńcy byli terroryzowani przez obcokrajowy element, uciskani w swoim kraju i ażeby zabierano im ich majątki.

Sensacyjny proces polityczny w Niemczech

Berlin, 24. 9. (PAT) Przed sądem przysięgłych w Moabie rozpoczęła się przy wielkim udziale publiczności, wśród której przeważała młodzież, sensacyjny proces przeciwko członkom bojówki komunistycznej „Rotfront”, niejakiemu Hoehlerowi i innym, oskarżonym o zamordowanie w styczniu r. b. studenta hitlerowca Wessela. Obok głównego oskarżonego Hoehlera, znanego w kołach komunistycznych pod nazwiskiem Ali, zasiada na ławie oskarżonych 18 osób, którym akt oskarżenia zarzuca udział w zbrodni zamordowania.

Wśród nich na pierwszy plan wysuwa się wdowa po bojowcu komunistycznym Salmie, u której zamordowany odnajmował pokój. Salma nakłoniła Alego i kilku komunistów do urządzenia napadu na Wessela. Ali po dokonaniu morderstwa zbiegł do Czechosłowacji, gdzie, korzystając z zasiłków pieniężnych, otrzymywanych od organizacji komunistycznych „Rote Hilfe” i dzięki poparciu wybitnych komunistów berlińskich, ukrywał się przez dłuższy czas przed pościgiem policji. Kiedy jednak fundusze się wyczerpały i komuniści nie chcieli posyłać zasiłków, Ala wrócił do Berlina, gdzie też został aresztowany.

Bezpośrednio po ujęciu Ali'ego prasa komunistyczna wystąpiła z gwałtownymi atakami przeciwko niemu, twierdząc, iż komuniści nie mieli nic wspólnego z Alim że był on prowokatorem, stojącym na usługach policji berlińskiej. Na śledztwie Ali zapowiedział złożenie sensacyjnych rewe-

lacji o działalności bojówek komunistycznych.

Na wczorajszej rozprawie Salma zeznała, że nazajutrz po zamordowaniu Wessela wezwana została do centrali komunistycznej, mieszczącej się w domu Liebknechta, gdzie jeden z funkcjonariuszów komunistycznych usiłował ją przekonać, że zamordowany Wessel i morderca Ali byli zwykłymi sutenerami i że morderstwo dokonane zostało na tle porachunków prywatnych. Jednocześnie z procesem tym toczy się rozprawa o zastrzelenie dwóch robotników komunistycznych przez grupę bojowców hitlerowców.

Berlin, 24. 9. (PAT.) Drugi dzień procesu o zamordowanie studenta hitlerowskiego Wessela wzbudził wśród publiczności niezwykle zainteresowanie, czego dowodem jest fakt, iż już o północy gromadziły się grupy żądnych sensacji przed gmachem sądowym w Moabie, oczekując wpuszczenia na salę rozpraw. Doszło do kilkakrotnych starć z policją, która musiała użyć pałek gumowych dla rozpedzenia napierających tłumów. Kilka kobiet stracono. Na rozprawie wczorajszej zeznał oskarżony Ali Hoehler, protestując przeciwko zarzutowi, jakoby stał na usługach policji. Obszernie opisywał on, jak po dokonaniu mordu krył się przez dłuższy czas w mieszkaniu jednego z komunistów berlińskich, następnie otrzymawszy fundusze na podróż wyjechał do Czechosłowacji. Zarzuca on komunistom, iż dla zatarcia śladów nosili się z zamiarem uprzątnięcia go jeszcze przed ucieczką.

Dementi

Warszawa, 24. 9. (PAT.) W „Manchester Guardian” z dnia 11 września 1930 r. ukazał się przedruk komego pisma, które wojewoda pomorski w Toruniu miał jakoby wystosować w dniu 22 grudnia 1929 r. do prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu w sprawie sposobu wykonania w województwie pomorskim ustawy o reformie rolnej. W piśmie tem wojewoda miał jakoby wskazywać na konieczność wywołania właścicieli ziemskich, należących do mniejszości niemieckiej.

Po otrzymaniu wiadomości o ukazaniu się podobnej publikacji, czynnik miarodajne polskie wszczęły natychmiast dochodzenia w tej sprawie i po dokładnym i szczegółowym badaniu na miejscu w Toruniu i w Grudziądzu ustaliły, co następuje:

Wojewoda pomorski nie wystosował pisma treści, podanej przez „Manchester Guardian”, ani też podobnej do niego treści, do prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu lub do jakiegokolwiek innej władzy. Również ustalono, że forma pisma, podana przez „Manchester Guardian”, nie odpowiada normom biurowym, przestrzegany przez województwo w Toruniu. Urząd ten nie używa numerów łamanych, niezaopatrzonych specjalnymi znakami, oznaczającymi odnośne wydania, z których dane pisma są wysłane. Co się zaś dotyczy liczby 3471 i 9378, powołanych w rzekomym piśmie wojewody, to stwierdzono, że żadne pismo zaopatrzone temi numerami, które wyszło z tego Urzędu, nie dotyczyło kwestji, poruszanej w „Manchester Guardian” an też pokrewnych spraw. Tak samo stwierdzono, że wszelkie pisma,

...często wznieca Mała, niepokojąca świeca...! Od nieszczęścia Cię uchroni.

Centra

lampka kieszonkowa.

Pr. K. G. G. G.

wysłane z Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu w dniu 22 grudnia 1928 roku, dotyczyły zupełnie innych materij i że żadne pismo z województwa nie nosi daty 22 grudnia 1929 roku, ponieważ dzień ten był niedzielą, w którym to dniu nie urzędowano.

Powołane dochodzenia wykazały więc, że pismo, podane przez „Manchester Guardian”, jest niczem innem, jak tendencyjnym i niezręcznym fałszerstwem, starającym się zarzucić rządowi polskiemu stanowisko w sprawach mniejszościowych, sprzeczne z rzeczywistością.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.95 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 marek niem. w dewizach 211.88 do 212.18 zł, gotówką 211.48 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł, gotówką 172.67 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 24. 9. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 894,5 gr. (118,4 f. w. h.), b) pszenicy 744 gr. (126,4 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 438,5 gr. (78,1 f. w. h.).

„Ceny transakcyjne”
Żyto 30 tonn parytet Poznań 0,00—18,30
Żyto 15 tonn par Poznań 0,00—18,50

„Ceny orientacyjne”
parytet Poznań

Żyto	17,50—18,00
Uspokojenie spokojne.	25,25—27,00
Pszenica	19,00—21,50
Uspokojenie spokojne.	25,50—27,50
Jęczmień przemiałowy nowy	17,00—19,00
Uspokojenie słabe.	11,50—12,50
Jęczmień browarowy	14,00—16,00
Uspokojenie słabe.	16,00—17,00
Owies	47,00—49,00
Uspokojenie spokojne.	32,00—37,00
Mąka żytnia wł. work 65%	2,40—2,70
Uspokojenie słabe.	7,25—8,00
Mąka pszenna 65% wł. work.	8,40—9,40
Uspokojenie słabe.	
Otreby żytnie	
Otreby pszenne	
Otreby pszenne (grube)	
Rzepak	
Groch Victoria	
Słoma prasowana	
Siano luzne	
Siano pras. nadnoteckie	

Ogólne uspokojenie spokojne.
Wobec w dalszym ciągu zmniejszonej podaży tendencja na rynku uspokaja się.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24. 9. 1930 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe nie wykazało żadnej zmiany w tendencji.

Z pap. procent. poszukiwano nadal 5 proc. poz. konwers. po 55 proc., natomiast premjówki dolarowe były w oddaniu po 60.— (za sztukę 5 dol.). Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt, płacono za 8 proc. listy dolarowe (stare) 95 proc. (przy dew. 8.90), za 4 proc. listy zast. konwertowane, które się lekko osłabiły, 41% i za 6 proc. listy żytnie 20,50 (za 1 ctr. mtr.). Pozatem handlowano poz. budowlaną po 52 proc. w oddaniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 166.—, natomiast oddawano Dr. R. Maya po 60.—

Z pap. nieoficjalnych handlowano Bankiem Cukrownictwa po 140.— i dopytywano się o Akwawity po 60.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 55% P.

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 95% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41% P.

(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 20,50 P.
5% Pożyczka premjowa serja II 60.— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w zł za 1 akcję).

Bank Polski I em. 166.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w zł za 1 akcję).

Dr. Roman May I em. 30.— O.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 9. 1930 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.94½, sp.: 8.96½,

kup.: 8.92½.

Franki franc. tr.: 35.03, sp.: 35.12, kup.: 34.94.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,40	124,71	124,09
Gdańsk	173,39	173,82	172,96
Nowy Jork	8,912	8,932	8,892
Łondyn	43,35	43,47	43,25
Paryż	35,03	35,12	34,94
Praga	26,47½	26,54	26,41
Szwajcaria	173,08	173,51	172,55
Kopenhaga	238,80	239,40	238,20
Wiedeń	125,53	126,24	125,52
Berlin	212,51		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% poz. inwest.	110,50
5% poz. premj. dol.	57,50
5% poz. konw.	55,65 55,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	166,00—165,00
Bank Zachodni	0,00—72,00
W. T. F. Cukru	0,00—30,00
Lilpop	0,00—25,00

Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Z papierów państwowych mocniejsze obie pożyczki premjowe. Dla list. zast. tendencja przeważnie słabsza, dla akcji trochę słabsza, obroty małe. Z bankowych słabszy Bank Polski, utrzymany Zachodni, z metalurgicznych utrzymany Lilpop. Cukier słabszy.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 24. 9. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad.	
75—76 kg.	232,00—233,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march. od stacji załad.	
70—71 kg.	158,00—162,00
Tendencja słabsza, częściowo poparta.	
Żyto statkiem cif Berlin doremnie zaofiar.	0,00—167,00
Tendencja słabsza, częściowo poparta.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	202,00—222,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	178,00—190,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. załad.	152,00—162,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	27,25—35,50
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przemiał do 60%	23,25—26,75
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	8,50—8,75
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	8,00—8,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	30,00—34,00
Groch dr. jadalny	19,00—21,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	20,00—22,00
Makuch rzepakowy	9,80—10,20
Makuch lniany	17,30—17,60
Srót Soja	14,00—14,80

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złote w Berlinie

z dnia 24. 9. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę 46,975—47,175

Noty wielkie 46,90—47,30

„Czystość” wyborów w pojęciu B. B.

Z Gniezna piszą nam:

„Sanacja” gnieźnieńska rozplakotała swe odezwy wyborcze na słupach publicznych. Pod odezwą wyborczą figuruje cały szereg różnych nazwisk, w tem 90 procent nazwisk urzędników różnych stopni — dalej kupców - restauratorów, którzy posiadają koncesje państwowe na alkohol oraz dwóch osób, mających koncesję na hurtową sprzedaż wyrobów tytoniowych.

Na odezwie figuruje również nazwisko dygnitarza policyjnego z Gniezna, który według obowiązujących przepisów winien być ściśle apartyjny.

W jaki sposób zbierano od urzędników podpisy pod odezwą wyborczą — niech zilustruje choć jeden fakt. W pewnej urzędowej instytucji finansowej, kiedy przybył tam komendant „Strzelca”, niejaki Antoni Janicki celem zebrania tych podpisów, — składanie podpisów odbywało się pod nadzorem... wicedyrektora tejże instytucji.

To się nazywa „wolność” przekonań politycznych!

Z Baszkowa piszą nam:

Do Baszkowa, granicznej wioski parafialnej powiatu krotoszyńskiego, zjechał w niedzielę, dnia 21 b. m. po nabożeństwie na przedwyborcze zebranie „informacyjno-porozumiewawcze” agitatorzy „sanacyjni” z lekarzem powiatowym Dr. Krzywańskim z Krotoszyńska na czele. Zaproszenie na zebranie to rozesłano w sobotę, przez posłańca w osobie sekretarza wójta wskiego do niewielkiej ilości osób urzędowych i zaufanych, jak to: soltysów, nauczycieli itp. Ponieważ o tym samym czasie na salce p. Stroińskiego mieli swe miesięczne zebranie miejscowi Powstańcy i Wojacy, — nawiasem mówiąc bardzo licznie obeszane — p. Krzywański zgalił swoje zebranie z znacznym opóźnieniem. Na wstępie mówca wyraził „zadowolenie”, że może przemawiać do „tak licznie zebranej” ludności, interesującej się rzekomo tak żywo „sanacją”.

Wywodów mówcy słuchano na po-

czątku spokojnie — gdy jednakowoż p. Krzywański coraz bardziej zaczął wychwalać „radosną twórczość” rządów pomajowych, poczęły się odzywać coraz liczniejsze i głośniejsze protesty wprost zebranych. Nawet obecność wójta Szala z Zdun i jego zastępcy, przybyłych na zlecenie zgóry, celem nadania całej imprezie „odpowiedniego” charakteru, nie powstrzymała zebranych od wyrazów ostrego oburzenia z powodu bałwochwalczych wywodów p. Krzywańskiego.

Gdy jeden z zebranych zwrócił uwagę na niewłaściwość używania dla celów agitacyjnych B. B. osoby sekretarza wójtowskiego, utrzymywanego przeciw z dotacyj gminnych, p. Krzywański groził przedmówcy więzieniem do 5 lat za podburzanie ludności przeciw władzy wójtowskiej.

Groźbami takimi ludność nasza się oczywiście nie przejmuje, pomimo, że w sąsiednich miejscowościach ci sami agitatorzy z naciskiem podkreślali, że z „zdrajcami” i „przeciwnikami” ich obozu potrafią się załatwić na swój sposób. Agitatorów wygwizdano i nie dopuszczono więcej do głosu. Ludność samorzutnie ukończyła zebranie okrzykiem na cześć gen. Józefa Hallera i odśpiewaniem „Roty”. Dalsze narady agitacyjne prowadzono już w bardzo nielicznym gronie.

Tak więc narodowo myślący Baszków dał „sanatorom” już przy pierwszym ich występie przedwyborczym — należytą odprawę. Zachowanie się panów z B. B. jest jednak jaskrawym dowodem na to, jak „sanacja” pojmuje „czystość” i „wolność” wyborów.

Kto dba o swoje zdrowie ten pije regularnie rodzimą Kawę Słodową Kneippa.

P 51-2 R 10.

Na tle szantażu głównego organu „sanacyjnego”

W Bydgoszczy toczy się proces przeciwko starszemu sekretarzowi magistratu Józefowi Żernickiemu i towarzyszącemu. Jest to epilog głośnej w 1928 r. sprawy, a odsłaniającej metody postępowania głównego organu „sanacyjnego”, „Głosu Prawdy” (zastępcę tego dzisiaj przez „Gazetę Polską”) oraz poziom etyczny i moralny ludzi, którymi się posługiwali.

Korespondentem bydgoskim „Głosu Prawdy” był wspomniany powyżej Żernicki, bardzo niewyraźna postać, na której ciążyły już różne zarzuty, tak, że zawieszono go nawet w urzędowaniu. Żernicki postanowił „zrobić interes”. Dostarczył on swemu serdecznemu przyjacielowi, obecnie już s. p. Leopoldowi Kronenbergowi, materiałów i namówił do napisania artykułu, szkalującego magistrat m. Bydgoszczy. Artykuł ten ukazał się w „Głosie Prawdy”. Wówczas urzędujący wiceprezydent dr. Chmielarski wysłał Żernickiego do Warszawy, aby przez swoje stosunki postarał się o umieszczenie sprostowania. Żernicki pojechał, bawił dosyć długo, dwa razy telegrafował po 1.000 zł rzekomo na koszt, związane z umieszczeniem tego sprostowania, nadużywając przytem nazwiska b. posła Lewandowskiego, którego samowolnie podpisał pod depeszami. Wyjaśnia to w swych zeznaniach pod przysięgą występujący w charakterze świadka b. poseł p. Lewandowski w następujący sposób:

„Żernicki musiał kilka dni pozostać w Warszawie i proponował mi, że czas ten wykorzysta, aby nawiązać stosunki z sprawozdawcami parlamentarnymi. Wówczas bowiem toczyła się dyskusja komisji administracyjnej Sejmu nad sprawą przyłączenia Bydgoszczy do Pomorza i wkrótce miała przyjść na plenum Sejmu. Nawiasem dodać muszę, że zabieg ten koło tej sprawy były tak skuteczne, iż Sejm prawie jednomyślnie uchwalił naszą tezę, jedynie przy sprzeciwie Niemców i „Piasta”. Żernicki oświadczył mi, że, jeśli mamy coś zrobić, to potrzeba pieniędzy. Prosił o 1.000 zł. Oświadczyłem, że, jeżeli mi potrzebne są pieniądze, to niech się zwróci do swoich pełnomocników,

którzy go do Warszawy wysłali. Plenipotencji na podpisywanie mego nazwiska na depeszy Żernickiemu nie dałem”.

Żernicki tak „nawiązywał stosunki”, że przysłał mi przez magistrat m. Bydgoszczy 2.000 złotych nie starczyło. I znów twierdził, że urządził przyjęcia z polecenia b. posła Lewandowskiego, który miał nawet zostawić swą kartę legitymacyjną, jako gwarancję uiszczenia należności w podmiejskiej restauracji. W procesie okazało się, że twierdzenia były fałszywe, a zmierzają do zdyskredytowania b. posła Lewandowskiego.

B. poseł Lewandowski zeznaje w tej sprawie pod przysięgą co następuje:

„Aby zapoznać się z różnymi osobistościami, byliśmy na kolacji w „Polonii”. Prawdą jest również, że w towarzystwie jednego ze sprawozdawców parlamentarnych i dwóch pań byliśmy w Wilanowie i Konstancinie. Jechaliśmy jednym autem, a nie dwoma. Kategorycznie zaprzeczam, abym zastawiał swą legitymację poselską. Natomiast oświadczyłem gospodarzowi lokalu, że znam Żernickiego, i że ten należność mu zapłaci. Gdy po kilku dniach Żernicki oświadczył mi, że nie ma pieniędzy, oświadczyłem mu, że ma zwrócić się do p. wiceprezydenta miasta, przed którym będzie miał również obowiązek wyliczenia się z nich”.

Żernicki wrócił do Bydgoszczy nie załatwiwszy sprawy sprostowania, natomiast z propozycją, aby magistrat zakupił za 10 tys. złotych 10 stron ogłoszeniowych na artykuł reklamowy w jednym z fabrykowanych hurtm „specjalnych numerów” „Głosu Prawdy”, w danym wypadku — w pomorskim. W ten sposób załatwiłoby się wszystko... za pieniądze. Zatem najzwyklejszy szantaż!

W dodatku był on już zgóry planowany, gdyż — jak stwierdza w swych zeznaniach świadek rad. Wache — Żernicki jeszcze przed wyjazdem do Warszawy pokazywał mi plik artykułów i wycinków, gotowych do umieszczenia w „Głosie Prawdy”, mó-

TRYZODOR

Skuteczny środek przeciwko tysinie polecany przez lekarzy specjalistów.

Cena flakonu 9.- zł

J. STERNIEWICZ POZNAŃ

Pw 5177-S, 1529

więc, że za to magistrat ma zapłacić redakcji tego pisma 10 tys. złotych.

I zapłacił. W dodatku sumę tę podjął Żernicki, na podstawie upoważnienia, wydanego mu przez „Głos Prawdy”, który tem samem w całej pełni stwierdził solidaryzowanie się ze swym korespondentem i jego postępowaniem. Jest to o jeden więcej dokument metod „sanacyjnych”, świadczący, że deklamacyjny patos o „czystych rękach” pozostaje w praktyce tylko... deklamacją w tych sferach.

Bydgoszcz, 24. 9. (Tel. wł.). Dziś w południe zapadł tu wyrok w sprawie szantażu redakcji „Głosu Prawdy”. Mocą tego wyroku Żernicki został skazany na 1 i pół roku więzienia, a Wroński — na 10 miesięcy. Obaj zasądzeni wnieśli apelację.

Sprawy wyborcze

Jak wnosić reklamację w sprawie spisów wyborczych

Postępowanie reklamacyjne w sprawie spisu wyborców rozpoczyna się od chwili wyłożenia spisu wyborców do publicznego przeglądu, co nastąpić ma najpóźniej 27 września. Każdy obywatel może do dnia 11 października wnieść reklamację przeciwko pominięciu go lub kogokolwiek innego w spisie wyborców, a również przeciwko wpisaniu tam kogokolwiek nieuprawnionego (art. 35 Ord. Wyb.) Reklamacja ta winna być zgłoszona do właściwej obwodowej komisji wyborczej i może być sporządzona według następującego wzoru:

Do Obwodowej Komisji Wyborczej

Reklamacja. . . (imię i nazwisko, zawód)
Zamieszkałego w . . . (adres).

Zgłaszam niniejszem reklamację przeciwko pominięciu mnie (lub wymienić imię, nazwisko i adres, jeżeli chodzi o kogo innego) w spisie wyborców . . .

Na uzasadnienie niniejszej reklamacji oznajmiam, że posiadam (X posiada) prawo wybierania, na dowód czego załączam następujące dokumenty . . .
załączników. . . Podpis . . .
Miejscowość i data.

Podobną formę przy odpowiedniej zmianie treści mieć będzie reklamacja przeciw wpisaniu kogokolwiek nieuprawnionego do spisu.

Reklamacje należy poprzeć odpowiednimi dowodami.

Osoba, której prawo wybierania podane zostało w drodze reklamacji w wątpliwość, zostanie o tem zawiadomiona przez obwodową komisję wyborczą, poczem może w ciągu 3 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, nie później jednak niż 17 października, wnieść do tejże obwodowej komisji wyborczej sprzeciw przeciwko tej reklamacji, popierając go dowodami. Sprzeciw ten może być sporządzony według wzoru:

Do Obwodowej Komisji Wyborczej

Sprzeciw . . . (imię i nazwisko).
Zamieszkałego w . . . (adres).

Zgłaszam niniejszem sprzeciw przeciwko reklamacji wniesionej przez . . . o wykreślenie mnie ze spisu wyborców. Na uzasadnienie mego sprzeciwu oznajmiam, że . . .

Na udowodnienie przytoczonych okoliczności załączam następujące dokumenty . . .
załączników. . . Podpis . . .
Miejscowość i data.

Przeciw decyzjom obwodowej komisji wyborczej przysługuje prawo zażalenia do właściwej okręgowej komisji wyborczej.

Zażalenie może być sporządzone według następującego wzoru:

Do Okręgowej Komisji Wyborczej

przez Obwodową Komisję Wyborczą . . .
w . . . (imię i nazwisko).
Zamieszkałego w . . . (adres).

Zgłaszam niniejszem zażalenie na decyzję Obwodowej Komisji Wyborczej w sprawie . . .
Decyzję tę uważam za nieuzasadnioną z powodów następujących . . .
Na dowód przytoczonych okoliczności załączam następujące dokumenty . . .
załączników. . . Podpis . . .
Miejscowość i data.

Decyzja Okręgowej Komisji Wyborczej może być zaskarżona przez osobę, której praw wyborczych dotyczy, lub przez komisarza wyborczego — do Sądu Najwyższego tylko z powodu niezachowania przepisów prawa (art. 91). Skargę należy wnieść bezpośrednio do Sądu Najwyższego w ciągu 48 godzin od ogłoszenia decyzji. Należy pamiętać, że skargi te nie mogą być ogólnikowe, a winny dotyczyć praw wyborczych osób imiennie wskazanych.

Do skargi należy dołączyć odpis zaskarżonej decyzji okręgowej komisji wyborczej.

Skarga wnoszona w imieniu osoby zainteresowanej może być sporządzona według wzoru następującego:

Do Sądu Najwyższego

Skarga . . . (imię i nazwisko skarżącego)
zamieszkałego w . . . (adres).
na decyzję Okręgowej Komisji Wyborczej na okręg Nr. . .

Okręgowa Komisja Wyborcza na okręg Nr. . . decyzją z dnia . . . oddaliła wniesione przeze mnie zażalenie na decyzję obwodowej komisji wyborczej w . . .
Przeciwko tej decyzji wnoszę niniejszem skargę, prosząc o uchylenie jej, gdyż jest ona niezgodna z prawem z powodów następujących . . .

Jednocześnie załączam odpis zaskarżonej decyzji Okręgowej Komisji Wyborczej. . .
załączników. . . Podpis . . .
Miejscowość i data.

Regulamin w sprawie związków kolejowców

Warszawa, 23. 9. (Tel. wł.) Ministerstwo komunikacji opracowuje regulamin kontroli finansowej, jakiej będą się musiały poddać związki zawodowe kolejarzy, o ile zechcą korzystać z prawa ściągania składek przez administrację kolejową. Regulamin w najbliższych dniach będzie zakomunikowany związkowi zawodowemu (w)

Składajcie ofiary na akcję wyborczą!

Składać je należy bądź w administracji naszego pisma, bądź na konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności nr. 204.057 dla zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego w Poznaniu; bądź też w biurze stronnictwa św. Marcin 65.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Dzień Sokolstwa Wielkopolskiego

W niedzielę niech każdy przyczyni się do poparcia zasłużonej organizacji — Mieszkańcy Poznania i powiatu poznańskiego składajcie ofiary bezpośrednio w sekretariacie Dzielnicy przy Zielonych Ogródkach, lub przez PKO. nr. 205 211!

Spełnianie podstawowych zadań Sokolstwa, streszczających się w szczytnym hasle: zdrowy duch — w zdrowym ciele, a zmierzających do wychowania młodych pokoleń w sprawności fizycznej i zdrowym duchu narodowym dla dobra narodu i państwa — wymaga nie tylko dużego wysiłku pracy lecz także poważnych nakładów pieniężnych. Sokolstwo wielkopolskie, rekrutujące się przeważnie ze sfer niezamożnych, nie jest w stanie własnymi siłami pokrywać wszelkich niezbędnych wydatków organizacyjnych, a nie otrzymując również żadnych subwencji urzędowych, zmuszone jest od czasu do czasu zapelować do ofiarnej pomocy patriotycznego społeczeństwa, a społeczeństwo to nie odmawia też swej pomocy w uznaniu wielkich zasług Sokolstwa w okresie niewoli i wyzwolenia Polski oraz doniosłego znaczenia jego dla sprawy narodowej w dobie obecnej.

Od szeregu lat odbywa się corocznie „dzień Sokoła”, podczas którego na terenie całej Wielkopolski urządza się zbiórki uliczne celem zasilenia funduszy Sokolstwa i umożliwienia mu racjonalnej i intensywnej pracy organizacyjnej. W roku bieżącym na „dzień Sokoła” przeznaczono niedzielę 28 września. Niestety wszakże tym razem teren zbiórki ulicznej został dotkliwie ograniczony, gdyż ośrodek zezwolenie urzędu wojewódzkiego wyłączyło ze zbiórki okręg poznański, czyli ściśle miasto Poznań i powiat poznański. Powodem tego ograniczenia jest zatarg zarządu okręgu poznańskiego z władzami województwa na tle znanych zajęć w Dopiewie, gdzie oficer instrukcyjny przysposobienia wojskowego p. por. Mielcarek pozwolił sobie zrelizować jednego z członków „Sokoła” i równocześnie miejscowego sołtysa w jego własnym mieszkaniu. Zarząd okręgu poznańskiego „Sokoła”,

występując z obowiązku w obronie pokrzywdzonego członka i godności sokolej, wyciągnął odpowiednie konsekwencje wobec działalności instruktorskiej por. Mielcarka, co władzom wojskowym dało powód do zerwania stosunków p. w. z Sokolstwem okręgu poznańskiego. W międzyczasie, jak się dowiadujemy, został p. por. Mielcarek skazany przez sąd wojskowy na 15 zł kary.

Motywowane powyższem zajęciem wyłącznie okręgu poznańskiego, a w szczególności miasta Poznania przez urząd wojewódzki z ogólnej zbiórki ulicznej ma więc być niejako karą dla Sokolstwa przez uszczuplenie jego dochodów. A przecież w danym wypadku nie zawiniło Sokolstwo, skoro zasądzony został odnośny oficer instrukcyjny.

Żyjemy nadzieję, że stale tak życzliwe Sokolstwu społeczeństwo wielkopolskie i tym razem znajdzie sposób, aby powetować mu stratę, wynikłą z zakazu zbiórki w Poznaniu i pow. poznańskim. Będzie to możliwym w ten sposób, że najpierw wszędzie tam, gdzie odbywać się będzie zbiórka publiczna, posypią się jak najobfitsze datki i nie będzie niko, kto nie kupiłby sobie znaczka sokolego. Natomiast na terenie miasta Poznania i pow. poznańskiego, gdzie zbiórki publicznej urządzać nie wolno, niech obudzi się bezpośrednia żywa ofiarność społeczeństwa na rzecz Sokoła. Niech dzień 28 września będzie mimo wszystko dniem Sokoła, i hojnej ofiarności społecznej na wzniesie jego cele. Kto nie może złożyć swego datku do puszek kwestarskiej, niech przekaże swą ofiarę przez P. K. O. Poznań nr. 205 211 z dopiskiem „na dzień Sokoła” lub prześle go bezpośrednio do sekretariatu Dzielnicy Wielkopolskiej Sokoła w Poznaniu w hali gimnastycznej przy Zielonych Ogródkach. Niech jak najwspanialszy wynik tego dnia zaświadczy ponownie o serdecznej łączności całego społeczeństwa z naszym Sokolstwem.

Krwawa noc

Trzy zabójstwa w Poznaniu i okolicy

Donieśliśmy już krótko o zabójstwach dokonanych wczoraj wieczorem w Sławiu i Starołęce.

W Sławiu przebieg zajścia krwawego był następujący: Do oberży tamtejszej przyjechało o godz. 19,30 kilku handlarzy z Zegrza. Powstał pomiędzy nimi zatarg i po pijanemu zaczęli się hałaśliwie kłócić. W toku zwady 30-letni Stanisław Turka pchnął nożem 22-letniego Marcina Szpotkańskiego z Zegrza, przecinając mu tętnicę. Śmierć nastąpiła na miejscu. Turka wkrótce po zajściu został aresztowany; znany on jest z skłonności do awantur i zawadziackiego usposobienia.

W związku z zabójstwem czy też zamordowaniem ś. p. Leona Zagalewskiego ze Starołęki (ul. Romana Maya), dokonanego wczoraj wieczorem na drodze w pobliżu fabryki mydła „Blask”, aresztowano Edwarda Schneidera i Kazimierza Bociana z Starołęki. Schneider przyznał, iż sprawcą zabójstwa był Bocian, u którego też znaleziono rewolwer. Morderstwa dokonano prawdopodobnie z zemsty, gdyż zabójcy żyli do ś. p. Leona Zagalewskiego od dłuższego czasu nienawidzić. W sprawie tej policja prowadzi jeszcze śledztwo; w dniu dzisiejszym wyjechała na miejsce komisja sądowo-lekarska celem przeprowadzenia terminu lokalnego.

O trzecim wypadku zabójstwa, które rozegrało się na tle kłótni mieszkaniowej, donoszą nam z Komornik w pow. poznańskim. Dziś rano o godz. 6 na szosie, zamieszkały w Komornikach Józef Gluchy zastrzelił 29-letniego Walentego Maciejewskiego. Śmierć nastąpiła na miejscu. Wkrótce po zajściu aresztowano Gluchego. (k)

KALENDARZYK

Środa, 24 września 1930.

Słońce: wschód 5,40; — zachód 17,49; — długość dnia 12 godz. 9 min. Księżyc: wschód 8,10; — zachód 18,29; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:

Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 8 st. C., pogodnie, cisza, ciśnienie atmosferyczne wysokie 763 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 17 st. C., najniższa + 8 st. C.

Przewiednia pogody na czwartek: Pogodnie i we dnie ciepło. Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu: Dziś + 0,64 m.

Kal. rzk.: Gerard; jutro Władysław Bl. Kal. słow.: Homir; jutro Świętopełk.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **VII. Dzień Katolicki** Na posiedzeniu księży sekretarzy generalnych, jako przedstawicieli siedmiu związków diecezjalnych, które odbyło się 16 bm., uchwalono urządzić VII. Dzień Katolicki na terenie archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej. Na dzień ten została wybrana niedziela, 26 października br. Wyłoniony Komitet Wykonawczy przystąpił zaraz do prac wstępnych. Roześle on w tych dniach odezwę do wszystkich parafii z wezwaniem, aby niezwłocznie przystąpiły do tworzenia komitetów lokalnych i podjęły skrupulatną pracę, iżby dzień 26 października — święto Chrystusa-Króla, wypadł godnie i poważnie. Biuro Komitetu mieści się w Poznaniu — przy Alejach Marcinkowskiego 22, III. ptr. pok. 65. dokąd należy się zwracać po wszelkie informacje.

— **Nabożeństwa w kościele S. S. Karmitanek Bosych** (ul. Niegolewskich 23). Uroczystość św. Teresy od Dzieciątka Jezus odbędzie się w niedzielę, dnia 5 października. Przez całą nowennę począwszy od 26 bm., odprawiać się będzie uroczysta msza św. przy ołtarzu św. Teresy o godz. 9-tej. W wigilię święta, 4 października, o godz. 6 wieczorem nabożeństwo wstępne z kazaniem. W niedzielę, 5 października, suma z kazaniem o godz. 10, popołudniu nieszpory z kazaniem o godz. 5.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Wlkp. Związku Przedsiębiorstw Autobusowych** (ul. Zwierzyniecka 27, tel. 68-02). W czwartek, 25 bm. o godz. 15 odbędzie się zebranie informacyjne przy ul. Słowackiego 19-21 (sala amarantowa P. K. E.). Na porządku obrad objaśnienie ulg nowej ustawy, sprawy finansowe, kółek prowincjonalnych, dworców autobusowych, ubezpieczenia oraz wolne głosy.

— **Katolickie Towarzystwa Robotników Polskich całego Okręgu poznańskiego** miejskiego uczestniczyć będą w uroczystości jubileuszowej J. Em. ks. Prymasa w

niedzielę, 28 bm. W tym celu odbędzie się ogólna zbiórka wszystkich Tow. Rob. o godz. 9,30 na placu przed katedrą przy kościele Panny Marji. Uprasza się wszystkich Towarzystwa, aby wzięły w uroczystości gremjalny udział z sztandarami.

— **Z Stow. Oficerów w stanie spoczynku — oddział w Poznaniu** uprzejmie prosi wszystkich szan. pp. oficerów w stanie spoczynku, którzy nie są jeszcze członkami stowarzyszenia, o łaskawe przybycie dnia 27 bm. o godz. 18 do Kasyna Oficerskiego D. O. K. VII, gdzie p. pułk. w stanie spoczynku Cezar wygłosi referat na temat „Emeryci wojskowi, łącznie się”.

— **Z kółka lok. położnych.** Przypomina się koleżankom, które chcą wziąć udział w I. zjeździe położnych w Częstochowie 28 i 29 bm., że należy wyjechać z Poznania dnia 27 bm. (w sobotę) o godz. 15,55. W Częstochowie oczekiwać będą członkowie komisji z przepaską białą-amarantową.

— **Tow. Ochrony Kredytu.** Towarzystwo utworzone zostało przed mniej więcej rokiem pod nazwą Ochrona Kredytu w Handlu i Przemysłu T. z. w Poznaniu. — Siedziba Towarzystwa znajduje się przy ul. Długiej 4. Zadaniem i celem Towarzystwa jest ochrona kredytu w handlu i przemysle; Tow. usiłuje przez nadzór dłużników chronić przedsiębiorstwa od upadłości, lub też przez wczesne ogłoszenie nadzoru chronić z drugiej strony wierzycieli i bronić praw tychże wobec władz sądowych. Walne zebranie Towarzystwa zapowiedziane zostało na poniedziałek, 29 bm. godz. 17 do lokali Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

WIECZORY, KONCERTY

— **Przedstawienie wojskowe.** We wtorek, 30 bm. w Teatrze Polskim odegrana będzie dla wojska komedia w 3 aktach p. t. „Panna młoda w garsonierze”. W poniedziałek, dnia 8 października br. w Teatrze Wielkim operetka w 3 aktach Kalmana p. t. „Księżniczka Czardasza”. W środę, dnia 15 października br. w Teatrze Polskim komedia w 5 aktach Gogola p. tyt. „Rewizor z Petersburga”.

WYCHOWANIA, KURSY

— **Kursy gimnazjalne dla podoficerów.** W dniu 6 10 br. o godz. 17,30 rozpoczyna się kurs Kola Oświatowego Podof. garnizonu Poznań w gimn. im. Bergera. Zostaną uruchomione klasy 4, 5, 6 i 7. — Nauka odbywa się codziennie za wyjątkiem sobót, niedziel i świąt od godz. 18 do 22. Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego odbędzie się w auli gimn. im. Bergera w dniu 5. 10 br. o godz. 16 w obecności władz wojskowych.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **† Śp. dr. Czesław Ziółkowski.** Dnia 21 bm. zmarł w 55 roku życia znany na tut. terenie dr. Czesław Ziółkowski, lekarz praktyczny, major W. P. Wczoraj odbyło się wyprowadzenie zwłok z domu żałoby przy Al. Marcinkowskiego 21 do kościoła św. Marcina. Kondukt prowadził w otoczeniu licznych duchowieństwa ks. prałat dr. Taczak. Dziś o godz. 9 odbyło się uroczyste żałobne nabożeństwo, które odprawił ks. prob. Dąbrowski z Zytomierza, poczem trumnę z zwłokami umieszczono na samochodzie i odwieziono do kościoła na cmentarz górczyński. Tu zebrała się rodzina i znajomi zmarłego, poczem kondukt do grobowca rodzinnego poprowadził ks. prałat Taczak. (z)

— **Z targu.** Dnia 24 b. m. na placu Sapiieżyńskiego płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,40—4,80; masła mleczarskiego 5,40—5,80 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 2,20—2,50 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: kura 4,00 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczką 5,00 do 6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg; para kurcząt 3,00—4,50 zł; królik

3,00—4,00 zł; kuropatwy para 2,50 do 4,50 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00 do 5,60 zł; okonia 2,40—3,00 zł; suma 4,00 do 5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,60—6,40 zł; miętusa 4,00 zł; szczupaka 4,00—4,80 zł; lina 4,40—5,00 zł; 1 kg. węgorza 5,00—5,60 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i włoskiej 10 do 20 groszy; modrej 20—30 gr; 1 kg. ziemniaków 10 gr, 50 kg. 4,00 zł; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; 1 kg. szpinaku 0,30—0,50 zł za kg; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; peczęk rzodkiewek 10 gr; 1 mdl. ogórków 25—60 gr, 1 kalafior 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 0,50 do 1,00 zł; mendel raków 1,00—2,50 zł; pomidory 0,30—0,80 zł za 1 kg; borówki 1,40—1,80 zł za 1 kg; 1 kg. jabłek 0,30—1,00 zł; gruszek 0,40 do 1,00 zł; śliwki 0,80—1,60 zł za 1 kg; jeżyny 1,00—1,20 zł; winogrona 1,60—3,00 zł; renklody 1,40—2,40 zł; mirabele 1,00—1,20 zł; grzyby: borowiki duże 1,20—1,60 zł za kg; drobne 1,60—2,00 zł za kilogram; rydzyk duże 1,20 zł; drobne 1,60 zł; maślaki 0,80 do 1,00 zł; kurki 1,00—1,20 zł; zielonki 0,60 do 1,00 zł; inne grzyby 0,40—0,80 zł. — Targ dość ożywiony, dowozy duże, ceny naogół bez zmian. (hu.)

— **Oddano do użytku publicznego** nowo wybudowany ustęp podziemny przy moście Bolesława Chrobrego. Równocześnie zniesiono ustęp publiczny przy moście Chwaliszewskim.

KRONIKA WYPADKÓW

— **W sprawie upadku z II. piętra** przy ul. Pamiętkowej 12 donosi nam p. Prędk, przedsiębiorca budowlany, że dotknięty wypadkiem Leon Łuczak jest nie murarzem, lecz uczniem kelnerskim; wypadek zdarzył się około godz. 9 wieczorem, gdy na budowlu nie pracowano.

— **Wypadek przy pracy.** Do Pogotowia Lekarskiego przy ul. Pocztowej przywieziono rzeźnika Michała Nawrockiego, zatrudnionego w rzeźni miejskiej, który wskutek nieostrożności zadał sobie siekierą ranę w lewą dłoń. Po zszyciu rany, odstawiono Nawrockiego do domu. (z)

— **Szklanka w stół.** W pewnej restauracji przy Górnej Wildzie podczas ożywionej rozprawy z kolegami, 29-letni Marjan Filipowski na poparcie swego zdania uderzył szklanką w stół. Szklko pękło i odłamki weszły Filipowskiemu bardzo głęboko w rękę. Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) zszło obficie krwawiącą ranę. (k)

— **Wypadek samochodowy.** Pomiędzy Kotowem a Komornikami samochód ciężarowy P. Z. nr. 46 858, kierowany przez Antoniego Kaźmierczaka ze Stęszewa, zderzył się z wozem rzeźnickim Pawła Fimmela z Żabikowa. Wypadek spowodowany został urwaniem się lewego przedniego koła, wskutek czego samochód „wyrzucił” w bok i uderzył o wóz a następnie wpadł do rowu. Wóz rozbity, uszkodzony też został samochód. Oprócz kierowcy samochodu Kaźmierczaka, pokaleczony został lekko właściciel auta Wojciech Skrzypczak ze Stęszewa. Szofer nie ponosi winy. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **W związku z notatką, zamieszczoną w num. 438 „Kurj. Poznańskiego” o aresztowaniu p. Leonarda Wilgoza w sprawie nadużyć w firmie Syndykatu Leśnego, przedstawia się sprawa tak, że p. W. popadł wprawdzie w posądzenie, lecz po przesłuchaniu został zwolniony, nie mając z kradzieżą nic wspólnego.**

— **Kradzieże i włamania.** Z mieszkania p. Maksymiljana Kubackiego przy ul. Lipowej 14 skradziono portfel z zawartością 50 zł oraz legitymację nauczycielską, odzież, bieliznę i srebrny zegarek z łańcuszkiem. — Z mieszkania p. Leona Francis przy ul. Jasnej 2 skradziono odzież, rewolwer i pistolet. — Z budowlu przy ulicy Grunwaldzkiej skradziono rower męski marki „Oklada” nr. 10 802, własność Michała Sobańskiego z Borowca pow. śremski. (z)

— **Wyniki rewizji domowej.** Podczas rewizji mieszkania u Zygmantowskich

Głód - bieda - nędza!

czeka każdego, kto nie uwzględnia

**w pierwszym rzędzie
wyróbów krajowych**

bo pomnaża biedę w kraju!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WYSZEDŁ NOWY TOM „NAUKI POLSKIEJ”

Książka dla każdego, komu jest droga kultura — „Nauka o nauce” — O religii i nauce — Nasze muzealnictwo przyrodnicze — Smutne rzeczy o mineralogii — Organizacja nauki u obcych — O rozszerzenie programu — Zagadnienie krytyki — Czasopiśmiennictwo naukowe — Nauka polska i światowa

Nadspodziewanie szybko ukazał się nowy, z rzędu trzynasty tom Nauki Polskiej, wydany w równie wytwornej, jak poprzednie, szacie i obfity w artykuły i sprawozdania interesujące każdego, komu drogą jest nasza kultura duchowa.

Związki nauki z inną dziedziną kultury są tak złożone i zawile, że coraz bardziej zarysowuje się potrzeba stworzenia „nauki o nauce”, która łączyła w jednolitym systemie rozrzucone dotychczas w literaturze luźne i bardzo rozbieżne uświadczenia uczonych. Takiego systemu „redakcyjnie” oczywiście stworzyć nie można, ale można gromadzić odpowiednie materiały do dyskusji w nadziei, że znajdzie się kiedyś umysł, który potrafi syntetycznie powiązać w spójny organizm owe disiecta membra. Przyczynkiem do tego systemu jest wstępny artykuł Czesława Białobrzęskiego, znanego fizyka warszawskiego, zatytułowany „Religia i nauka”. Zagadnienie to niezwykle aktualne i ważne, do którego niebawem zamierzam powrócić na łamach działu Kultury i Sztuki. Zaznaczam tu tylko krótko stanowisko autora, który wyznaje, że zadania i zakres nauki są ograniczone i że rola religii zaczyna się tam, gdzie się kończy nauka. Najwyższe zadania człowieka leżą poza obrębem nauki w sferze religii, która jedna potrafi przekonać człowieka, że powinien zawsze podporządkować się czemuś ponad nim stojącemu i składać mu w ofierze swój egoizm.

Obszerną pracę dotyczącą polskiego muzealnictwa przyrodniczego i krajoznawczego napisał Stanisław Małkowski. Interesuje nas w tej pracy przede wszystkim opinia fachowca o stanie naszych muzeów. Opinia ta nie jest zbyt różowa, ale też bynajmniej nie daje powodu do pesymizmu. Muzea polskie mogą się równać z francuskimi, pozostają jednak daleko w tyle poza angielskimi, belgijskimi i niemieckimi. Posiadamy jednak dane, dzięki którym możemy w przyszłości ruszyć do światowego współzawodnictwa, skoro wyniki pracy na tem polu można porównać z wynikami narodu francuskiego, niekropowanego w swym rozwoju. W końcu wysuwa Małkowski projekt zorganizowania komisji centralnej do spraw muzeów przyrodniczych i krajoznawczych. Komisja ta, złożona z grona specjalistów, miałaby służyć wskazówkami w zakresie zakładania i prowadzenia różnych działów muzealnych i spełniać rolę doradczą i opiniodawczą w stosunku do organów państwowych i społecznych.

Smutne natomiast refleksje nasuwają uwagi, jakie jeden z najwybitniejszych mineralogów polskich, profesor Uniwersytetu Lwowskiego Zygmunt Weyberg wypowiada w artykule „Stan i potrzeby nauk mineralogicznych w Polsce”. „Nauki mineralogiczne — pisze nasz uczyony — są u nas kopećszkiem, na szarym końcu po macoszemu traktowanym, co sprawia, że stan tych nauk w Polsce obecnie jest nietylko gorszy, niż gdziekolwiek indziej, ale co więcej, jest on gorszy nietylko od tego stanu, w jakim były one u nas przed wielką wojną, ale nawet sto lat temu”. Pracownicy mineralogiczni są tak nisko uposażeni, że nie można ani prowadzić własnych, ani młodzieży zaprowadzić do eksperymentalnych badań. Uniwersytet Poznański, istniejący już 10 lat, nawet dotychczas nie posiada ani katedry ani zakładu nauk mineralogicznych. Jest to smutna powojenna śpiewka, którą mógłby także nucić niejeden polski uczyony, reprezentujący inne nauki.

Po ponurych wyznaniach lwowskiego mineraloga następują, naprzekór trzynastce widniejącej na tytule omawianego właśnie tomu, rzeczy pogodniejsze. Jest więc mowa o licznych polonikach w krajach naddunajskich, o organizacji nauki w Norwegii i Szwajcarii, abyśmy mogli zestawiać stosunki nasze z obcymi i znaleźć w ten sposób właściwą miarę porównawczą, o licznych zdarzeniach w świecie naukowym polskim i zagranicznym. Zamykają tom recenzje, odnoszące się głównie do twórczości naukowej i

gruntowna bibliografia naukowawcza za lata 1918—1930.

Ze szczególnym uznaniem należy podkreślić, że redakcja „Nauki Polskiej” rozszerza ustawicznie program swych prac, broniąc się przed skostnieniem i stereotypem powtarzaniem zadań wytkniętych w poprzednich tomach. Wielka to jej zasługa. W ten sposób skierowuje się coraz bardziej umysł polskich uczonych specjalistów na tory naukowawstwa, zachęcając do nieznużenia do zajmowania się zagadnieniami ogólnonaukowymi. Redakcja „Nauki Polskiej” potrafiła dotychczas trzymać rękę na pulsie naszego organizmu naukowego i niewątpliwie w dalszym ciągu spełni swe zadanie równie świetnie, jak dotychczas. Jeżeli więc pozwalam sobie na zakończenie wysunąć projekt dwóch nowych działów, jakie powinny się znaleźć w dalszych tomach tego pożytecznego wydawnictwa, nie czynię tego dlatego, iżbym przypuszczał, że redakcja o nich jeszcze nie pomyślała, lecz poprostu dlatego, że wydają mi się niezmiernie aktualne.

Chodzi mi o zagadnienie krytyki i czasopiśmiennictwa naukowego. Znany jest niestety fakt, że krytyka nasza nieraz spada na niski poziom dzięki piórom nieodpowiedzialnym, które w niewybrednej, często nawet prostackiej formie atakują sprawy dla zdrowego rozumu jasne i słuszne. O obniżeniu moralnych podstaw krytyki świadczą chociażby fakty sądowego rozstrzygnięcia polemik naukowych, albo nawet (horribile dictu) anonimowe-

go pseudouczonością pokrytego denuncjowania drukiem u czynników miodrajnych. Wprawdzie przyznać należy, że takie próby obniżenia naszego życia duchowego spotykają się z żywą reakcją obronną ze strony ogółu uczonych, niemniej jednak nadszedł czas, ażeby zagadnienie krytyki stało się przedmiotem szeroko ujętej dyskusji.

Drugie zagadnienie dotyczy czasopiśmiennictwa. Czasopiśmiennictwo naukowe z jednej strony gwałtownie się rozszerza, wchłaniając prace szczegółowe coraz liczniejszych rzesz uczonych, z drugiej strony przechodzi poważny kryzys dzięki temu, że potrzeby rozwijającej się w szybkim tempie nauki rozszarżają stare i tradycyjne formy czasopism, które od stu lat nie zmieniły swego oblicza. Ponadto trzeba stwierdzić, że czasopisma naukowe odzwierciedlają związki, jakie nauka polska zadzierżnęła i wciąż w dalszym ciągu nawiązuje z nauką całego świata. Świetną ilustracją tego faktu są „Fundamenta mathematica”, wydawane przez prof. Sierpińskiego — wielki czyn zarówno naukowy jak w najszlachetniejszym tego słowa znaczeniu propagandowy. Opracowanie tego materiału dopiero pozwoli nam wejść głębiej w strukturę współpracy intelektualnej i poznać, jaką rolę odgrywa wysiłek polskich uczonych na polu rywalizacji i kolaboracji naukowej kulturalnych narodów całego świata.

Dr. Stefan Błachowski.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

PRZED ZJAZDEM FIZYKÓW.

Jutro, jak już donosiliśmy, zaczyna się w Poznaniu piąty zjazd fizyków polskich. Uzupełniając podane już informacje, należy dodać, że zjazd poprzedni odbył się w Wilnie w r. 1928. W porównaniu z materiałem zgłoszonych wówczas prac, okazuje się wielki rozwój i postęp, gdyż w Wilnie wygłoszono wprawdzie 54 referaty, lecz obecnie w Poznaniu zapowiedziano przeszło ośmdziesiąt. Zjazd jest organizowany przez poznański komitet, na którego czele stoi prof. dr. Peczalski, zaś uczestniczą prof. dr. Smosarski, i prof. dr. Zawirski.

Zapowiedzieli swój przyjazd wybitni uczeni polscy, między innymi pp. prof. prof. Białobrzęski, Kalinowski, Klemensiewicz, Patkowski, Piętkowski, Reczyński, Szczeniowski, Wolfke, Weyssenhoff, Wertheimstein, Ziemecki i in. Sekcję pedagogiczną organizuje się pod kierownictwem pp. Wernera z Warszawy i Kilarskiego z Poznania. Obejmie ona referaty o nauczaniu fizyki w szkołach średnich.

Przyjeżdżając, po raz pierwszy w Polsce, zorganizowana została wystawa przyrządów fizycznych wyłącznie polskiego wyrobu. W wystawie biorą udział następujące firmy: Chemotechnika z Krakowa, Inż. Romer i Książnica Atlas ze Lwowa, Inż. Gaertig i J. Beil (amator, nauczyciel Szkoły Powsz.) z Poznania; H. Kolberg i Sp., „Exima”, „Fima”, Pomoc Szkolna i Urania z Warszawy, oraz Szkolna Pracownia Przyrodnicza z Wilna. Wstęp na wystawę, która jest otwarta cały dzień, od godz. 9-iej do 18-iej, wolny dla wszystkich, którzy się nią interesują.

LITERATURA

750.000 zł. nagrody. Młody pisarz Irving Finemen otrzymał od firmy nakładowej nowojorskiej Longmans Green i Ska sumę 75.000 dolarów jako nagrodę, udzieloną jego powieści „Niewinny młodzieniaszek”. Na konkurs nadesłano przeszło tysiąc rękopisów. (lk)

Tablica pamiątkowa Krasieńskiego w Genewie została odsłonięta na domu, w którym poeta mieszkał. W akcie odsłonięcia uczestniczył polski poseł w Szwajcarii, oraz członkowie delegacji polskiej przy Lidze Narodów, przemówienie wygłosił min. Zaleski.

TEATR

Reduta we Lwowie. W dawnym teatrze operetki w dzielnicy żydowskiej „Colosseum”, wystąpił parokrotnie zespół „Reduty”, grając dickensowskiego „Świerszcza z kominem”.

Reinhardt opuszcza Berlin? Piszą nam z Berlina: Pojawiają się pogłoski, że Reinhardt ma zostać naczelnym reżyserem w państwowym dramacie w Berlinie, że ułoży się o kierowanie festiwalami w Bayreuth i w Monachium itd. W sferach teatralnych wnioskują stąd, że sytuacja pieniężna teatrów reinhardtowskich w Berlinie zapowiada się na ten sezon nader krytycznie i że Reinhardt ogląda się za innym polem pracy. Słychać, że prowadzi też układy z Hollywood, co do kierownictwa filmami dźwiękowymi. Wszystko to jest w każdym razie bardzo symptomatyczne. (bt)

SZKOLNICTWO

Klasa I „kółka naukowe”. W „Muzeum” podaje p. dr. Helm-Pirgowa bardzo ciekawy i oryginalny projekt reformy szkoły średniej, głównie wyższego gimnazjum. — Wychodząc z pewnika, jakim jest odrębność cech psychicznych dziecka polskiego oraz uwzględniając indywidualne zainteresowania i uzdolnienia uczniów, dzieli autorka pracę szkolną na wspólną całą klasę, której celem daniem minimum wiedzy z poszczególnych przedmiotów, oraz pracę w tzw. kółkach naukowych, do których uczniowie wpisują się z początkiem roku szkolnego zależnie od swych zainteresowań i uzdolnień. Przykład: klasa VII ma 20 godzin wspólnych a 10 „kółkowych”. Uczeń Ignacy do humanistyki należałby do „kółka” historycznego (2 g.) łacińskiego (5) polskiego (3) — z zamiłowaniem przyrodniczymi do kółka matematycznego (4) fizyko-chemicznego (4) rysunk. (2) itd. — Praca w kółkach z mniejszą ilością uczniów mających do danego przedmiotu zamiłowanie, byłaby oczywiście owocniejsza i głębsza. Artykuł pani P. pisany jasno nie powinien minąć bez echa. (J. W.)

MUZYKA

Warszawa próbuje zgalwanizować operetkę. Piszą nam z Warszawy: Przed dziesiętkami lat była operetka ulubienią atrakcją Warszawy, dzisiaj nikt nie chce na nią patrzeć. Próby z różnymi gwiazdami kończyły się z reguły bankructwem imprezy. Teraz próbuje p. L. Sempoliński jeszcze raz zgalwanizować biednego trupka w budynku przy ul. Karowej. Nazwa „teatru komedii muzycznej” została obraną zapewne dla tego, aby nie odstraszać publiki zbankrutowaną firmą. Wystąpił p. Sempoliński nader starannie i z wielkim nakładem pracy „Izabellę”, komedię „Interesu i miłości”, sam gra główną rolę męską, towarzyszą mu pp. Stanisława Orska, Janina Kozłowska, Zofia Kosińska, Tadeusz Wołowski, J. Jaszczołt i A. Suchwicki. Przedstawienie idzie żywo i wesoło — zobaczymy czy uda się nawrócić publiczność na dawno trawą zarosłe ścieżki. (mw)

Muzyka polska na Łotwie. Z Warszawy piszą nam: W sezonie letnim muzyk warszawski p. Bronisław Szulc kierował koncertami orkiestrowymi na Łotwie. Pod batutą jego orkiestry w miejscach kąpielowych i w miastach dwie orkiestry: libawska i ryska. Koncertów było przeszło 60, a wykonywano na nich, podczas specjalnych wieczorów, dzieła muzyki polskiej, mianowicie Moniuszki, Noskowskiego, Karłowicza, Stojowskiego, Różyckiego, Rytla, Wieniawskiego. Grywał też p. Szulc zinstramentowane dzieła Chopina. (mw)

Książki nadesłane

Wanda Miłaszewska: „Młyn w Bożej Woli”. Powieść. Nakład Księgarni Św. Wojciecha. Poznań, 1930.

Janusz Słepowski: „Turniej żywych szachów”. Warszawa 1930. Dom Książki Polskiej.

Marjan Pachucki: „Biała Margerytka”. (Malgorzata Sinclair). Nakład Księgarni Św. Wojciecha. Poznań—Warszawa—Wilno—Lublin.

„PRZEPROWADZKA”

Kraków, 21 września.

Kraków literacko-artystyczny obchodził wczoraj święto polskiej twórczości dramatycznej. Scena nasza wystawiła, pierwsza przed inną, najnowszą, dziesiątą z rzędu utworów K. H. Rostworowskiego — „Przeprowadzkę”.

Tak jak w „Niespodziance”, z którą dzieło to głównymi osobami się łączy, tak i tutaj wszedł Rostworowski w sferę trosk przyziemnego człowieka. Spycha on swego bohatera na dno poniżenia i nędzy moralnej, aby śmiertelnie znękaną duszę ukazać horyzonty pełne światła i wiary w odrodzenie. Najprostszymi środkami, a raczej półśrodkami, w których Rostworowski tak celował i zawsze celuje, (prof. Z. Jachimecki przed laty powiedział, że „ma technikę kompozytora, piszącego partyturę orkiestralną”) — przedstawił tragedję nędzarza w zmaganiu się z beztroską życiem.

W takim położeniu znalazł się Franek Szywała (vide „Niespodzianka”), ex-akademik, gdy zmuszony do pracy fizycznej, ponad jego siły, staje w obliczu śmierci głodowej. Jedno mogłoby go uratować, ale ów ratunek jest czymś tak potwornym, że umysł jego wzdyga się przed tem. Koło siostry jego, Zośki, krąży podstarzały loweas w wcale niedwuznacznych zamarach. Daje on do zrozumienia Frankowi, że w zamian za „odstąpienie” siostry, otrzyma sówitą nagrodę, pozwalającą mu na dalsze studia. Franek sztycherem proponuje staremu lubieżnikowi, aby postąpił „po bożemu”, to znaczy ożenił się z jego siostrą. Na takie „dictum” chytry sofista-donżuan odpowiada, że skoroby siostra jego postanowiła wyjść za człowieka stojącego niemal nad grobem, człowieka budzącego w niej niechybnie wstręt fizyczny, wówczas popełni świętokradztwo, wygłaszając formułkę ślubną, w której zawarta jest wszakże przysięga wierności i miłości.

Franek znajduje się w położeniu bez wyjścia tembardziej, że nagabywany przez swą gospodynię Ciepeliową, mającą niedołężnego męża, ulega w międzyczasie jej żądzy. W skrajnej rozpacz Frank pragnie pozbać się życia przez powieszenie, bowiem Ciepeliowa zagroziła mu wyrzuceniem na bruk, w razie gdy nie będzie jej powolny. Od śmierci samobójczej ratuje go Felek, narzeczony Zośki, który odrzuca pogardliwie pieniężną pomoc skruszonego już starszego pana, zбочzonego amatora wdzięków Zośki, a swemu przysięszemu szwagrowi podaje pomocną dłoń. Po przekleństwie pieniądze przychodzi błogosławieństwo serca. Tak jak na Franku i Zośce zaczęła zbrodnia rodziców (v. „Niespodzianka”) tak wywołała ich prawdziwą miłość Felka ku Zośce i jego wyrozumiałość wobec upadków ludzkich.

Do wielkiego sukcesu mistrzowsko napisanej sztuki, który po dużej części zależy od wykonania, przyczyniła się w wysokim stopniu reżyserja dyr. Trzcińskiego, oraz gra naszych artystów. Z ważniejszych ról Franka grał p. Jerzy Szyndler, nowozaangażowany do nas z teatru lwowskiego, Felka p. Krzemiński, nowoprzybyły ze sceny katowickiej, Zośkę p. Zaklicka, starego lowelasa p. Fabisiak, krawca Ciepelię p. Leliwa, epizod „Eleganta”, przypominającego nieco barona z Gorkiego „Na dnie”, p. Tatrzański.

Teatr był zapełniony do ostatniego miejsca; przybyli też liczni przedstawiciele teatrów polskich oraz wysłannicy prasy. Przyjęcie było entuzjastyczne. Rostworowski otrzymał mnóstwo wieńców i kwiatów, publiczność i artyści zgotowali znakomitą pisarzowi po drugim akcie wielką owację, przy której przemówił p. T. Kudliński jako przedstawiciel zawodowego Zw. literatów, któremu od wielu lat Rostworowski przewodniczył. Ar ten.

Pisma nadesłane

„Neofilolog”. Zesz. 3. Treść: Z. Lempicki: „Drogi i cele współczesnej stylistyki”. — M. Friedländer: „Zakres nauki o kulturze w nauczaniu jez. niemieckiego”. — E. Semil: „Nauka języków obcych w systemie daltońskim”. — A. Wrabecówna: „Kilka uwag w związku z artykułem p. St. Bazińskiego „U podstaw nauczania jez. obcych”. — Z praktyki do praktyki. — Sprawozdania z książek. — Sprawozdania z czasopism. — Wiadomości bieżące. — Sprawy Polskiego T-wa Neofilologicznego. — Bibliografja.

Hakatystów gdańskich rozpiera chleb polski, i oto w jaki sposób popuszczają wodze swemu szowinizmowi. Ale tak długo dzban wodę nosi, aż się ucho urwie!

Szczątki Fraenckla przewieziono również do Tromsø

Trasa, jaką przebyli podróżnicy — Podobny los spotkał rozbitków „Italię” — Długa, śmiertelna walka w pustyni lodowej

Oslo, we wrześniu.

„Isbjörn”, mając na swym pokładzie szczątki Fraenckla, odnalezione na Białej Wyspie przez wyprawę ratunkową zorganizowaną ze strony szwedzkiego dziennika „Dagens Nyheter”, dotarł do zatoki w Tromsø. Okręt, mający flagę szwedzką opuszczoną do połowy masztu na znak żałoby, nie zarzucił kotwicy przy głównym molo portowym, lecz zatrzymał się w mniejszej zatoce Simawik. Wkrótce potem samolot redakcyjny zaczął nad nim krążyć, by dokonać zdjęć fotograficznych.

O godz. 10 „Isbjörn” przypląnął do właściwego portu. Zniesiono na ląd trumnę, w którą włożono szczątki Fraenckla. Pokrywała ją narodowa flaga szwedzka, ta sama, którą André zabrał był z sobą, by mogła powieść na biegunie, a którą odnalazła na Białej Wyspie załoga „Isbjörna”. Norwescy marynarze przenieśli trumnę do karawanu. Udział w pogrzebie brała również kompania honorowa wojennej marynarki szwedzkiej, a szpaler tworzyli oficerowie kanonierki „Srensksund” i „Michael Stars”. Prefekt Tromsø, burmistrz, władze miejscowe, wszyscy zagraniczni konsulowie i rzec można ludność całego miasta byli obecni na obrzędzie żałobnym. Karawan był ten sam, który przewiózł zwłoki Andrégo i Strindberga i przebył tę samą drogę aż do szpitala, gdzie szczątki Fraenckla poddano dokładnym badaniom komisji naukowej.

Najbardziej ciekawym przedmiotem jakiego „Isbjörn” przywiozła do Skandynawii, to zapiski Strindberga, już nieomal w całości znane całemu światu, gdyż treść ich podał do wiadomości drogą radiową wysłannik sztokholmskiej gazety, który znajdował się na pokładzie okrętu. Znalezione również notes, w którym Strindberg oznaczył w przybliżeniu trasę pocho- du trzech rozbitków po wylądowaniu balonu. Znamienną jest rzeczą, że rozbitki sterowca „Nobilego „Italia” przechodzili przez te same obszary lodowe, na jakich tyle lat wcześniej znaleźli się członkowie wyprawy Andrégo. Posuwanie się zatem lodowców w r. 1897 — ma — zdaniem uczonych — wielkie podobieństwo z fenomenem stwierdzonym w 1928 r. André Strindberg i Fraenckel przechodzili przez obszary szeroko opisywane w różnych dziełach, jakie napisano o poszukiwaniu rozbitków pamiętnej i niefortunnej włoskiej wyprawy. Oni też przeszli wzdłuż wyspy Karola XII i Foyn'a. Datą przybycia na wyspę Karola XII był 12 września. Posuwanie się lodowców pchnęło zatem Andrégo ku wyspie Foyn, tak jak grupę Mariano, potem jeszcze bardziej na południowy zachód, następnie na wschód i na południe a w końcu na Białą Wyspę, gdzie zmontowali schronisko, które stało się ich grobem.

Ze zwłok Fraenckla pozostały tylko drobne kości. Lepiej zakonserwowana jest czaszka Andrégo, na której widać jeszcze ślady dolnej szczęki i zębów. Specjalny wysłannik „Dagens Nyheter” zebrał na Białej Wyspie również kilka osobistych listów Strindberga i Fraenckla, wśród których kilka listów jest stenografowanych ręką Strindberga. Wśród dokumentów wyprawy natrafiono na szczególnie przedmiot: znaleziono biały krawat do ubrania frakowego... Może który z uczestników wyprawy zamierzał włożyć na się galowy strój w chwili zdobycia bieguna? Wśród papierów znaleziono też notatnik Andrégo, w którym z beztroskim humorem opisuje kilka charakterystycznych wydarzeń wyprawy. Wzruszający szczegół: Znalezione list od brata Strindberga, z powinszowaniem urodzin. List ten wręczono wyprawie przed odpływem ku ziemiom podbiegunowym „Oernen”. Na zdar-

tek kopercie było napisane: „do otworzenia w dniu 4. września”. W dniu tym bowiem, Strindberg obchodził swe urodziny...

Na zebraniu rady miejskiej w Sztokholmie postanowiono wystawić w gmachu ratusza pomnik Andrému. Norweski dziennik „Aftenposten” złożył już na ten cel 20 tys. koron z dochodu osiągniętego zcedowaniem zagranicznej prasie sprawozdania dr. Horna o wyprawie. St.

Mussolini wrogiem palących kobiet

Wiadomą jest rzeczą, że Mussolini od dawna prowadzi kampanię przeciwko nowoczesnej kobiecie. Rozpoczął ją, zakazując zbyt krótkich sukien, a następnie wystąpił stanowczo przeciwko konkursom piękności, czem zresztą zyskał sobie sympatię i uznanie całej myślicy Europy. Raz przynajmniej mogła Europa przyklasnąć i to bez żadnych zastrzeżeń włoskiemu dyktatorowi.

Ostatni „posunięciem” Mussoliniego jest zakaz niedozwalający kobietom palić papierosów w lokalach publicznych. Pierwszą kobietą, która padła ofiarą tego zakazu, była znana medjołańska artystka. Marja Alessandri, która nie wiedząc o niczym, zapaliła w pewnej restauracji papierosa. Przystąpili do niej natychmiast dwaj policjanci, aresztowali ją i poprowadzili do najbliższego posterunku policji. Urzędujący komisarz zawyrokował karę w kwocie 200 lirów, którą artystka natychmiast zapłaciła.

Maharadża i karykaturzysta

Corocznie zjeżdża do Genewy na zebrania Ligi Narodów przedstawiciel Indji dumny maharadża i ośniewa oficjalne przyjęcia przepychem stroju i bogactwem swych kosztownych kamieni. W roku 1925 zjechał na posiedzenie Ligi maharadża z Patiali, przywoząc z sobą w walizkach kosztowności za 50 mil. franków szwajcarskich. Wiadomą jest rzeczą, że na obrady, zjawiają się między innymi i karykaturzyści. Między nimi znalazł się także młody szwajcarski rysownik, o prostej naturze chłopięcia pastucha ale niezwykle utalentowany. Narysował on maharadżę w sposób oryginalny, bo jako złotego cielca na wysokim piedestale, którego otaczają przedstawiciele wszystkich państw w odpowiednich ukłonach. Pod karykaturą widniał podpis: „Wasze mowy są srebrem, ale moje milczenie złotem”.

Maharadża był zachwycony i prawdziwie rozbawiony obrazkiem, ale jego angielscy towarzysze byli nim mniej oczarowani. Przeraziła ich myśl, że obraz, na którym wysłannik Anglii znajduje się między adoratorami złotego cielca, dotrze do Indji i podkopie tam autorytet dla Brytanji. Maharadża obiecał artyście 6000 franków, co stanowiło majątek dla młodzieńca i zamówił większą ilość kopii. Anglicy poruszyli niebo i ziemię, aby przeszkodzić rozpowszechnianiu obrazka, i o ile możliwe wymazać go zupełnie z powierzchni. Po długich targach nastąpiło porozumienie. Młody artysta otrzymał pieniądze, maharadża oryginał, a dalszych odbitek zaniechano. Od tego czasu nie widziano więcej owego karykaturzysty na zebraniu Ligi Narodów. (w)

Teatr aktualności

W Nowym Jorku powstał nowy przybytek dziennikarstwa „Newsreel Theater”, w którym światowa aktualność nie schodzi z ekranu ani z relacji wydarzeń ostatniej chwili dokonywanej w drodze radio-reportaży — od 10 zrana do 12 w nocy.

Prasa amerykańska nie podaje szczegółów organizacji tego nawskroś nowoczesnego serwisu informacyjnego.

W operze Poznańskiej wrą gorączkowe przygotowania do sobotniej premjery, która będzie zarówno wyjątkowym wydarzeniem artystycznym, jak i niezwykle miłą dla naszego miasta uroczystością. Przyjdzie nam posłuchać pięknego dramatu muzycznego „Manru” Ignacego Paderewskiego, świetnego artysty i wielkiego obywatela, którego imię związane jest z najszczytniejszymi momentami dziejów Poznania.

Przywrócenie „Manru” repertuariowi polskiemu (za przykładem Poznania wystawiają operę tę Warszawa i Katowice) nie oznacza jednak bynajmniej tylko aktu uczczenia, przypadającej w tym roku 70 rocznicy urodzin mistrza. Premjera ta stanowi przede wszystkim wzbogacenie szeregu rodzimych oper o arcydzieło rzeczywiste, zdolne reprezentować naszą twórczość muzyczno-dramatyczną ostatnich lat dziesiątek w sposób wysoce chlubny. Dyrekcja opery poznańskiej uważa za swój obowiązek artystyczny zapoznać społeczeństwo z operą Paderewskiego, która lepiej znana zagranicą zbyt mało się pojawiała na scenach krajowych, co może też pozostawało w związku z wybitnymi trudnościami tej świetnej partytury.

Dyr. Wojciechowski w licznych i niezwykle intensywnych próbach wraz z reżyserem p. Urbanowiczem przygotowali dzieło z najwyższą starannością dobierając również jaknajlepszą obsadę trudnych i odpowiedzialnych partij. Ukażą się w nich najwybitniejsze siły zespołu z primadonną p. Bojar-

Przemieniecką (Ulaną) i wybornym tenorem p. Stanisławem Drabikiem (Manru) na czele. Każda z dalszych partij powierzona została artystom tej miary co: p. Szafrńska, pp.: Karpacki, Maj i Zathay. Efektowną scenę baletową skomponował baletmistrz p. Ciesielski a weźmie w niej udział cały zespół baletowy. Obrazy sceniczne projektował art. malarz p. Nowicki. Oczekiwana z tak powszechnym zainteresowaniem premjera „Manru” odbędzie się w sobotę 27 b. m.

Z różnych stron Polski

Szajka handlarzy kobiet.

Wydział śledczy w Katowicach został zaalarmowany zaginięciem 4 dziewcząt w wieku od 14 do 16 lat. Jedną z dziewcząt, Klara Grossówna, zabrała swemu ojcu 250 złotych. Dochodzenia ustaliły, że Grossówna wraz ze swoją 15-letnią koleżanką, Julią Bilecką i jej rówieśnicą, Marią Kosówną, wyjechały w kierunku Gdańska. Poza tem zniknęła również bez śladu Szarlota Simonówna.

Na ślad dziewcząt dotychczas nie natrafiono. Są poszlaki, że padły ofiarą szajki handlarzy żywym towarem, która przybyła na krótki czas na Śląsk i prawdopodobnie już się ulotniła.

Miłość hrabianki i podrabina?

Jak donoszą pisma żydowskie, wielką sensację w wileńskich kołach arystokratycznych budzą rzekome dzieje niezwyklej miłości hrabianki Anieli Stanisławy Tyszkiewiczówny, córki właściciela wielkich dóbr na pograniczu litewskim i 21-letniego Tobiasza Arona Miropolskiego, podrabina jednej z miejscowych bóżnic. Hr. Tyszkiewiczówna poznała go kilka miesięcy temu i młodzi pokochali się od pierwszej chwili. Obecnie eks-podrabin ubiera się po europejsku, uczy się języka polskiego i przygotowuje się do chrztu.

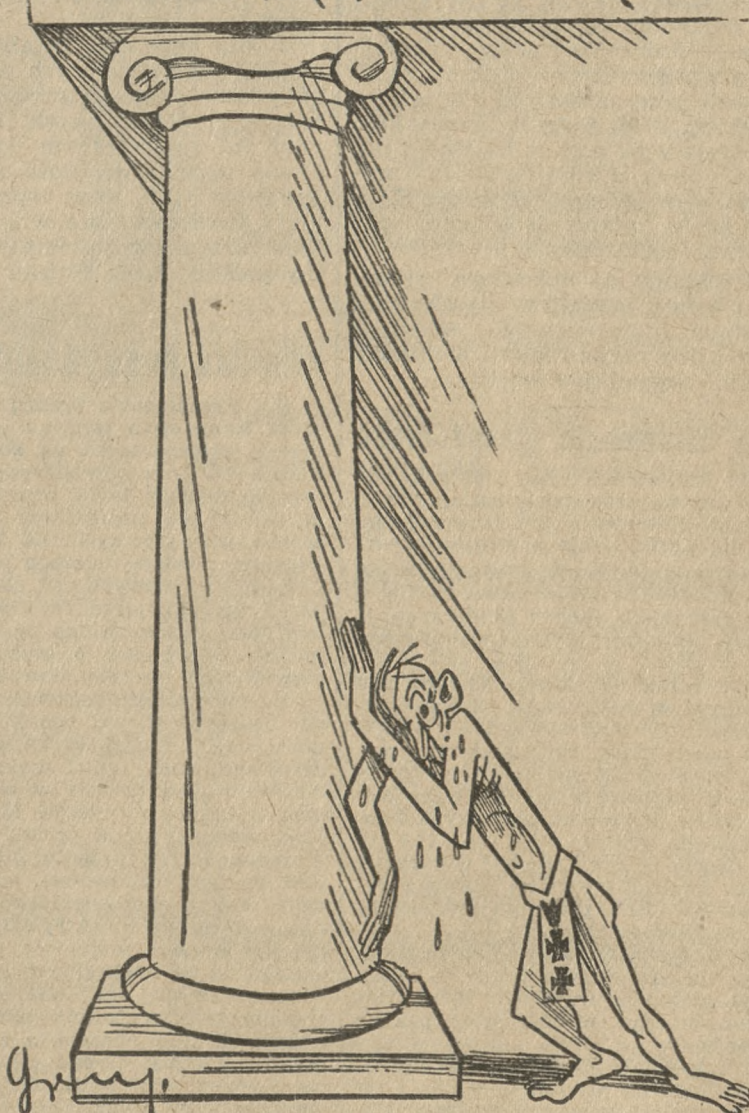
Ucieczka z Bolszewji do Polski.

Donoszą z pogranicza sowieckiego, że na odcinku granicznym Domaniewicze posterunki K. O. P. zaalarmowane zostały nocą ogłosem gęstej strzelaniny, dochodzącą z za kordonu od wsi Hruzdowo. Strzelanina trwała około 15 minut, poczem z lasu granicznego, już po stronie polskiej, wysunęło się kilka osób, które na wezwanie patrolu K. O. P. podniosły ręce w górę, prosząc o niestrzelanie do nich.

Strażnicy K. O. P. odstawili 5-ciu zbiegów do komendy, gdzie okazało się, iż są zbiegłymi z więzienia w Borysowie więźniami politycznymi. Na wieść o ucieczce władze sowieckie zarządziły pościg i urządziły zasadzkę na granicy. Mimo zasadzki i gęstego ostrzeliwania — zbiegom udało się przedostać przez granicę.

Sahm-son gdański

TRAKTAT WERSALSKI WSKIERAJĄCY POLSKĘ

Szkoda wysiłku Panie Sahm — tej kolumny Pan nie nadwyręży, wyręczy Pana ktoś inny!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

5 i pół miljarde marek

Niema czulszego miernika dla badania ciśnienia atmosfery politycznej i gospodarczej wewnątrz danego kraju — nad pieniądź. Stanowiąc instrument o wielkiej wrażliwości, pieniądź natychmiast reaguje na każde zaburzenie „atmosferyczne”, a częstokroć nawet na samą zapowiedź wstrząsów czy to politycznych, czy gospodarczych, czy też połączonych.

Typowym dowodem słuszności powyższego twierdzenia jest fakt masowej ucieczki kapitału z Niemiec. Wszystkie pisma gospodarcze Rzeszy zwracają uwagę na ten niepokojący obraz, wskazując równocześnie na jego źródło: „Politik laehmt das Geschaeft”. Zdanie to powtarza się na łamach wszystkich poważniejszych organów ekonomicznych, jak n. p. I. und H. Zeitung, Frankfurter Zeitung i innych. Ta ostatnia gazeta poświęciła omawianemu zagadnieniu cykl artykułów, z których czerpiemy następujące informacje:

Rozmiary ucieczki kapitałów niemieckich zagranicą są poważne. Sumienne obliczenia wykazują, że ułożone w bankach zagranicznych kapitały niemieckie dosięgają kwoty 5 i pół miljarde marek. Tem się tłumaczy, że b. podsekretarz stanu Popitz tempo emigracji pieniędzy z Niemiec nazwał „ausserordentlich besorgniserregend”.

Ciekawy paradoks zachodzi w tej okoliczności, że ułożone w bankach zagranicznych na długie terminy kapitały niemieckie wracają z powrotem do Rzeszy pod postacią kredytów krótkoterminowych. A więc kapitalista niemiecki rezygnuje z wyższych odsetek, jakie mógłby otrzymać, wypożyczając swoje pieniądze na rynku wewnętrznym, a woli mniej dostawać odsetek, mając wzamian spokojną świadomość, że lokata jego spoczywa w banku obcym, nie niemieckim.

Podobnym paradoksem — w płaszczyźnie ogólnogospodarczej — jest fakt ucieczki kapitałów z kraju, cierpiącego na chroniczny brak pieniędzy. Niemcy stale zapożyczają się na rynkach zagranicznych. Banki obce, nie różniąc się zresztą od niektórych ministrów spraw zagranicznych, mają do Niemiec zaufanie i pożyczają im. Sami zaś Niemcy, nie mając wiary we własną spokojną przyszłość, przechowują poważną część dorobku swego zagranicą.

Jest to b. charakterystyczny przyrządek dla badań nad ślepotą niektórych kół politycznych, nie widzących wzgl. nie chcących widzieć, co się w Niemczech dzieje i co się w nich szykuje. Zaznaczyć należy, że nie chodzi tutaj o reeksport kapitałów, t. j. o zjawisko pośredniczenia przez Niemcy, żyrowanie przez nie pożyczek np. amerykańskich przeznaczone dla państw bałkańskich. Tego rodzaju transakcje nie są objęte wymienioną kwotą 5 i pół miljarde marek, z których około 3 miljarde ułożone są w Szwajcarii, a więc w kraju niepotrzebującym pośrednictwa niemieckiego.

Jeśli dodamy do opisanego zjawiska fakt baissy papierów niemieckich na giełdach zagranicznych, wówczas ujrzymy pełny obraz reakcji pieniądza na ostatnie wypadki w Rzeszy.

Krótkie informacje gospodarcze

— W kopalniach soli potasowych „Tespów” w Kaluszu trwa nadal strajk, który objął 1.100 robotników. Onegdaj rozpoczęły się pertraktacje z strajkującymi.

— Międzynarodowe Tow. wagonów sypialnych zamówi w najbliższym czasie w polskich fabrykach tabloru kolejowego 10 wagonów restauracyjnych najnowszej typu.

— Ulga celna na skondensowany sok winogronowy w opakowaniu hermetycznym wynosi 5 procent od cła normalnego.

— Na posiedzeniu rady Związku polskich przemysłowców metalowych stwierdzono lekką poprawę w branży, która jednak odnosi się jedynie do niektórych działów produkcji.

— W Czechosłowacji ma być utworzona przy min. handlu centralna komisja racjonalizacyjna dla zbadania struktury handlu czechosłowackiego.

— Przywóz w pierwszych 8 miesiącach roku bież. do Francji wynosi 35,03, a wywóz 29,30 miljarde fr. Saldo bierne bilansu handlowego wynosi więc prawie 5½ miljarde fr.

— Rząd sowiecki postanowił ze względu na zmniejszoną produkcję masła i jaj wstrzymać wywóz tych artykułów, a natomiast zwiększyć wywóz zboża i wyrobów przemysłowych.

O pokaz produkcji polskiej w Londynie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Londyn, we wrześniu.

Ażeby zdobyć rynek londyński, trzeba sobie odpowiednio grunt przygotować. Wspominałem już w poprzedniej korespondencji o projekcie stałej wystawy produkcji polskiej w Londynie. Na projekt ten tutejsze czynniki polskie, rozumiejące doskonale drogi, jakimi można trafić do kół gospodarczych i spożywców angielskich, zapraszają się życzliwie i pozytywnie, uznając potrzebę, jeśli nie konieczność, jego realizacji.

Polskę nie stać bowiem na stałe obciążanie periodycznych wystaw specjalnych, odbywających się w Londynie i na prowincji angielskiej. Jest to zbyt kosztowne, jeśli chcemy występować okazale, a na lichą reprezentację, wystawiającą nas na śmiech, szkoda pieniędzy.

Historia projektu stałej wystawy polskiej jest następująca: Na konferencji w Izbie przemysłowo-handlowej w Warszawie w lipcu r. b. delegat Państwowego Instytutu Eksportowego w Londynie, p. Gawlikowski poruszył tę myśl i uzasadnił rzeczowo projekt. Dla zbadania możliwości jego realizacji Izba przemysłowo-handlowa w Warszawie wydelegowała swego dyrektora, p. Wartalskiego, który w sierpniu wspólnie z radcą min. przemysłu i handlu, p. M. Drozdowskim, przedstawicielami ambasady polskiej w Londynie i polskich kół gospodarczych odbył dalszą konferencję w Londynie, na której przedyskutowano cały projekt, zwłaszcza pod kątem widzenia strony finansowej.

Szczęśliwie się składa, że wystawa nie miałaby poważniejszych trudności w wynalezieniu odpowiedniego lokalu w Londynie. Ponieważ większość stałych wystaw dominują brytyjskich i państw obcych znajduje się w okolicy Strandu i Trafalgar Square, w najbardziej ożywionej dzielnicy Londynu, więc należało w tym kierunku się zwrócić. Otóż przy Strandzie znajduje się sklep z meblami giełmą Związku Spółdzielni Spożywców w Warszawie, który to sklep związek zamierza zlikwidować i pozbyć się równocześnie całej posesji trzypiętrowej, w której sklep się mieści. Obiekt ten idealnie nadawałby się na siedzibę wystawy, gdyż położony jest w najlepszym punkcie Londynu, w pobliżu podobnych wystaw dominjalnych itp., jest dość obszerny, nietylko dla pomieszczenia samej wystawy, ale i szeregu instytucji pokrewnych, któreby musiały działać równolegle i uzupełniać funkcje tamtej imprezy.

Sama wystawa byłaby urządzona według już istniejących wzorów. Trzeba by oczywiście przeprowadzić szereg adaptacji technicznych, aby przyciągnąć już zewnętrznym wyglądem możliwie największą ilość zainteresowanych. Wielkie okna wystawowe, gabloty szklane i całe wnętrza ze smakiem urządzone zawierałyby te produkty polskie, które Polska może ofiaro-

wać Anglii. Oczywiście martwe ekspozaty choćby najrzędniej przedstawione, jeszcze nie spowodują realnych transakcji, o które nam chodzi.

To też przewidziane jest stworzenie specjalnej agencji handlowo-eksportowej, która przyjmowałaby zlecenia i kierowała je do odpowiednich firm polskich. Ponadto w posesji wspomnianej mogłyby znaleźć pomieszczenie biura delegatury Państwowego Instytutu Eksportowego, biura agencji dla popierania i propagandy turystyki w Polsce, reprezentacje targów polskich oraz przedstawicielstwa firm polskich lub polsko-angielskich. W ten sposób cały gmach byłby niejako placówką koncentrującą główne siły polskie w walce o rynek angielski.

Oczywiście stworzenie takiej placówki jest rzeczą, jak na stosunki polskie, dość kosztowną. Na uruchomienie jej, według dotychczasowych obliczeń, potrzebaby około 6500 f. szt. czyli około 280 tysięcy złotych. Wkrótce jednak osiągnięta byłaby samostarczalność tego aparatu, gdy wpływać zaczęły opłaty za stoiska, komisowe od transakcji zawartych za pośrednictwem agencji, opłata za dzierżawę lokali itd. Należałoby tylko umożliwić powstanie tej niewątpliwie potrzebnej placówki, zaopatrzyć ją w odpowiednie środki na pierwszy okres jej działalności, a istnieją wszelkie warunki, że wkrótce osiągnie ona samoopłacalność.

Zainteresowanie się tą sprawą Izby przemysłowo-handlowej w Warszawie, prowadzącej agendy Związku izb p.-h., nadaje projektowi charakter realny. Nie wątpimy, że sprawa wypłyne na najbliższej konferencji Związku izb po gruntownym zbadaniu warunków realizacji tej imprezy, zmierzającej do zacieśnienia stosunków gospodarczych polsko-angielskich.

Polska na rynku angielskim potrzebuje reklamy, rzucającej się w oczy. Nie stać nas na ogłaszanie się w pismach angielskich, zresztą tego rodzaju reklama, nie poparta widomymi okazami naszej produkcji, nie prowadzi zgola do celu. Kupiec i konsument angielski jest jak ten „niewierny Tomasz”, który chce namacalnie się przekonać czy opłaci mu się nawiązywać z nami trwałe stosunki handlowe. Idealnym zadośćuczynieniem dla jego wymagań byłoby właśnie stworzenie stałego pokazu wytworów produkcji polskiej, któryby był połączony z centralą informacyjną handlowych o Polsce, gdzie mieściłaby się siedziba dla różnych meetingów kół gospodarczych zainteresowanych handlem z Polską itd.

Zapewne, nie należy działać nierozważnie i pospiesznie. Projekt należy dokładnie rozpatrzyć, zbadać wszystkie dane przedstawione przez projektodawcę, zanim się powzięmie ostateczną decyzję. Idea sama jednak zasługuje na gorące poparcie w opinii polskich kół gospodarczych, których interesom ma służyć.

Bystander.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Przedłużenie premii na zboże. Bliższość końcowego terminu obowiązywania premii eksportowych na zboże poważnie niepokoiła koła gospodarcze, które wielokrotnie dawały temu wyraz. Dnia 22. b. m. odbyło się posiedzenie ministrów resortów gospodarczych, na którym rozpatrywano kwestię dalszego obowiązywania premii wywozowych na zboża, a więc pszenicę, żyto, jęczmień i produkty przemysłowe. Postanowiono przedłożyć radzie ministrów wniosek o przedłużenie obowiązyujących obecnie stawek premijowych w niezmienionej wysokości. Jedyną zmianę będzie stanowił sposób premijowania maki, co do której wprowadza się pewne różniczkowanie, gdyż mąka zbliżona do otrąb otrzyma premię w wysokości 9 zł, mąk wyższych gatunków 12 zł za 100 kg. Moc obowiązywania premii zostanie na prawdomównie przedłużona do końca bież. roku gospodarczego, jednak z terminem ew. dwumiesięcznego wypowiedzenia. — Poza tym rozpatrywała komisja ministrów sprawę uchylenia podatku obrotowego od transakcji na giełdach zbożowo-towarowych, opowiadając się za zniesieniem tego podatku, jednak tylko odnośnie obrotów zbożem, a z wyłączeniem maki i bydła. Grono ministrów odnosi się również przychylnie do nowelizacji obowiązującego rozporządzenia o rejestrowaniu zastawie rolniczym za pomocą dekretu p. Prezydenta z mocą ustawy.

(k) Kredyty dla państw rolniczych — ale nie dla Polski. Prasa zagraniczna donosi, że Bank wyplat międzynarodowych postanowił udzielić wschodnio-europejskim krajom rolniczym, mianowicie Węgrom, Rumunii, Bułgarii, i Jugosławii, średnio-terminowych pożyczek dla sfinansowania tegorocznych zbiorów. Kredyty te będą rozdzielane za pośrednictwem banków biletowych w wymienionych krajach. Operacje kredytowe zostaną przeprowadzone w najbliższych dniach. Przykro uderza fakt, że w rzędzie państw, które uzyskują w Banku wyplat międzynarodowych kredyty, nie znajduje się Polska. Podobno w sprawie tej zabiera głos Bank Polski względnie rząd. Polska — jak wiadomo — jest również udziałowcem w międzynarodowym banku wyplat. (i)

(k) Po otwarciu konferencji dunańskiej. W Krakowie załogaowano w ubiegłą sobotę konferencję dunańską, zwołaną z inicjatywy Międzynarodowej Izby Handlowej. Wśród uczestników konferencji znajduje się szereg ministrów i kierujących urzędników państw nadnajańskich. Prace konferencji zmierzają w kierunku uproszczenia postanowień celnych i transzytowych w komunikacji, związanych z żeglugą na Dunaju. Dunaj ma się stać wielką gospodarczą arterią komunikacyjną, którą będzie spławiać się w dół i w górę rzeki produkty państw nadnajańskich. W toku obrad szczególnie podkreślano konieczność ułatwień przy wymianie produktów rolniczych i przemysłowych. (i)

Z ZAGRANICY

(z) Angielskie zabiegi o odzyskanie rynków skandynawskich. W końcu ub. ty. godnia wyjechała do Londynu delegacja angielskiego przemysłu węglowego, udając się do Skandynawji. Wyjazd delegacji stoi w ścisłym związku z dążeniem do odzyskania rynków Skandynawji. Przy tej okazji warto przypomnieć kilka cyfr dotyczących rynku węglowego Szwecji, Norwegji i Danji. W r. 1913, według danych angielskich, Anglia eksportowała do Norwegji 2298 tys. t., do Szwecji 4.563 tys. t. i do Danji 3.039 tys. ton. W r. 1929 według tych samych danych angielski przemysł węglowy dostarczył na rynek norweski 1.444 tys. t., na rynek szwedzki 2.335 tys. t., i duński 2.194 tys. t. Angielskie koła przemysłowe uważają, iż przyczyną spadku eksportu angielskiego do Skandynawji z jednej strony jest zwiększenie wydajności źródeł energii wodnej, czego przemysł węglowy odzyskać już nie zdoła, z drugiej strony przyczyną spadku jest konkurencja polska i niemiecka. Udział najbardziej zainteresowanych państw, a więc Anglii, Polski i Niemiec w pokryciu zapotrzebowania Skandynawji przedstawiał się w sposób następujący. Na rynek szwedzki Anglia dostarczała 38 proc. zapotrzebowania, na rynek norweski i duński po 53 proc., Polska dostarczała na rynek szwedzki 35 proc., na rynek norweski i duński po 33 proc. Niemcy dostarczały 26 proc. zapotrzebowania rynku szwedzkiego, 2 proc. norweskiego i 14 proc. duńskiego. Angielski przemysł węglowy, wysyłając w obecnej chwili swą delegację do Skandynawji, przypuszcza, iż dzięki wejściu w życie nowej ustawy węglowej, dotyczącej organizacji i czasu pracy w przemyśle węglowym, uda mu się utraczone częściowo rynki odzyskać.

(z) Międzynarodowe biuro centralne fabrykantów czekolady w Brukseli. Według wiadomości z Antwerpii, uchwalili międzynarodowy kongres fabrykantów czekolady i kakao ustanowienie własnego międzynarodowego biura centralnego z siedzibą w Brukseli. Do biura tego przystąpiło dotychczas 20 krajów, a oczekują jeszcze przystąpienia dalszych 5 krajów. Prezesem honorowym biura jest Francuz Meunier, prezesem belgijczyk Martoujim, a pierwszym wiceprezesem niemiecki fabrykant Stollwerck z Kolonii.

Z WYDAWNICTW

(w) „Hutnik”. Ukazał się zeszyt 9, zawierający w dziale technicznym artykuły: „O wyzyskaniu ciepła odpadkowego pieców martinowskich” S. Wisłockiego i „O samowymacnianiu łuf działowych” K. Jakowskiego oraz następujące artykuły w dziale gospodarczym: Powtórna zmiana już raz zmienionych stawek celnych możliwości. „Stan” utnictwa żelaznego Z. S. R. R. i „Budownictwo szkieletowe w Niemczech w r. 1930”. Na wstępie działu gospodarczego znajdujemy sprawozdanie z działalności hut żelaznych w sierpniu r. b.

21-sza Loteria Państwowa

(Nieurzędowo).

W trzynastym dniu ciągnięcia 5-jej klasy głównej wygrane padły na numery następujące:

75,000 zł na nr. 30163.
20,000 zł na nr. 115755.
Po 10,000 zł na nr. 28956 92667.
Po 3,000 zł na nr. 710 1467 28843 34128 47279 139375.
Po 2,000 zł na nr. 3915 15985 47408 65220 73497 78485 103806 118062 123103 135695 137271 142419 144104 163453 183330 95193.
Po 1,000 zł na nr. 4998 16306 35443 49464 74105 80713 102612 110129 130196 134311 136068 137849 148313 150491 169352 176959 189989 202274.
Po 600 zł na nr. 8769 9014 12041 13164 16258 21534 25692 34359 38582 41243 49170 81547 82893 84293 84362 89529 107896 115424 118722 119131 130129 132483 142139 147646 182325 182325 182486 183832 184014 184411 191922 200690 200716.
Po 500 zł na nr. 399 2799 2996 4768 7505 7893 9450 9492 11067 11220 12762 12801 14204 14217 14433 14480 14879 15387 20313 24294 24328 25874 27318 27585 28880 29079 30706 31555 31562 31588 32278 33879 34406 36758 38196 40086 40845 41369 41530 41955 42025 45745 46133 46435 47013 47013 47517 48517 48412 49504 49744 51590 54387 54710 56653 60317 64081 64075 65555 67476 68411 68742 69695 69779 70295 71906 72905 72990 73584 73750 74388 74957 76328 77234 78602 78602 78703 80350 81137 82555 84180 84215 85882 87850 87959 88490 89108 89081 90920 93145 97470 98224 99708 99902 101685 102512 103550 106191 107925 108405 109150 109437 111139 111823 112422 113893 116461 117679 118204 118467 122276 122417 123428 123458 123553 123629 124231 124461 124896 124934 127390 127822 127986 128336 128756 129450 129554 130788 133069 133390 133939 134077 134974 137377 138427 138469 139186 141911 146311 151723 152222 152516 152553 153551 154037 157293 158363 159590 163159 163869 164918 167522 167671 168860 171729 172462 173518 174339 173348 175349 178789 179829 180031 180681 181757 182474 183785 185774 186323 187743 188846 189870 191189 192282 196792 196983 198322 198557 199098 200387 202569 206437 206458 206811 207022 209946.
Po 250 zł wygrały numery następujące:
22 141 210 71 414 60 513 25 631 35 743 82 924 43 1138 208 89 302 12 70 429 31 580 718 804 29 959 2056 103 213 58 65 311 427 50 523 24 35 625 41 51 92 907 24 80 98 3120 91 486 630 46 65 831 948 4015 170 207 91 372 515 59 053 67 809 967 5014 143 73 219 76 450

589 738 64 893 6015 27 34 115 446 719 33 34
46 50 828 80 7047 119 45 245 65 588 90 815
44 936 8191 241 363 77 405 619 975 80 9162
211 37 94 368 427 555 78 603 730 39 45 62
823 994 10099 248 52 54 352 484 506 11 854
938 53 11082 101 70 206 31 340 420 73 573
816 47 72 93 965 12115 412 37 536 603 769
884 914 20 92 13008 10 20 218 46 50 66 78
89 413 22 534 60 675 710 68 825 993 140001
23 235 54 79 395 455 73 504 679 751 858 968
73 15183 361 457 83 541 79 685 762 87 852
98 931 16010 105 337 480 98 754 865 90 940
17023 103 316 91 519 665 738 939 69 83 18338
561 94 903 48 19037 108 77 251 62 377 489
533 50 684 866 935 20077 107 35 37 340 527
66 650 57 82 800 92 921 21060 87 173 290
300 466 92 501 4 41 49 691 722 93 805 99
933 22010 95 100 67 203 301 12 45 50 58 80
605 40 73 778 968 23094 136 209 38 413 603
68 738 868 24034 513 20 620 24 39 739 800
18 852 74.

25001 105 40 60 65 223 85 92 437 513 57
793 828 930 35 26236 39 72 333 82 722 802
958 27016 79 145 63 68 397 425 77 96 792 895
28045 105 11 85 260 311 48 59 60 579 701 26
800 50 67 999 29004 111 53 81 331 48 450 68
71 519 57 62701 883 987 30105 205 391 437
694 718 871 31043 217 305 515 619 36 902 67
32229 316 65 444 76 33108 48 68 255 322
576 77 671 836 914 31 80 34012 101 327 45
434 49 63 597 621 780 819 86 35150 77 248
388 509 601 78 782 901 4036095 200 52 365
432 62 75 597 637 37063 76 86 124 42 47 78
366 78 408 98 533 95 679 832 38 54 38092 130
32 53 266 305 47 51 476 520 649 81 739 84
828 46 916 39049 106 16 20 72 276 86 459
550 636 40005 20 40 344 831 99 978 41079
123 32 556 740 86 810 73 42020 240 59 369
448 505 13 40 41 47 750 870 924 27 91 43058
59 124 233 354 76 483 511 81 690 712 34 826
915 51 44018 195 274 93 354 450 508 614 774
825 960 69 45123 92 260 83 304 13 52 480 505
20 22 636 734 40 97 822 936 49 46069 175 321
40 98 420 48 507 82 752 918 47011 245 63
383 581 629 57 729 30 76 830 49 902 48018
241 408 16 43 607 713 29 33 899 49109 501
58 714 25 832 40.

50175 89 225 44 321 419 559 86 667 712 26
916 86 51087 343 431 53 64 91 692 52063 108
80 234 453 517 25 29 647 85 805 6 960 53007
27 31 80 119 28 43 211 21 42 315 58 524 669
776 858 77 54107 254 346 414 19 22 547 614 41
841 68 988 55029 60 112 56 86 99 329 63 65 70
85 418 503 59 758 821 916 80 56079 80 86 232
39 50 58 306 509 790 812 45 900 57035 74 129
216 26 77 320 87 523 39 45 88 647 701 922 53142
46 216 377 474 79 558 89 801 74 915 28 59121
85 253 77 302 68 72 453 79 94 510 744 98 934
60009 27 186 230 314 517 26 68 766 99 816
61004 339 77 563 72 84 657 74 75 770 97 906
10 83 84 62086 286 502 11 16 34 62 653 839 56
77 998 63227 32 325 40 49 415 33 46 501 22 97
763 67 821 57 982 95 04014 63 347 530 35 38
668 70 746 65023 78 131 226 304 38 470 563 75
92 685 810 63 999 66154 229 314 405 547 49 633

77 718 915 93 87046 129 296 375 472 518 64 789
824 74 928 43 44 88 68050 62 114 29 45 00 96
233 39 405 259 617 34 87 749 89007 42 48 109
46 245 343 404 631 76 765 844 51 87 96 70128
42 89 207 40 377 91 633 804 994 71122 66 84
224 62 419 646 705 51 91 815 81 986 72078 97
105 28 63 72 448 501 83 759 933 73 108 45 62
486 787 960 74007 227 379 530 37 638 797 939
71.

75071 181 274 307 416 53 85 604 98 892 904
76117 20 51 303 476 520 42 67 604 24 81 866
69 99 908 77046 97 237 54 428 553 715 804
78078 94 95 232 53 89 597 735 914 79097 191
274 441 550 654 790 953 88 88010 96 118 230
82 92 471 514 16 609 23 78 755 848 81017 52
309 30 77 416 990 82040 72 120 32 71 77 96
206 77 91 352 539 645 69 818 978 93 83044 107
224 390 575 626 976 84181 232 397 476 674 88
814 973 85011 40 92 202 21 366 88 641 791 88039
68 85 98 392 514 38 632 70 969 87101 72 96 273
628 792 88012 101 5 332 72 412 46 677 732 86
818 958 72 89049 50 64 92 141 341 71 81 489
744 870 90099 194 218 619 64 828 937 71 81007
178 89 387 456 519 683 751 814 78 92514 96 618
765 838 904 39 93247 420 63 86 537 666 740 62
70 967 94007 114 22 282 589 602 747 838 913 36
97 95012 92 101 231 388 479 624 26 728 854
907 14 86085 204 20 309 519 773 889 133 63 96
97039 119 64 232 52 561 809 979 98000 156 200
4 15 75 318 465 623 64 66 743 828 923 67
99034 389 729 32 801.

100062 126 99 210 17 25 520 653 55 758 992
46 101015 137 264 70 591 659 87 767 84 903 4
102099 161 86 409 17 577 89 688 702 16 70 836
58 922 52 103015 68 167 207 22 419 28 97 563
69 647 69 95 760 809 974 104082 134 69 97 288
96 331 483 503 51 66 94 668 781 82 86 810 56
73 105011 53 114 20 78 223 32 57 63 325 476
513 44 602 710 56 66 900 47 87 106008 184 253
396 485 540 73 614 729 963 66 99 107121 262
63 346 400 7 58 750 2 70 855 64 953 108005 18
74 134 47 249 469 670 776 82 91 97 980 109029
293 316 55 709 23 836 37 99 987 96 110213 26
67 98 306 21 495 556 710 92 898 946 111049 85
117 66 449 511 98 708 18 33 903 112255 87 430
598 704 844 55 113173 250 99 545 79 94 624 45
68 86 803 975 114018 26 57 80 92 119 74 259
580 82 733 816 61 917 30 70 115050 182 249 339
92 475 584 600 64 799 934 78 79 116239 435 36
83 640 899 951 117075 314 34 44 424 44 725 86
864 95 971 118069 210 312 13 27 86 456 530
823 31 119001 149 286 391 402 10 592 622 753
811 36 911 51 67 120026 219 408 17 34 835 869
938 89 121076 120 23 54 258 379 418 507 761
972 122002 302 82 434 614 91 736 54 62 71 77
822 992 123236 397 440 524 631 54 79 89 959 85
124037 108 44 315 465 518 70 85 797.

125072 83 103 99 247 54 60 342 403 16 504
6 621 621 738 801 70 900 37 120028 37 109 421
548 54 654 750 54 806 127188 297 516 70 647
825 128029 112 21 97 313 40 426 31 47 532 54
641 934 129041 45 168 232 68 365 482 651 884
93 921 77 130126 30 73 99 431 32 93 521 50 701
8 34 68 833 42 908 46 62 79 92 131067 135 655
802 3 39 53 60 926 37 132046 137 235 42 73 307

415 19 94 536 608 885 961 80 133021 101 6 19
48 360 92 470 87 529 685 708 860 90 98 914 53
134041 69 72 188 251 87 353 401 736 70 96 816
71 975 135073 126 53 98 230 90 300 77 522 612
59 770 136001 91 132 40 216 57 85 366 614 53
767 911 17 91 137012 59 117 63 213 380 474
507 659 67 96 808 66 953 138024 48 50 73 184
428 508 32 791 825 79 987 139004 57 82 127 78
81 239 86 367 417 25 519 34 640 742 64 854 78
140405 509 26 90 634 746 74 833 141014 128 96
261 536 49 76 751 71 75 885 993 97 142001 76
118 84 97 213 25 42 54 85 422 504 630 88 780
951 69 143158 258 77 315 76 500 7 37 87 635
95 777 144150 82 220 27 395 404 47 63 94 539
88 832 43 60 70 72 145051 62 160 61 73 240
327 476 526 43 668 716 31 864 922 28 42 146144
84 85 264 428 527 49 71 605 25 770 856 147003
191 241 357 59 409 512 725 95 825 35 78 919 24
145046 48 66 110 +1 47 84 216 31 329 61 433
52 92 556 683 732 829 56 91 149075 112 41 63
81 87 216 19 48 66 449 529 46 77 627 765 927
72 95.

150070 109 300 74 418 681 88 771 942 87
151102 231 370 77 631 74 711 41 48 925 46
152040 57 143 47 274 81 433 88 544 841 69 70
74 153165 93 207 32 50 356 466 74 708 9 61
879 997 154003 373 92 428 85 611 13 85 752
92 98 155010 111 289 451 86 518 59 92 837 42
77 904 73 83 89 156238 322 32 481 566 662 74
716 18 157010 165 79 250 87 338 76 492 526 41
75 628 707 811 81 913 158257 77 317 83 683
879 965 88 159024 124 59 328 574 601 23 75
80 705 11 848 901 92 100013 41 126 214 22 57
85 315 61 81 94 512 33 49 801 42 161001 18
146 208 325 428 554 71 642 936 48 162228 498
510 35 65 735 922 37 88 163086 130 288 366
470 507 91 96 734 97 800 959 164054 138 307
59 561 659 99 771 86 939 165011 72 165 379
412 629 49 715 39 809 11 924 39 76 85 166013
126 34 91 218 68 81 411 95 805 77 900 30
167044 57 83 149 303 76 639 66 810 904 18 66
168054 182 291 323 82 543 55 607 702 810 82
919 56 169147 66 67 286 93 368 630 49 809 99
945 170172 220 24 35 38 363 453 83 751 54 66
84 813 68 77 932 49 171031 34 94 142 62 207
16 378 421 68 510 622 704 823 62 92 940
172141 215 66 70 334 85 457 91 505 65 633 66
832 915 173044 94 116 505 740 806 27 932
174004 18 64 66 70 152 268 337 38 58 94 440
528 639 700 76 888.

175058 288 339 408 37 570 97 641 66 79
723 178088 180 303 43 57 529 177007 8 13 231
335 45 92 474 623 39 60 745 896 932 178118 59
77 259 375 470 534 92 742 897 902 23 29 56 60
99 179028 43 173 213 346 430 36 554 91 866
180065 114 83 570 89 690 98 747 89 880 85 95
181036 52 85 316 17 48 723 47 805 18 901 51
182007 20 64 221 60 302 5 450 82 542 638 706
848 50 98 951 62 183048 183 213 490 603 4 705
969 184005 23 53 140 407 565 678 711 813 956
57 66 185275 85 411 520 763 921 37 82 186022
23 49 115 297 377 98 473 82 501 15 58 69 710
812 33 54 956 187138 75 283 300 427 592 656
811 927 57 188006 20 123 278 362 491 743 801
79 990 189009 270 327 28 450 665 725 29 922

37 190126 217 85 320 98 659 60 829 87 937
191017 63 124 303 76 433 46 515 66 82 702
811 960 61 192043 84 118 241 350 68 422 789
908 193028 716 867 958 194061 128 507 624 31
719 90 891 920 98 194248 300 21 42 59 418 508
22 61 628 61 82 858 947 93 196135 74 342 497
601 44 794 899 197085 208 64 507 18 76 655
869 932 35 198104 29 215 81 301 430 554 75 79
618 921 35 63 90 199065 96 98 426 74 97 532
46 603 29 766 829 72.
200052 77 389 442 677 865 201130 287 356
76 515 92 99 635 70 777 87 89 840 59 202057
155 263 412 553 698 711 39 53 954 80 203019
30 67 76 116 23 85 283 337 91 425 507 54 59
860 959 70 204051 150 363 86 408 586 758 72
965 85 205029 79 204 92 327 521 76 77 646 59
77 99 708 24 32 70 74 97 885 206108 17 53 263
445 562 634 90 725 30 99 892 937 44 207069
182 253 76 489 680 97 700 208150 271 327 433
93 533 97 99 695 856 995 209054 58 87 239 317
618 98 875 934.

AMAT płatki mydlane

...potw... l... d... tak...
...dobrze... wszystkie...
...dla... mydlane

nr 2905

BIAŁE ZĘBY

- tylko przez stałe uży-
wanie pasty do zębów

CHLORODONT

nr 2586

Dnia 23 września 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz
najdroższy i najukochańszy ojciec, teść, brat, szwagier i dziadek, ś. p.

Władysław Górnicki.

w 72 roku życia. Nabożeństwo żałobne w wigilijami odprawi się w piątek, dnia
26 bm. o godz. 10 w kościele św. Marcina, skąd nastąpi pogrzeb na cmentarz
parafjalny przy ul. Bukowskiej. O modlitwę za duszę drogiego Zmarłego prosil
dw 1622

ciężko strapiiona

rodzina.

Poznań, Lütterade (Holandia), Wiesbaden.

Osobnych uwiedomień się nie wysyła.

Za liczne dowody współczucia oraz wieniec i od-
danie ostatniej przysługi drogiemu Zmarłemu, ś. p.

Konstantemu Pinięckiemu

składamy panu Zastępcy Naczelnika L. U. M. w Po-
znaniu oraz Kolegom, Przyjaciółom, Krewnym
i Znajomym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Żona z synkiem.

zw 25 646

Wróciłem

Tadeusz Gryszczyński

lek. dentysta

Przyjmuję od 9—12 i 3—6

zw 25 648

Telefon 1

Oborniki

Rynek 15 a

Wróciłem

Marjan Krenc - dentysta

Górna Wilda 36 1

zw 25 649

Godziny przyjęć 9—12 i 3—7

WINA GRONOWE

DLA CHORYCH I SŁABYCH

NYKA & POSŁUSZNY

POZNAŃ, WROCŁAWSKA 33/34.

Pw 4054-94,54

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka
wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108

Pw 4184-46,89

Emerytowanego sekretarza

sądowego lub adwokackiego poszukuje od
1. 10. 1930. **poważna instytucja** w Po-<

SIERPIEŃ - WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zamówienia

FUTRA

W miesiącach tych nasze oddziały miarowe nie są tak przepełnione pracą, jak w pełni sezonu. wobec czego jesteśmy w możności wykonać każdą nam zleconą sztukę jeszcze precyzyjniej. Składnice nasze już bogato asortowane w najmodniejsze i najlepsze

MATERJAŁY NA POSZYCIA

Jako spody polecamy **PIZMOWCE-OPOSY** i uszlachetnione barany, ostatnie są bardzo trwałe i lekkie, nie puszczające włosów, na kołnierze dajemy **wydry naturalne** — foki czarne — oposy i karakuty.

— **Ceny zupełnie niskie, nie fantazyjne** —

Specjalność: **modernizacje i poszycia futer męskich** pod kierownictwem pierwszorzędnym sił fachowych, za dobry krój i beznaganne wykonanie pełna gwarancja.

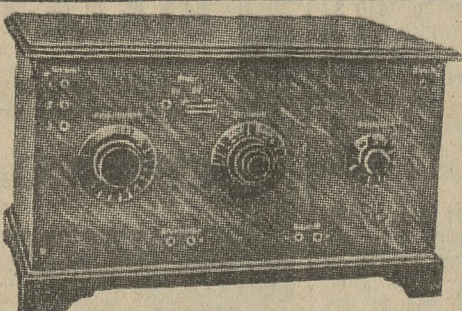
Kilkaset **futer spacerowych** i do podróży już na składzie, z każdym tygodniem przybywa więcej. Rychły zakup gotówkowy — łatwe wykonanie a zatem **"TANIO"**

EDMUND RYCHTER **POZNAŃ** ul. Fr. Ratajczaka 2
TELEFONY 26-07 54-15
54-25 21-71 ul. Wrocławska 14 i 15.

Nie reklama, a
rzeczywistość!

3-lampowy
radio-
odbiornik
R. U. 3.

DARMO!

Każdy czytelnik Kurjera Poznańskiego otrzyma zupełnie bezpłatnie, najnowszą udoskonaloną konstrukcją 3 lampowy radioodbiornik typu R. U. 3 (autodyna zmodyfikowany), który odbiera wszystkie stacje europejskie na głośnik.

Dzięki układowi tego odbiornika i 3-ciej lampie głośnikowej Philipsa gwarantowany jest odbiór prawie wszystkich stacji europejskich na głośnik, słyszalni z siłą wystarczającą na dużą salę.

Aparat powyższy posiada montaż niekryty, tak, że części znajdujące się wewnątrz są również widoczne i w każdej chwili można obliczyć wartość tegoż. Zbudowany z pierwszorzędnych części w eleganckiej skrzynce mahoniowej cieszy się wielkim powodzeniem wśród licznych rzesz radioamatorów, również za jego selektywność, czystość audycji i nadzwyczaj proste i łatwe strojenie.

Każdy czytelnik otrzyma zupełnie bezpłatnie wspomniany odbiornik, jeżeli zakupi u nas po cenie ściśle fabrycznej udozornionej poniżej, komplet niezbędnych (pierwszorzędnego jakości) akcesoriów do tegoż aparatu, a składający się z następujących części:

- 2 lamp oszczędnościowych Philipsa A. 409 po zł 18,50 zł 37,—
- 1 lampy głośnikowej Philipsa B. 406 „ 25,—
- 1 akumulatora 4 Volt najpoważ. fabryki „Tudor”, „Ergs” lub „Eka” w skrzynce drewnianej w lepszym wykonaniu „ 37,—
- 1 baterii anodowej 100-Voltowej „Centra”, „Tytan”, „Energos” „ 21,—
- 1 parę słuchawek pierwszorzędnej jakości „Biały trójkąt”, „Polimet”, „Nora” lub „Ergon” i innych znanych fabryk „ 22,—
- 1 głośnika tubowego lub talerzowego „Tefag”, „Marconiego” lub „Ingelen” ewentl. głośnika Philipsa typu 2016, którego cena o złotych 30 będzie wyższa „ 80,—
- 1 kompletnego materiału antenowego „ 20,—

Cyły ten powyższy komplet akcesoriów wynosi tylko zł 240,—

Kupon nr. 1547.

upoważniający do otrzymania zupełnie bezpłatnie 3-lamp. radioodbiornika typu R. U. 3. we firmie „Uniwersal”, Lwów, Jagiellońska 20.

Do firmy „Uniwersal”, Lwów.

Czytelnik gazety

Imię i nazwisko

Szczegółowy adres

Kupon ten załączam przy równoczesnym przekazaniu zaliczki w kwocie zł 25,— i upraszam o wysłanie mi jednego kompletu akcesoriów za cenę zł 240,— z głośnikiem Philipsa zł 270,— (resztę ceny kupna tych akcesoriów zapłać na pocztę przy odbiorze), jednak tylko pod tym warunkiem, że wraz z powyższym kompletem akcesoriów otrzymam zupełnie darmo 3-lampowy radioodbiornik typu R. U. 3.

Podpis klienta.

Za sprawne działanie radioodbiornika załączamy do każdego trzyletnią pisemną gwarancję.

Za całość tego kompletu w czasie transportu przyjmuje firma naszą pełną odpowiedzialność.

Za wydane powyższe odbiorniki w wielkiej ilości otrzymujemy niemal codziennie od naszych klientów setki podziękowań, których jednak z braku miejsca nie możemy tu zamieszczać. Dla ilustracji zamieszczamy jeden z takich listów z wyrazami uznania za sprawne działanie aparatu, otrzymanym w chwili oddania tego ogłoszenia. List ten pochodzi z miejscowości, posiadającej silną stację nadawczą, który zamieszczamy dla orientacji P. T. Sz. Klienteli.

P. T. Firma „Uniwersal” we Lwowie!
Z przyjemnością donoszę, że otrzymałem wszystkie w porządku i jestem z aparatu R. U. 3. jakoteż akcesoriów w zupełności zadowolony. Aparat sam przez się jest najlepszą reklamą, to też mam już z pośród swoich znajomych chętnych do zamówienia u WP. takiej autodyny R. U. 3., więc proszę o wysłanie kilku kart zamówieniowych. W tem oczekiwaniu pozostaje z poważaniem Aleksander Utrzyko, Warszawa - Powązki, Elblaska 41, m. 3. Pw 5 181-72,136

Warszawa, 16 września 1930 r.
Adresować: Zakłady Radio-techniczne „Uniwersal”, Lwów, Jagiellońska 20, tel. 74-80.

Wobec ponowne zredukowanych cen nasze

Samochody

używane

utrzymane pierwszorzędnie, przeważnie po generalnych remontach stanowią rzadką i jedyną w swoim rodzaju okazję kupna nadzwyczaj korzystnego.

Polecamy specjalnie:

- Fiat 509 4/20 KM. 2-osob. sportowy
- Fiat 509 4/20 KM. 4-osob. otwarty
- Fiat 509 4/20 KM. 4-osob. Landulet
- Fiat 501 6/21 KM. 4-osob. otwarty
- Fiat 503 6/30 KM. 4-osob. otwarty
- Fiat 503 6/30 KM. 4-osob. kryty
- Fiat 507 9/31 KM. 6-osob. otwarty
- Fiat 507 9/31 KM. 6-osob. Coupé
- Fiat 520 9/45 KM. 4-osob. otwarty
- Fiat 520 9/45 KM. 4-osob. kryty
- Fiat 519 19/75 KM. 6-osob. Cabriolet
- Minerva 8/40 KM. 4-osob. kryta
- Minerva 13/55 KM. 6-osob. Cabriolet
- Austro-Daimler 17/60 KM. 6-osob. otwarty
- Chenard-Walcker 6/30 KM. 4. 6-osob. otwarty
- Chevrolet 6 cyl. 4-osob. otw. prawie nowy
- Studebaker-Direktor 15/55 KM. 4-osob. kryty
- Studebaker-Erskine 9/40 KM. 4-osob. kryty
- Horch 8-cyl. 16/80 KM. 6-osob. kryty prawie nowy i wiele innych.

Warunki zapłaty na życzenie niezwykle dogodnione.

BRZESKIAUTO
Sp. Akc. w 3928
Poznań, ul. Dąbrowskiego 29
Telefon 63-65, 63-23.

Okucia Budowlane

Wszelkie zamki i zawiasy, gwoździe Huty Goduli, warszaty stolarskie i kowalskie, pasy i tarcze zapędowe, transmisje, łożyska, armatura klingeryt, azbest, szmergiel, filce autog., aparaty do spawania, **metały żelazkowe-lutowalce** po cenie po cenach znizonych
Pw 4912/89,174

„Przewodnik”
św. Marcin 30. Tel. 15-71.

Fiat 6/30

prawie jak nowy, otwarty z bardzo szczelnym okryciem oraz

motocykl

„Wanderer” 4 1/2 K. M. w dobrym stanie sprzeda

Stanisław Voelkel,
Leszno — Pozn.

zw 25 659

Wydzierżawie w Poznaniu od 1. 10. 1930 r. ca. 1200 m

UBIKACYJ

fabrycznych w śródmieściu w całości lub częściowo, składających się ze sklepów, parteru i piętrowej oraz stajni na 6 koni. Światło elektryczne i woda na miejscu. Dotychczas rozlewnia piw ubikacje nadała się jednak na każde inne przedsiębiorstwo.

W. Wawrzyniak, Poznań, ul. Dąbrowskiego 76. Pw 5 161-57,71

60 000 zł pożyczki

zabezpieczonej I. hipoteka wysoko wartościowej realności (dwie kamienice II. piętrowe) w mieście powiatowym na nader korzystnych warunkach dla wypożyczającego (wykoszć odsetek obojętna) natychmiast poszukuje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer pod zw 25 658

30

mórg ziemi pszennej na 10 lat. Objęcie 1.500. Agencja Długa 5.

NIEDAWNO

TERAZ!

„Mój najlepszy
kostium jest
zniszczony!”

Wyczyszczone „JAK NOWE”

Nie potrzeba martwić się, gdyż kostium splamiony wyczyści i odnowi pięknie

„BARWA”

wł. S. Kałamański.

Poznań: Pl. Wolności 6, ul. Wielka 18 nar. W. Garbar, Marszałka Focha 49, Wierzbicice 49, Rynek Jężycki 1 nar. ul. Kraszewskiego. Toruń: Szeroka 21, Ostrów: Rynek 28. Leszno: Rynek 25. Mosina: ul. Farbiarska. Pw 5180-88,163

Ekspedjent potrzebny

Poważna firma polska w Warszawie poszukuje ekspedjenta branży papierniczo-piśmiennej, rutynowanego, obznajmionego z kalkulacją drukarską. Szczegółowe oferty z podaniem dotychczasowej działalności, z fotografią, kierować sub. „Rutyna” do P. A. T. Warszawa. Krakowskie Przedmieście 50. Nieprzejmione oferty zostaną zwrócone. zw 3836

Coraz prędzej!

Niesłychana łatwość
pisania!

W rezultacie Parker Duofold jest obecnie najbardziej produktywnym piórem, jakie kiedykolwiek stworzono. Najszybsze, gdyż jego stalówka złota z końcem irydiumowym wymaga jedynie lekkiego wodzenia po papierze, bez żadnego potrząsania czy naciskania pióra.

47 udoskonalień — 29 patentów — doprowadziły pióro Parker Duofold do nieznanej dotąd perfekcji

Wspaniałe bogactwo
kolorów.

Parker jest rzecznikiem nowoczesnych prądów artystycznych, czemu dał wyraz, produkując pióra w wielu przepięknych barwach, jak: lakowoczerwona, zielona, błękitno-niebieska, mandarynowo-żółta, czarna i złota, a pióro Duofold luksusowe z masy srebrysto-perłowej i czarnej.

Pióra: Senior 2480, Special 2470, Junior 2460, Lady 2450. Obrotowe, automata z gumą odpowiadającą doboru do pióra 2430, do 2440. Populamenty sprzedawane do pióra od 2420, do 2410.

Parker
Duofold

Generalne przedstawicielstwo na
Polskę i Wolne Miasto Gdańsk.

A. J. OSTROWSKI, Łódź,

Piotrkowska 55, tel. 203-54, i 215-40

Oddział w Warszawie, Bielańska 18

Cenniki na żądanie.

Najtańsze źródło zakupu

opon samochodowych najslawniejszych
fabrykatów

Goodyear - Dunlop - Goodrich - Michelin
Kelly - Firestone - India

w wszelkich rozmiarach.

Z powodu dokonywania wielkich obrotów ceny najniższe. Również dostawa świeżego towaru stale zapewniona

„Brzeskiauto” Sp. Akc. Poznań,
ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-65, 63-23.

Najstarsze i największe przedsiębiorstwo załatwiające wszelkie transakcje wchodzące w zakres branży samochodowej — zał. 1894. w 8924

KSIEGOWY

wybitnie zdolny bilansista poszukuje stałej posady (lub zajęcia rewizyjnego dorywczo). Na życzenie podam bliższe szczegóły. Łask. oferty upraszam do Kurjera Pozn. zw 25647

HALLO!

HALLO!

W czwartek, 25 września

WIELKIE WIEPRZOBICIE

jakie jeszcze nie było. Własny wyrób, na które zapraszam szanownych gości.

RESTAURACJA ŚW. MARCIN 49.

zw 25652

Przybyszewski.

Kuchnie westfalskie

Piecze żelazne
Rary i kolona
Szalkowalce do kapusty
Maszyny do praia
Wyżymaczki do bielizny
Kotły do pasy
Maszynki do mięsa
Druk do prasowania słomy
poleca korzystnie

Jan Deierling

Skład — Zelaza

Poznań, Szkolna 3.

Tel. 3515 i 3543.

TYLKO
Lakiery Emalje Farby
marki

„SMOK”

są najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem” maluje.
Nigdy nie żaluje.

zw 2114

Dla udogodnienia naszym P. P. Interesentom oraz w celu uproszczenia administracji

przenosimy sprzedaż detaliczną i hurtową oraz magazyny, biura i warsztaty w pierwszych dniach października do nowych lokali na

ul. Piekary 16/17 (obok „Apollo“)

W związku z tem zlikwidowaliśmy już naszą filję przy ul. Fr. Ratajezaka 39.

Poznańskie Tow. Telefonów

Poznań, ul. Jasna 9.

Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 67/68.

Pw 110-89, 172

Tw 420

RADJO TELEFONY

aparaty
głośniki
przybory

wszelkich
systemów

Poznańskie Towarzystwo Telefonów
Poznań, Jasna 9. Bydgoszcz, Jagiellońska 67/68.

Pw 4002-38 46

Ochrona Kredytu w Handlu i Przemysle

Tow. zap. w Poznaniu, ul. Długa 4,
zaprasza

na Roczne Walne Zebranie

które się odbędzie w poniedziałek, dnia 29 września rb. o godzinie 17 na salce posiedzeń Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu przy ul. Mickiewicza z porządkiem obrad podanym listownie.

Pw 5194-39, 193

Zarząd.

1. N. 1/30. **UCHWAŁA.** W sprawie odroczenia wypłat kupca Jana Kortusa w Buku, uchyla się postępowanie odroczenia wypłat. Grodzisk, dnia 9. 9. 1930. Sąd Powiatowy.

1. N. 7/30. **UCHWAŁA.** Na wniosek kupca Józefa Sowińskiego w Grodzisku zarządza się po myśli art. 30, 37 rozporządzenia z dnia 6 marca 1928 r. otwarcie postępowania układowego. Grodzisk, dnia 15 września 1930 r. nw 3840 Sąd Powiatowy.

KONKURS.

Magistrat miasta Bydgoszczy ogłasza niniejszem konkurs na stanowisko

dyrektora Elektrowni i Tramwajów Miejskich. Uwzględni się jedynie wybitną siłę fachową — inżyniera-elektrotechnika z wyższym wykształceniem oraz odpowiednią dłuższą praktyką w elektrowniach i tramwajownictwie.

Pobory wedle umowy. Podania z dołączeniem życiorysu, wszystkich świadectw oraz fotografii należy składać najdalej do dnia 20 października 1930 r. nw 3841 Magistrat miasta Bydgoszczy.

PRZETARG

Magistrat miasta Torunia ogłasza przetarg na prace ślusarskie (okna i schody żelazne) przy budowie gmachu Urzędu Wojewódzkiego Pom. w Toruniu.

Podkłady kosztorysowe można otrzymać za opłatą 3.— zł. w Ratuszu, pokój 44, gdzie również są wyłożone rysunki do wglądu oraz udzielane będą wszelkie informacje.

Termin nadesłania i otwarcia ofert naczyna się na dzień 4. 10. 1930 r. w pokoju 44 (Ratusz) o godz. 11-tej. dw 1624 Magistrat Wydział VII.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 25 b. m., o godz. 13-tej, przy ulicy Aleje Marcinkowskiego 8, sprzedam publicznie najwięcej dajacemu za gotówkę:

bufet, fortepian, kredens, stół, kanapę, 2 fotole w skórze, szafę do książek oraz 2 obrazy olejne. Pietruszewski, komornik sąd. Poznań, Wielkie Garbary 33.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

W piątek, dnia 26 września rb. o godz. 11 odbędzie się przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu) sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

8-konnego motoru spalinowego, skrzydła (marki Irmiler), 4-lampowego radioaparatu, maszyny do szycia, lustra, wózka ręcznego i obuwia damskiego. Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. Poznań, dnia 23 września 1930. n 3957/8

MAGISTRAT XIII/4

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Polski Bank Handlowy w Poznaniu

podaje niniejszem do wiadomości, że biura banku z powodu przeprowadzki na Aleje Marcinkowskiego 19, I. p.

będą nieczynne

dnia 26 i 27 września (piątek-sobota) oraz 29 i 30 września r. b. (poniedziałek-wtorek)

Pw 5200-39 193

Wróciłem z ćwiczeń wojskowych i nadal polecam się łaskawym względem Szan. Klientei

Czesław Pawlicki

Pracownia pierwszorzędnej garderoby męskiej na miarę

Poznań, ul. Fredry 6 - tel. 52-33

zw 261-05

Książkowa (wy) - bilansistka (sta)

samodzielna siła, perfekt w polskim i niemieckim z ładnym charakterem pisma i pisać biegle na maszynie, potrzebna od zaraz lub 1. października. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw ewtl. poleceńiami oraz podaniem pretensji uprasza się pod

Wielkopolska Centrala Oliw

M. Gregorowicz i W. Bojanowski

Poznań - Plac Wolności 17

zw 561-4

W Tarnowie Podgórnem

30 minut autobusem do Poznania, jest zaraz lub później do wydzierżawienia na 6-12 lat nieruchomość, składająca się z 5 pokoi i kuchni, nadająca się na skład lub handel zboża, do tego budynku gospodarczo, ogród i ca. 24 morgi ziemi, należące do Czerwonego Krzyża. (Wykluczone jest rzecznictwo wyszynk napoiów alkoholowych). Na miejscu kościół, szkoła, lekarz, apteka i t. d. Oferty uprasza się przysłać na ręce

Fr. Stepczyńskiego w Tarnowie Podgórnem, gdzie wyłożone są także warunki.

Introligator potrzebny

Poważna firma polska w Warszawie poszukuje introligatora zdolnego fachowca na galanterijne roboty i dubeltowe oprawy na stanowisko kierownicze. Oferty z podaniem zakresu dotychczasowej pracy, kierować sub. „Fachowiec“ do P. A. T. Warszawa, Krak. Przedm. 50. nw 3837

Płacimy wysokie ceny

za jęczmień browarniany, białą koniecinę, gorczycę, mak, pszenicę i prosimy o oferty z większymi próbkami. Bauerngenossenschaft, Gdańsk, Hundegasse 109. Telefon 286-72. zw 25 657

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

1 SPRZEDAŻE

Sypialnie

Jasno, debowa, jadalnie, debowa (zegar stojący Beckera), jadalnie, ciemno, debowa, okazjonalnie sprzedam Poznański Dom Komisyjny, Dominikańska 3. Pw 5183-39, 185

Kury rasy zielononóżek legi z marca oddajemy stadko 8 kur, kogut 80 zł. Unisław, zw 93 555

Drut kołczasty

ocynkowany, używany tanio rozsprzedaje „Przewodnik” sw. Marcin 30. Pw 4911-39, 187

Kawiarnia

w pełnym biegu, dobrze prosperująca z wyszynkiem, wygodne mieszkanie, piec i pracownia zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer pod nw 3956

Okna

inspektowe, ziemie, krzaki róż, porzeczki, malin, mahoni, wysadki truskawek statyck, wielu innych bylin sprzedam tanio z powodu emigracji. Nunn, Poznań, Górczyn, cmentarz ewangelicki, zw 93 582

Ekspedycyjno

przewozowe przedsiębiorstwo z urzędową ekspedycją kolejową, stara przedwojenna firma zaraz z powodu choroby do sprzedania względnie wydzierżawienia. L. Szymański, Toruń, Żeglarska 3. zw 93 593

Pianino

krzyżowe, Woźna 10, podwórze, prawo, III. zw 93 453

Radjo

głośnik Philipsa, nowy, sprzedam tanio. Standy, Kopernika 10. zw 93 464

Rzeźnictwo

z mieszkaniem zaped elektryczny, dobre położenie, nadaje się na inne branże. Adres Kurjer zw 93 597

Majątek

163 ha, ziemia buraczana, zdrewniona, szosa, telefon, kolej, dobre budynki pow. płocki, cena 300 000 zł wplaty 150 000 zł sprzedam Koroluk, Włocławek Rolniskiego 11. nw 3959

Gramofony, płyty

Brzdziński i S-ka, Wielka 18, ceny bezkonkurencyjne. zw 93 177

Karmazyny

(Rhode-Is.-Red) koguty 4 i 5 miesięczne po dobrych nośkach ciemne upierzenie słizne okazy sprzedam lub zamienię na kur. Stefan Słaby Poznań-Starejka, Brzeczka 35. zw 90 117

Stół

zegar, umywalka na sprzedaż, Mateckiego 10. III. piętro, dom boczny. zw 93 459

Rozlewnię

piwa i fabrykę wody motorowem zapedem, dobrze zaprowadzoną sprzedam „Krakus”. Poczta 30. zw 93 489

Tania sprzedaż futer!

Meskie elki, oficerskie płaszczki, szoferskie barany wszystko połącznię z odpowiedniemi kolierkami bardzo dobre. Poznański Dom Komisyjny, ul. Dominikańska 3, telefon 21-26. Pw 5193-39, 194

Mleczarnia

śrutownik, kopalnia złota w pełnym biegu z powodu choroby sprzedam za 50 000 zł, wplaty 18 tysięcy. Kossmann, Fredry 6. zw 93 420

Hotel

w mieście prowincjonalnem położony w rynku, do tego restauracja, cukiernia, sala do zabaw, kino, całkowite urządzenie korzystnie sprzedam 40 000 zł, wplaty 10 000, reszta 10 lat hipoteka. — Zgłoszenia Koneczny, Stary Rynek 43, II. ptr. zw 93 526

Bandonjum

dobrze utrzymane sprzedam. Ma-sztalarska 6. IV. lewo. zw 93 539

Skład

przy ul. Wronieckiej sprzedam bardzo korzystnie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zw 93 577

Skład

z dwupokojowym mieszkaniem w dobrym położeniu zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Jutrzo zw 4 702

Okazja!

Sprzedam natychmiast nowy warsztat kolodziejski, wszelkie narzędzia potrzebne do prac stolarsko-kolodziejskich, oraz nowa taśmówka (Bandsäge) kompl. części żelazne do tokarki i cyrkularki (Kreissäge) i kompl. transmisje za cenę 2.200 zł. Kupującemu odstepuje ubikację warsztatową i 2 pokoje z kuchnią, Józef Kamiński, Rawicz, ul. Sienkiewicza 17. zw 93 564

Zakład

frzyzjerski z mieszkaniem za 5 000. Informacji udziela Hurtownia dla fryzjerów. sw. Marcin. zw 93 540

Dom

mieszkalny z orzynałkami ogrodem na wsi w bardzo dobrym stanie tanio na sprzedaż. Oferty do A. George, Czempin. zw 93 256

Hurtownię
piw z fabryki lemoniad i wy-
twórni soków, dobrze zaprowa-
dzone z nowoczesnym urządze-
niem w mieście pow. zaraz okazy-
jnie sprzedam lub przyjmę
współnika. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 563

Wózek
dziecięcy, jak nowy, sprzedam.
Długa 7, stolarna. zdw 93 462

Zakład
fryzjerski damsko-męski w środ-
mieściu tanio sprzedam. Oferty
Kurjer zdw 92 597

Parcele
Antoninek 80 gr. „Osadopol”, ul.
Rzeczypospolitej 9. zdw 91 773/4

Maszyna
pończosznica na sprzedaż. No-
wak, Różana 12. zdw 92 476

Talerze
restauracyjne porcelana Omielów
większa ilość tanio na sprzedaż.
Fredry 6, restauracja. tel. 1851.
Pw 5 165-39.152

**Pończochy
jedwabne
tanie**
po cenach fa-
brycznych.
Bielizna dam-
ska, męska i
dziecięca
wielki wybór
Firma Jan
Lewandowski
Poznań, Da-
browskiego 54
zdw 81 262

Autobus
„Chevrolet” 16 osób, 4 cyl., w
bardzo dobrym stanie z powodu
likw. spółki zaraz na sprzedaż.
— Szymanowski, Mikstat, powiat
Ostrzeszów, telefon 9.
zdw 90 743

Maszynę
damską, krytą sprzedaż Warsztat
Mechaniczny, Kraszewskiego 5.
zdw 93 454/55

155
mórg ziemi buraczanej, zabudo-
wania maszyn, żywy martwy
inventarż nadkompletny. Cena
76.000, wpłaty 40.000, reszta dłu-
gie lata. Agencja Długa 5.
zdw 93 406/7

Niezwykła okazja
Radio 4 lampk. z wszelkimi
przybarami sprzedam za zł 250.
Zgłoszenia pisemne Kurjer Po-
znański pod zdw 93 262

Tanio
sprzedam płaszczy jesienne wiśni-
owy. Warszawska Salon M6d, ul.
Działoszyńskich 1, w podwórzu.
zdw 93 600

Skład
kapeluszy i towarów krótkich w
powiatowym mieście sprzedam.
Oferty Kurjer zdw 93 253

Garnitur klubowy
biblioteczka, łóżka, szafy, inne
drobne rzeczy korzystnie na
sprzedaż. Oferty Kurjer
zdw 93 225

Łóżka
szafa, stół, komoda na sprzedaż.
Skarbowa 18, parter, lewo.
zdw 93 326

Tanio
sprzedam używaną sypialnię z
nową pościelą i kuchnię. Śnia-
deckich 3, parter, u p. Czekala.
zdw 93 325

Łóżko
z materacem oraz szafę używane
sprzedam. Kopeć, św. Wojciech
27, I. zdw 93 324

Kiosk
sprzedam. Adres wskaże Kurjer
zdw 93 297

Wózek
dziecięcy dobry sport. Brennafor
sprzeda. Słowackiego 16, parter.
zdw 93 296

Futro Gazella
mało używane korzystnie do na-
bycia. Wojtkowiak, Park Wils-
ona, Studium. zdw 93 295

Pończochy
piękne, dobre, tanie
A Szymański, Poznań,
św. Marcin 1
specjalny skład poń-
czoch
Pw 4 046/7-33.104/5

Wyprzedaje
meble po znizonych cenach tylko
krótki czas Szpryngacz ulica
Wielka 18. Pw 3 107/8

Kamienica
duży gmach, gdzie się znajduje
poczta, skład piekarski i 5 loka-
torów, dobrze się procentuje,
wprost od właściciela na sprze-
daż. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 280

Parcele
budowlane sprzedaż korzystnie.
Szender, Mosina. zdw 93 287

Sprzedam
skład perf. kosmetyczny miesz-
kaniem, kuchnia za około 3.000
złoty. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 307

Parcele
przy ul. Warszawskiej sprzedam
Zgłoszenia do Kurjera
zdw 93 340

Biurowe
meble, biurka, stoły, maszyny do
pisanja Underwood, Adler itd.
za bezcen sprzedaż Poznański
Dom Komisyjny, Dominikańska 3.
Pw 5 188-39.179

Willa
40 000, cała wolna Wiadomość:
„Informator”, Ratajczaka 15.
zdw 93 364

Drukarnię
sprzedam tanio z powodu wy-
jazdu za 6 tysięcy zł. Oferty Ku-
rjer zdw 93 375

Psa
szpica białego sprzedam. Oferty
Kurjer zdw 93 384

Niezwykła okazja!
Domek (fachówka) urządzony na
pokój i kuchnię, weranda, nada-
je się na parcie jako pocztuko-
jące mieszkanie, korzystnie do
nabycia. Gdzie? wskaże Kurjer
zdw 93 386

Maszynę
do pisania, mało używaną oka-
zyjnie sprzedam. Fr. Ratajczaka
83, II, pr. zdw 93 419

Sprzedam
łożeczko żelazne. Oferty Kurjer
zdw 93 415

**Porcelanę, alpakę
szkło**
prezenty — kupuje się najlepiej
i najtaniej wprost w Hurtowni
Porcelany. Wroniecka 24, po-
dwórce. zdw 93 435

Elektrolux
mało używany sprzedam. Gro-
chowe Łaki 3, Fromm.
zdw 93 427

2
wozy rzeźnicze tanio sprzedam.
Adamski, Piaskowa 6. zdw 93 475

Pies
wilk rasowy (roczny) na sprze-
daż. Tasiemski, Cybińska 3.
zdw 93 471

Meble
w olbrzymim wyborze po cenach
znizonych poleca A. Baranowski.
Poznań, ul. Poodgórną 13.
Pw 4 053-34.47

Froterki, szcztolki
własnego wyrobu najtaniej Per-
tek, Poczta 16. zdw 93 484

Maszynę
do szycia Singera okazyjnie
sprzedam. Strzelecka 23-24, po-
dwórce, prawo. Pw 5 185-39.186

Sprzedam
z powodu wyjazdu 2 pokoje z
kuchnią i meblami. Adres Ku-
rjer zdw 93 339

Futra
lisy, skóry, każdy kupić powinien
najtaniej — gdzie? tylko u Do-
browskiego, Marcina 1.
zdw 92 584

**Pierze
i puch**
hig. czyste wyro-
by pościelowe —
kodyr puchowe
— poduszki deko-
racyjne najta-
niej! EMKAP Poznań, ul. Wro-
cławska 30, tel. 58-03 Pw 4 051-33.137

2 domy
mieszkalne i morga ogrodu 5 ki-
lometrów od Poznania sprzedam.
Adres wskaże Kurjer jw 4 627

Wyprzedaje
z powodu przeprowadzki
szafy, szafki, regały do książek,
szkafy, składana, nadająca się
do składu kolonialnego, dachy
futrzan, długie palta skórzane
na ciepłe podszewce, dzbanki i
miski umywalkowe, ramy do pre-
żenia firan, kufer szafkowy, ne-
seser elegancki, koldry watawa-
ne etc. Matejki 60, II, p., lewo.
9 do 11 i 14 do 17-tej. zdw 93 483

Piekarnia
powiatowe miasto zaraz do na-
bycia, ewtl. z kamienicą. Oferty
Kurjer zdw 93 559

5 KUPNA

Poszukuje
większej ilości taniego szkła in-
spektowego. Fr. Smolanowicz,
Górczyn, Bosa 57. zdw 92 872

Magiel
używana kupie. Lisiak, Wilda,
Dąbrówki 14. zdw 93 456/7

Magiel
kupie. Oferty Kurjer zdw 93 257

Wagę
stołowa 1-3 kg używana lecz
dobrym stanie kupi Czerwona
Drogeria, Marsz. Focha 64.
zdw 93 245

Składu
mniejszego w centrum handl.
wolnego lub nie, obojętne jakiej
branży poszukuje. Oferty Kurjer
Poznański zdw 93 243

Magiel
używany kupie. Adres Kurjer
zdw 93 232

Regał
oszczędny kupie. Oferty Kurjer
zdw 93 293

Wagę
decymalna używana, dobrym sta-
nie kupie. T. Małeck, Górna
Włda 93. zdw 93 304

Garaże
kupimy do przeniesienia. Oferty
Kurjer zdw 93 343

Pieska
pokojuowego białego czystego —
(Seidenspitz) kupie. Oferty pod
zdw 93 341

Konia
dobrego kupie. Zarembska, Górna
Włda 51. zdw 93 532

Poszukuje
mniejszego składu z mieszkaniem
który by się nadawał dla obu-
nika, placę dzierżawę zgóry Ko-
nieczny, Graniczna 11. zdw 93 377

Kupię
piec westfalski dobrze utrzyma-
ny. Pawlak, Masztalarska 8a.
rw 11 684

Jednotonnową
rolwagę używaną kupie. Kurjer
zdw 93 530

Kupuję
złoto, srebro i różne klejnoty,
placę najwyższą cenę. Szwa-
carska 14, I. piętro, prawo, mie-
dzy 2-5. zdw 93 591

6 KAMIENCE

Dom na sprzedaż
II piętro z składem w mie-
ście powiatowym na Pomorzu.
Gimnazjum męskie, żeńskie, cena
35.000. Oferty Kurjer zdw 93 323

Willa
16 ubikacji, I. piętro, główna
ulica Solacza, niezapelnie wy-
koczona oraz 800 mtr ogrodu
za 55.000 zł gotówka na sprzedaż
Oferty Kurjer zdw 93 319

Kupię
dom w centrum, wpłata 100.000.
Pośrednicy wykluczeni. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 93 410

Kamienicę
4-piętrową, śródmieście, wpłata
80.000 sprzedam bez pośrednic-
twa. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 442

Kamienicę
w Inowrocławiu, sprzeda pod do-
godnymi warunkami spłaty wła-
ścicieli. Teofil Siniowski, Znin.
zdw 93 562

7 PIENIĄDZ

Zł 10 000
oraz biuro telefon, centrum, po-
siadam. Poszukuje interesu. O-
ferty Kurjer zdw 91 983
ferty Kurjer zdw 91 883

5 do 10 000 zł
pożyczkę poszukuje, placę wysoki
procent, zapewnienie według ży-
wienia. Oferty Kurjer
zdw 93 024

Ruletka
Kto chce wygrać 800 zł tygod-
niowo kapitałem 800 zł? Zgłosze-
nia Kurjer zdw 92 682

100.000.—
złoty wypożyczyć na I. hipotekę
kamienicy względnie majątku
ziemskiego. Oferty Kurjer
zdw 92 475

35—50.000
poszukuje na majątek 600 mor-
gowy pod Poznaniem na I. hi-
potekę. Oferty Kurjer
zdw 93 286

7—8.000 zł
poszukuje na gospodarstwo 96
morgow. I. hipotekę. Adres
wskaże Kurjer zdw 93 274

45.000
złoty wypożyczyć na I. hipotekę
nieruchomości w Poznaniu, rocz-
nie 12 procent. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 93 258

Poszukuje
wspólnika do przejęcia drugiego
rejonu generalnego zastępcy na
Warszawę, — własny rachunek
wspólny. Potrzebna gotówka 20
tys. zł do objęcia towaru, zysk
100%, zbyt pewny. Zgłoszenia
Kurjer zdw 93 336

Wspólnika
z gotówką 4.000, interes bez dłu-
gu, gwarancja zapewniona. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 93 378

30 000 zł
na I. hipotekę na posiadłość
ziemską z fabryką na Pomorzu
poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 93 436

Kto
pożyczy 300 zł? Procent szybk
garderobe. Oferty Kurjer
zdw 93 480

3—5 000 zł
za pożyczkę zabezpieczenie hipo-
teczne dam dobrze płatną posadę.
Oferty Kurjer zdw 93 486

Kto
zdyskontuje dobry weksel klien-
towski, proc. wysoki. Oferty
Kurjer zdw 93 542

20 000 zł
dam na hipotekę lub wypożyczę
solidnemu przedsiębiorstwu. —
Oferty Kurjer rw 11 681

250 zł
poszukuje przemysłowiec pod za-
staw. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 534

Kto
wypożyczy na rok zł 3.000 wy-
szemu, dobrze usytuowanemu u-
rzednikowi prywatnemu w pro-
centie rok gratis duży pokój
próchny lub umebowany. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 93 527

Cichej
wspólniczki, współnika do składu
za pożyczkę 1-2 tysięcy złotych
przyjme, dobry procent. Oferty
Kurjer zdw 93 523

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
i kuchnia, 1 pokój i kuchnia do
wynajęcia w Mosinie, pobliżu
dworca. Oferty Kurjer
zdw 93 533

5 pokojowe
mieszkanie komfortowo urządzo-
ne w nowej willi dobrze położo-
nej od 15. X. rb. do wynajęcia
wprost od gospodarza. Czynsz
400 zł miesięcznie za 2 lata zgó-
ry. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego pod zdw 92 650

**Do wynajęcia
lokal duży**
frontowy, mogący służyć na po-
mieszczenie dla biur — składa-
jący się z dużej ubikacji o po-
wierzchni 100 m² z przynależne-
mi do niej dużymi składowymi
piwnicami wysokość 6 m. Bli-
szych informacji udziela Sekre-
tariat Związku Cechów Rzem.
Lwów, Kościelna 8. nw 3889

Pokój
kuchnia zaraz do wynajęcia w
Czerwonej przy stacji kolej-
wej. Właściciel Sławiński.
zdw 93 536/7

2
czyste pokoje jednej osobie do
wynajęcia. Konopnickiej 13
zdw 93 231

Pokój
kuchnia, 2 lata 2.200 zł. Oferty
Kurjer zdw 93 300

**„Informator”
mieszkaniowy**
wskaże dwupokojowe, trypoko-
jowe, czteropokojowe, pięciopoko-
jowe, sześciopokojowe mieszka-
nia. Ratajczaka 15 (Pasaż).
zdw 93 362

6 pokoi
Kantaka na biura zaraz od go-
spodarza do wynajęcia. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 93 350

2
pokoje umebł. (sypialnia, stółowy)
dzierżawa miesięczna włącznie
gazu, elektr. 150 zł. Zgłoszenia
Kurjer zdw 93 385

Mieszkanie
santerynowe od zaraz do odstą-
pienia. Drożdżynicy Polna 21, w
podwórzu. zdw 93 379

2 pokoje
z kuchnią i ośrodkiem za wypo-
życzenie 10 tys. zł na 1 hipotekę.
Agenci wykluczeni. Oferty do
Kurjera zdw 93 387

4 pokojowe
mieszkanie komfortowe 300 zł
miesięcznie. Oferty Kurjer
zdw 93 390

3 słoneczne
mieszkania wynajmę po pokoju
i kuchni. Andrzejczak, Obornic-
ka 55. zdw 93 417

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia 2.000 dzierża-
wa 25 Wiza, Świeżona Mielżyń-
skiego 25, I. lewo, front.
zdw 93 421

Mieszkanie
pokój i kuchnia wprost od wła-
ściciela za miesięczną dzierżawę.
Bartmiński, Warszawska 3, Po-
znań. zdw 93 422

Pokój
kuchnia zaraz, 1.500, Widziński,
Małeckiego 15, podwórce.
zdw 93 478

Mieszkanie
1-2 pokojowe od gospodarza.
Adres Kurjer zdw 93 474

Ulica Nowa
trypokojowe mieszkanie od za-
raz wskaże „Krakus”, Poczta
30. zdw 93 488

Mieszkanie
9-cio pokojowe przy Parku Wil-
sona wprost od gospodarza wol-
ne natychmiast. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 93 482

Do wynajęcia
mieszkanie 3 pokojowe kuchnia,
przedpokojem, ubikacją na la-
zienkę, II. piętro, w dzielnicy
Łazarza, Czynsz 2 1/2 roku zgóry
6.000. Oferty Kurjer zdw 93 499

Nowobudowane
dwupokojowe 1.10. Czynsz rocz-
ny. Rausch, Grobla 27, admini-
strator. zdw 93 509

Pokój
używaniem kuchni dla bezdziet-
nego małżeństwa wynajme, dzier-
żawa za rok zgóry. Oferty Ku-
rjer zdw 93 519

2 pokoje
z kuchnią ogrodem. Szypulski,
Puszczykowo. zdw 93 555

7 pokojowe
mieszkanie zaraz wolne, dobry
punkt dla lekarza, przy rynku
Wildeckim, drugie piętro. Za
roczną dzierżawę zgóry. Oferty
Kurjer zdw 93 528

Pokój
z gotowaniem cena 800 zł, rok
dzierżawa Oferty Kurjer
zdw 93 553

Mieszkania
pokój 400, pół rok dzierżawa,
pokój kuchnia 1.000, rok dzierża-
wa. Św. Marcin 15, I. prawo.
zdw 93 581

Mieszkanie
2 pokojowe, kuchnia, łazienka,
elektryczność gaz, od gospodar-
za w willi 2.000 zł, od 4-6 Al.
Reymonta 19. zdw 93 592

Próżny
niekrepujący wynajme. Wskaże
Kurjer zdw 93 596

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
3-4 pokojowe poszukuje. Ce-
na obojętna. Oferty Kurjer
zdw 93 406

Profesor
gimn. poszukuje mieszkania 3
pokojowego z kuchnią wprost od
gospodarza. Zapłaci czynsz za
dłuższy czas zgóry. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer zdw 92 910

Polak
dawn. organizator licznych tow.
i organizacji narodowych, z za-
wodu krawiec poszukuje miesza-
kania z portierem w Pozna-
niu, Gdyni, lub w innym więk-
szym mieście. Łask. oferty Ku-
rjer zdw 93 221

5
lub więcej pokoi kuchnia na I.
piętrze, okolica Łazarz poszuku-
je lekarza. Oferty Kurjer
zdw 92 987

2—3
pokojowe z wyzodami poszu-
kuje wprost od uczciwego gospo-
darza w starym domu, czynsz
zgóry. Oferty Kurjer
zdw 93 400

Mieszkania
2-3 pokojowe. Placę dzierża-
we 3 lata zgóry. Pośrednicy wy-
kluczeni. Oferty Kurjer
zdw 93 393

Mieszkania
2-3 pokojowe z kuchnią po-
szukuje zaraz. Czynsz zapłaci
półroczny. Najchętniej w
Poznaniu wschodnim lub blisko
tramwaju. Podać piśmienną
wiadomość Dąbrowskiego 53,
I. pr. Gajdziński. zdw 93 443

Poszukujemy
mieszkania 3-4 pokojowego ku-
chnia, wygodami, w zdrowej
dzielnicy niedaleko tramwaju. —
Zapłacimy czynsz zgóry. Sze-
sne zgłoszenia do „Społem”, ul.
Półwiejska 4, tel. 41-87.
zdw 93 498

Poszukuje
2 pokojowego kuchni wprost od
gospodarza. Czynsz 1-2 zgóry.
Oferty Kurjer zdw 93 508

Pokój
i kuchnia (dane), poszukuje.
Placę rok zgóry Oferty Kurjer
zdw 93 490

Redaktor
poszukuje mieszkania 3 poko-
jowego z kuchnią, wygodami nie
wyżej drugiego piętra. Oferty
Kurjer zdw 93 578.

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**

Zamiana
pokój kuchnie stróżostwem na ta-
kie same bez. Dąbrowskiego 41a.
zdw 93 025

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
frontowy światło elektryczne 1
lub 2 panom Czesława 16a, wy-
soki parter, prawo. zdw 92 953

Tanio
panom wspólny pokój. Babiń-
skiego 7, parter, prawo

Pokój
umeblowany, elektryczne światło, osobne wejście, panu wynajmę. Koszńskiego 10, parter, prawo, zdw 93 547

Pokój
frontowy, dwuosobowy lub bezdzietnemu małżeństwu wynajmę. Kanałowa 5/6 I, zdw 93 548

Pokój
dwom panom utrzymanie. Chwaliszewo 67, front, III, piętro, lewo, zdw 93 553

Pokój
słoneczny, Paszkowski, Jackowski 43, zdw 93 511

2 panów
na pokój, Wielkie Garbary 10, Wittchen, rw 11 680

Pokój
2 solid. panom, Wielka 18, IV, lewo, rw 11 682

Pokój
umebl. bez pościeli, Matejki 66, II, prawo, rw 11 685

Pokój
umeblowany wynajmę, Chwaliszewo 70, III, prawo, rw 11 686

2
lepsze panie przyjmą na wspólny pokój, Adres Kurjer zdw 93 533

Pokój
dla studentów niezamożnych, Jackowskiego 13, oficyna, parter, prawo, jw 4 697

Pokój
wspólny 2 osobom, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokój
dla 2 pań, wiatrak, Kościelna 22, podwórze, 2. wejście, parter, jw 4 695

Pokoju
umeblowanego w śródmieściu poszukuje zaraz lub 1. 10. przy inteligentnej rodzinie asystentka Uniwersytetu. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 93 520

Pokoju
do 40 zł od 15. poszukuje pani. Oferty Kurjer zdw 93 514

Ekspedjentka
poszukuje wspólnego pokoju pobliżu Półwiejskiej. Oferty Kurjer zdw 93 294

Solidny
szuka 1. 10. czystego pokoju. Oferty cena Kurjer zdw 93 346

Pan
poszukuje pokoju ekonomicznego z łazienką schodowej w śródmieściu. Podaniem ceny Kurjer zdw 93 366

„Informator“
poszukuje pokoi Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 93 363

Poszukuję
pokoju niekierującego od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 229

Pokoju
skromnego od 1. 10. poszukuje biuralistka. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 93 438

Pokoju
umeblowanego, niekierującego, wesołym, telefonem centrum miasta, poszukuje od 1. 10. Zgłoszenia, podaniem ceny Kurjer zdw 93 445

Pokoju
dwóch samotnych pań niekierujących, pościeli, łazienka, elektryczność, podaniem ceny od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 513

Niekierującego
z łazienką poszukuje kupiec na Włdzie. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 693

Poszukuję
pokoju dwuosobowego w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 93 522

Pan
czystego, elektryczność, do 45 zł blisko centrum. Oferty Kurjer zdw 93 579

Dwuosobowego
czystego, elektrycznością poszukują państwo, do 70 zł blisko miasta. Oferty Kurjer zdw 93 576

Pokoju
w śródmieściu do 80 zł poszukuje samotna pani. Oferty Kurjer zdw 93 571

Pokoju
umeblowanego z utrzymaniem u starszej osoby poszukuje (tylko Jeżyce). Słowackiego 52, III, lewo, jw 4 696

13 LOKALE

Garaz
do wynajęcia, ul. Dąbrowskiego 4, zdw 91 913

Obszerne
dwunocne wraz z parterową ubikacją przy św. Marcinie 11 od właściciela zaraz do wynajęcia. Niklasiewicza, Wroniecka 11, rw 11 664

Śródmieściu
2 frontowe pokoje na biura, telefonem wynajmę, Mińska 4, parter, prawo, zdw 93 235

Ubikacje
auterenne 50 kwadratowych metrów suche, widne przy tramwaju od gospodarza do wydzierżawienia tylko na przemysł. Dutkiewicza, Chwaliszewo 70, front, zdw 93 323

Mamy
w Poznaniu przy ul. Małeckiego parterowy lokal handlowy z przyziemnym pokojem oraz dalsze cztery przyziemie pokoje z kuchnią które to ubikacje gotowi byłbyśmy wydzierżawić w zamian za inne 4 pokojowe mieszkanie z łazienką i pokojem dla służącej. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 329

Lokal handlowy
2 pokoje, I. piętro, Wrocławska, wolny od gospodarza. Kurjer zdw 93 517

Lokal
handlowy - biurowy na piętrze do wynajęcia, Władysław Reichelt, Stary Rynek 90, rw 11 688

Parcele
ładne na Miasteczku, piękne położenie sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer filia Stary Rynek rw 11 691

Lokal
frontowy, ożywiona ulica wynajmę. Oferty Kurjer zdw 93 556

14 DZIERŻAWY

Skład
w powiatowym mieście przy najruchliwszej ulicy w nowoczesnym domu do wynajęcia zaraz. Adres Kurjer zdw 92 709

Piekarnia
skład towarów kolonialnych, dobrze prosperująca, dobre położenie, miasto powiatowe zaraz korzystnie do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 887

Parowa
piekarnia w bardzo dobrym położeniu z mieszkaniem na korzystnych warunkach do wydzierżawienia. Robieński, Luboń, P. Poznań, zdw 93 272

Gościniec
wydzierżawi lub kupi inwalida. Oferty Kurjer zdw 92 736

Wydzierżawie
kolonialne, gościniec od właściciela. Oferty Kurjer zdw 93 244

Skład
kolonialny z mieszkaniem w małym mieście wydzierżawie na dogodnych warunkach. Elżbieta Dybizańska, Buk, Plac St. Reński 6, zdw 93 292

Stajnia
do wynajęcia, Wielkie Garbary 52, zdw 93 248

Od
gospodarza do wydzierżawienia skład na Jeżycach za roczną dzierżawę 1200 zł Oferty Kurjer zdw 93 344

Dzierżawa
40 morgów buraczanej ziemi, obficie żywy, młody inwentarz za 3000 natychmiast. Bartmiński, Poznań, Warszawska 3, zdw 93 423

Wydzierżawie
pokój z kuchnią tanio Józefiak, Dębica, szosa Okreńska, zdw 93 546

Duży
sklep na warsztat zaraz do wynajęcia, Wroniecka 18, Schmidt, zdw 93 428

Gospodarstwo
62 morgi piasznej ziemi, dom mieszkalny 4 pokoje drugie budynki murowane, wprost od właściciela 10 lat wydzierżawie. Obiecie żywego, młodego inwentarza, zniw. potrzeba 5000 zł, morgi 150 funtów Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97, Pw 5 197-57.91

Piekarnia
składem kolonialnym, większym powiatowym mieście, urządzeniem, mieszkaniem, dzierżawa miesięczna 75 zł zaraz wydzierżawie. Obiecie 2000 zł Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97, Pw 5 196-57.88

Młyn parowy
lokomobilą leżącą 45 koni mocna, przemianu do 180 ctn. dobre, przy stałej wielkiej wsi, przy szosie, 4 pary wały, 2 kamienie francuskie, urządzenie automatyczne wprost od właściciela 6 lat wydzierżawie. Dzierżawa miesięczna 850 zł, kaucja 5000 zł Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97, Pw 5 195-57.89

15 LETNISKA

Krynica - Zdrój
Pensjonat „Reduta” Heleny Nowackiej komfortowo urządzonej blisko nowych łazienek poleca pokoje całonocnym wykwiwaniem utrzymaniem od 11 do 15 zł dp 5388

16 OSOBISTE

Drogerzyste
Numer 91 632 zwrócić fotografie. Wrocławska, zdw 93 312

Stasial
Proszę o spotkanie w sobotę 27, o godzinie 5 po południu, gdzie zawsze Przecznic, St. G., zdw 93 463

Osobiste
P. Józefa Podlaszewskiego proszę o przybycie w czwartek 8-ma wieczór koło Teatru Wielkiego, I. N., jw 4 702

21 ZGUBY

Wyżel
patro-bronzozy łot. zaginął. Zwrócić za wynagrodzeniem Nitscha, Cicha 17, zdw 92 846

Zagubiono
portfel z książką wojskową P. K. U. Kościelną, która unieważnia. Słomski, Florian, św. Wojciech 26/27 (zaulek), d. 1 613

Komu
zginił Doberman? Zgłoszenia pomiędzy 4-5 Jasna 1, parter, lewo, zdw 93 584

Zgubiono
książeczki wojskowa unieważnia. Tomaszewski Edward, zdw 93 574

22 ROZMAITE

Maluje
tapetuje, czysto, szybko, Pokój od 10 zł. Oferty „Par. Aleje” Marcinkowskiego 11, pod 57.83, Pw 5 176-51.83

Akuszka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro, lewo, drugi dom od Placu Świętokrzyskiego, zdw 84 422

Higieniczne
czyszczenie pierza i puchu uskuteczniamy solidnie i tanio (na życzenie odbiór i dostawa w domu) EMKAP Poznań, ul. Wrocławska 30, tel. 58-03, Pw 4050-33.136

Chemiczne
czyszczenie wszelkiej garderoby 3-5 dni. Nowacki, Piekary 10, zdw 93 603

Szyje
suknie i płaszcze szybko i tanio. Przerabiam ładnie w domu i poza dom. Rech, Piekary 24, II, podwórzu, prosto, zdw 93 440

6,90 złotych
furtach biały z rekawami płaszczy białej damski od 8.50, płaszczy białej męski od 12.50 sprzedaje Fabryka Bielizny J. Schubert, Wrocławska 3, Pw 4872-36.10

Futra
damskie i męskie wszelkiego rodzaju wykonuje na miarę według najnowszych modeli. Reparać i przerobić facho i tano. W. Królikiewicz Podgórna 6, Pw 4884-37.23

Najtańsze źródło
zakupu pończoch nowo otworzony specjalny magazyn pończoch skarpet trykotów A. Hayduk św. Marcin 64 poleca rozmaite gatunki po niskich cenach. Pw 5045-33.23

Obraz jest
najpiękniejszy upominkiem przy każdej uroczystości. Największy wybór najniższe ceny tylko we firmie Witold Leworski, Wrocławska 36, Pw 4069-34.143

Kapelusze
damskie, najnowsze modele na składzie. Czyszczenie, odświeżanie farbowanie, fasonowanie. Ceny bezkonkurencyjne „Car-men”, 27 Grudnia 19, II, zdw 93 450

Trykoty, pończochy
paski najtańszej kupicie św. Marcin 64, A. Hayduk, Pw 5 189-39.173

Polecam
się jako krawcowa do szycia, przerabiania i sporządzania bielizny 2.50 zł dziennie. Oferty Kurjer zdw 93 505

Kilkanaście
różnych modeli Wiedeńskich sukien i płaszczy po cenach bardzo przystępnych tylko krótki czas na sprzedaż. Dąbrowska, św. Wojciech 30, parter, zdw 93 503

Futra
wszelkiego rodzaju damskie, męskie, nowe wykonuje, modernizuje, naprawia, tanio, dobrze, mody damskie, męskie. Piekary 10, parter, zdw 93 602

25 lat
Jubileuszowa Wyprzedaż „Dumont” H. Bohnowa, Marsz. Pocha 29, skład pończoch, bielizny. Wielka zniżka cen na towar letni i zimowy, zdw 83 198

23 OZENKI

Pani
inteligentna, wdowa, majetna, kat., życzy znajomości lepszego, starszego, wyższego urzędnika (50 i starszy). Nauczyciel i wdowiec ma pierwszeństwo. Cel ożenki. Oferty upraszamy do Kurjera Pozn. zdw 93 104

Profesor
na państwowej posadzie, kawaler, niebrzydki, młody, szuka odpowiedniej partii. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 93 112

Kawaler
lat 28, ogrodnik przystojny, inteligentny z majątkiem poszukuje towarzyszkę życia Pani posiadającą gospodarstwo zechce złożyć oferty możliwie z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 93 233

Starszy
mężczyzna posiadający 250.000 zł majątku w nieruchomości, poszukuje pani w odpowiednim wieku z gotówką 50.000, która się umieści na I. hipotece, w celu matrymonialnym. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 93 261

Kawaler
rolnik, lat 20, posiadający 50 tysięcy złotych w gotówce poszukuje panny inteligentnej lub bezdzietnej wdówki w celu matrymonialnym. Panna posiadająca gotówkę lub nieruchomości racza swe oferty złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 93 294

Pani
przystojna, samotna, (ślężne mieszkanie) poszukuje przyjaźni inteligentnego pana na poważnym stanowisku od lat 40. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 368

Mrówka
Piotr, Ostrów (Wlkp.), Kościuszki 2, poważne partie dla pań i panów. Zgłoszenia tylko pisemne, gdyż stale jestem w podróży, zdw 93 479

Dyskretnie
i solidnie kojarzy małżeństwa we wszystkich sferach społecznych największe biuro matrymonialne „Postep”, Warszawa, Senatorska 38. Na żądane wysyłamy kilkadziesiąt ofert do wyboru, nw 3 960

24 NAUKA

Kursy stenografii
pisanie na maszynie, Kantaka I. II, piętro, zdw 90 455

Kursy krótkoterminowe
długość wykładowego 60 godzin, urządzenie zimnego bufetu, nakrycie stołu, ubieranie półmisek oraz kurs prasowania sztywny męskiej bielizny Informacje - kancelaria Kursów Gospodarczych Zawodowych w Poznaniu, św. Marcin 69, Pw 4903-38.47

Szkoła tańców
Antoszewskiego przyjmują zgłoszenia do kursu gimnazjalnego i wieczornego, Zielona 3, Pw 4899-37.107

Profesora
któryby się podjął przysposobienia ucznia gimnazjum typu humanistycznego do egzaminu klasy VIII na 1 czerwca 1931 poszukuje. Miejscowość obojetna. Łaskawe oferty skierować Kurjer Poznański rw 11 651

R. de Brugliere
lektor U. P. udziela lekcji języka francuskiego Ulica Matejki 59, II, piętro, zdw 90 445

American
lady gives English lessons and dicta, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 278

Korespondencji
niemieckiej poszukuje w śródmieściu panienska Oferty Kurjer zdw 93 254

Francuzka
poszukuje pokoju umeblowanego w zamian za udzielenie lekcji. Oferty Kurjer zdw 93 236

Wyuczam
kroju i szycia w krótkim czasie. Adres wskaże Kurjer zdw 93 441

Stelli Kłedeckiej
Szkoła Tańców rozpoczyna 2 października kurs początkujący. Zgłoszenia na kurs uzupełniający. Pocztowa 29, tel. 33-29, Pw 5 184-39.185

Kursy
książkowskie, stenografii, Kromczyńska, Ogrodowa 16, zdw 93 516

Anglik
udziela lekcji (mówi po polsku). Telefon 54-18, 12-1, 5-7, zdw 93 599

Matematyk
szuka korepetycji. Specjalność: matematyka, fizyka. Oferty Kurjer zdw 93 568

Korepetytor
dobrze połączony szuka lekcji. Oferty Kurjer zdw 93 567

Nowoczesnych tańców
poza domem wyucza Karabasz, Krzeszowskiego 7, 17-19, jw 4 698

25 MUZYKA

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Zgłoszenia Miłkowska 13, II, piętro, zdw 92 793

Lekcje
fortepianu udziela studentka państwowego konserwatorium. Mickiewicza 7, I, pr. lewo, zdw 92 885

Uczennica
Paderewskiego - Polka z Ameryki - wirtuozka - udziela lekcji gry fortepianowej. Kurjer zdw 93 276

Repertuar
salonowy sprzedam od 6-9-tej, wtorki i piątki nie przyjmuję. - Włkhiński, Wspólna 10, II, zdw 93 447

Szkoła Muzyczna
Chopina przyjmuje uczniów każdego czasu. Lekcje fortepianu, dyktando, lekcje skrzypiec, pianina, 2 złotych miesięcznie. Kancelaria 27 Grudnia 19, zdw 93 424

Lekcje
gry na fortepianie udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Zgłoszenia Plac Świętokrzyski 2, m. 5, zdw 93 470

Skrzypek
rutynowany, koncertowo - dancinowy, wolny zaraz lub pierwszego. Gra uczuciowo. Oferty Kurjer zdw 93 429

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Szofer
sumienny, trzeźwy, pewny w swym zawodzie czteroletnia praktyka, rok praktyki warsztatowej, dobrymi poleceniami poszukuje posady zaraz najchętniej w Poznaniu. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 92 512

Mistrz młynarski
z kilkoletnią praktyką, obeznaną w pracach drzewnych i montażu poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 92 967

Kuśnierz
poszukuje pracy. Adres Kurjer zdw 92 124

Ogrodnik
żonaty z jednym dzieckiem, kwiaciarz, szkółkarz, warzywnictwie i ogrodnictwie parku poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer zdw 93 005

Biuralista
młodszy z znajomością wszelkiej pracy biurowej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 003

Portjersiwa
poszukuje młode małżeństwo z jednym chłopcem w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 92 677

Szofer
elektrotechnik lat 21, praktyki szoferskiej, wykonuje wszelkie naprawy i oszczędne uregulowanie motorów, dobry kierowca samochodów osobowych i ciężarowych,

Kursy z dziedziny „Historji Sztuki”

na rok 1930/31. Obejmą dwójaki cykl wykładów: I. Nauka o stylach w architekturze, rzeźbie i malarstwie sztuki europejskiej. II. Historia rozwoju sztuki polskiej od XVIII do XX w. Początek wykładów z dn. 1 października b. r. Zgłoszenia codziennie 4—7 wiecz. przy ul. Podgórznej 7, I.

Romana Szymańska

asyst. nauk. Muzeum Wielkop. w Poznaniu.

Kursy te przeznaczone są dla osób interesujących się sztuką i dla młodzieży pozaszkolnej jako uzupełnienie wykształcenia. — Na zakończenie kursów projektuje się wycieczkę do Włoch (Wenecja, Florencja, Rzym). zw 25 331

Dziewczynna
starsza poszukuje posady z do-
brzymi świadectwami od 1. Zgło-
szenia Kurjer zdw 93 354

Dziewczynna
z dobrymi świadectwami posu-
kuje posady lub prania. Zgło-
szenia Kurjer zdw 93 353

Młoda
gospośia szuka posady od 1. 10.
najchętniej do dwóch osób. —
Oferty proszę skierować Kurjer
zdw 93 352

Rysownik
poszukuje pracy. Oferty Kurjer
zdw 93 347

Harmonista
wojny za małym wynagrodze-
niem. Oferty Kurjer zdw 93 376

Gospośia
poszukuje posady od 1 października
lub 15. jako gospośia do
wszystkiego. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 93 356

Inwalida
wojenny, ogrodnik z rodziną, z
3-letnią praktyką na samodziel-
nych stanowiskach szuka posady
za skromnym wynagrodzeniem.
Żona może objąć posadę kuch-
niarską. Zgłoszenia uprasza
Towarzystwo Pomocy Inwali-
dom Wojennym, Poznań, Fre-
dery 7, pokój 47, telefon 39-97.
zdw 93 601/a

Maszynistka
biegła, pierwszorzędną swia-
Kurjer zdw 93 278

Biuralistka
początkująca z ładnym charak-
terem pisma, pisze dobrze na
maszynie szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 93 273

Posługaczka
poszukuje posady. Wyspańskie-
go 21, Świątkowski. zdw 93 271

Kasjerka
poszukuje posady najchętniej
kuchniarską. Oferty Kurjer
zdw 93 289

Aptekarska
młoda pomocnicza, długoletnia
praktyka poszukuje posady zaraz
lub później, miejscowość obojet-
na. Łaskawe oferty Kurjer
zdw 93 283

Korepetycji
6 klas kto udzieli? Zgłoszenia
Kurjer zdw 93 287

Akwizytor
długoletni branży naftowej przy-
jmuje posadę. Oferty uprasza
Kurjer zdw 93 285

Podróżujący
rutynowany przyjmie przedstawie-
cielstwo zaraz, branża obojetna.
Oferty Kurjer zdw 93 284

Stenotypistka
niemiecko - polska, dłuższą prak-
tykę przyjmie posadę. Oferty
Kurjer zdw 93 283

Młoda
gospośia do wszystkiego posu-
kuje do jednej osoby posady od
1. 10. Zgłoszenia Kurjer
zdw 93 250

Pracznia
przyjmie pranie lub posługę. Ul.
Półwiejska 36 u p. Grzechowiak.
zdw 93 249

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Rio-Rita”.
Aurora: „Liga zemsty”.
Casino: „Miłość w polityce”.
Colosseum: „Sygnał wśród burzy”.
Corso: „Indyjska Krew”.
Edison: „Napoleon i Madame Sans Gene”.
Hartat: „Ołbrzym Gór”.
Metropolis: „Dziecko cyrku”.
Odeon: „Zły Czar”.
Orzeł: „Tom Mix”.
Renaissance: „Pustynia w płomieniach”.
Słońce: „Władca Sahary”.
Stylowe: „Romans współczesnej panny”.
Tęcza: „Pod przegięciem hali-
by”.
Wilsona: „Czarny Orzeł”.

Przedpłata

na październik 1930, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego do-
datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-
znaniu w ekped. z 4.00, w agencjach w mieście z 4.50 z odnośnictwem
do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnictwem przez pocztę poza Poznaniem
kwartalnie z 14.80, pod opaską w Polsce z 9.00, pod opaską
w razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci
nie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Uczniwa
dziewczyna poszukuje posady do
wszystkiego z gotowaniem. O-
ferty Kurjer zdw 93 545

Hafciarka
maszynowa (Singer) poszukuje
pracy wieczorem. Oferty Kurjer
zdw 93 543

Biuralistka
pisząca biegle na maszynie, w
języku polskim i niemieckim, z
dokładną znajomością prac ad-
wokackich poszukuje zaraz po-
sady w kancelarii adwokackiej
Reflektuje najchętniej na pro-
winie. Łask. zgłoszenia Kurjer
zdw 93 560. Dobrze świadectwa.

Sierota
kochająca dzieci szuka posady.
Oferty Kurjer zdw 93 552

Posady
do wszystkiego z gotowaniem od
1. 10. szukam. Oferty Kurjer
zdw 93 551

Szofer ogrodnik
żonaty, lat 28, trzeźwy i sumien-
ny z dłuższą praktyką, dobrze
obeznany w swym zawodzie, po-
siadający dobre świadectwa szu-
ka posady. Łask. oferty Kurjer
Poznański zdw 93 557

Szofer
mechanik, slusarz bezdzietny
szuka posady. Oferty Kurjer
zdw 93 554

28 WOLNE MIEJSCA

Gospodyni kucharka
potrzebna do kuchni akademickiej
Zgłoszenia z odpisem świadectw
podaniem wynagrodzenia nade-
śłać Bratnia Pomoc Gdańsk-
Wrzeszcz, Heeresanger 11.
dw 1620

Bony freblanki
poszukuje się na Śląsk jako wy-
chowawczynie dla dzieci i wyre-
czytelne pani domu Zgłoszenia
z życiorysem, podaniem kwalifi-
kacji, wymagań i odpisów swia-
dectw do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod dw 1606

Przedstawiciela
poszukuje do odwiedzania kli-
enteli prywatnej i handlowo-
przemysłowej, wytwórnia szyl-
dów metalowych. Wymagana
obowiązkowo kaucja w gotówce
zł 100. Wysoka prowizja, arty-
kuł bardzo pokupny. Zgłoszenia
osobiste lub listowne do Wy-
twórni szylków Z. Chojnicki,
Toruń, ul. Krasieńskiego 73.
zdw 93 107

Kasjerka ksiązkowa
władająca również językiem nie-
mieckim, pisząca na maszynie
potrzebna do większego miasta
powiatowego. Zgłoszenia listowne
z podaniem pensji bez utrzy-
mania do Kurjera Poznańskiego
zdw 93 219

Na sezon jesienno - zimowy polecam:

Zurnale

na suknie, kostjomy i płaszcze od zł 100

Kroje

do żurnala „Suzanne” stale na
składzie od zł 0.80

Podręczniki

do wszelkich robót ręcznych od zł 0.50

Manekiny

męskie i damskie do krawieczyny
od zł 2500
za sztukę

S. Kałamajski
Poznań. Pw 5192/93-95, 190/91 Toruń.

Panna
z prowincji, lat 35, uczniwa,
przyjmie posadę wyręczytelki
pani domu lub u samotnej osoby
za skromnym wynagrodzeniem.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 93 561

Osoba
znająca szycie poszukuje posady.
Oferty Kurjer zdw 93 522

Angielka
udziela lekcji. Kurjer zdw 93 515

Dziewczynna
do wszystkiego z gotowaniem po-
szukuje posady od 1. 10. Oferty
Kurjer zdw 93 512

Panienka
która może zastąpić pielęgniarke
poszukuje posady do małego
dziecka. Oferty Kurjer
zdw 93 521

Kucharka gospodyni
samodzielna, szuka posady z do-
brzymi, długoletnimi świadectwa-
mi. Oferty Kurjer zdw 93 535

Gospodyni
z dobrymi świadectwami, posu-
kuje posady do wszelkich prac
domowych do 2 lub 3 osób od 1.
10. Oferty do Kurjera zdw 93 531

Szofer
monter z 10 letnią praktyką, o-
beznany z wszystkimi typami
maszyn szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 93 586

Dziewczynna
z prowincji do wszystkiego bez
gotowania szuka miejsca. Zgło-
szenia Kurjer zdw 93 590

Saksofonista
(alt-sopran) obligacista i rutyno-
wany jazzbandzista (flecista)
mogą zaraz przyjąć posadę. Zgło-
szenia Wiktor Kubica, Katowice,
ul. Zielona 17. zdw 93 594

Panienka
z dobrego domu poszukuje po-
sady nauczycielki do dzieci. Zgło-
szenia Poznań, ul. Grunwaldzka
29, Z. Linkówna. zdw 93 492

Gospodyni kucharka
w średnim wieku, dobrze zna-
jąca swój zawód poszukuje posady
od 1. 10. 1930. Oferty Kurjer
zdw 93 607

Z ukończonym
kursiem prywatnej szkoły han-
dlowej poszukuje posady z do-
brzymi świadectwami biurowego,
inkasenta lub magazyniera. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 93 808

Potrzebna
uczniwa, czysta dziewczyna do
wszelkich prac domowych bez go-
towania zaraz. Knopiński, Począ-
towa 26. rw 11 674

Fryzjerka
działa może się zaraz zgłosić. —
A. Kuźniak, Marsz. Focha 57.
zdw 93 487

Panienki
intel. do dzieci poszukuje od 1.
10. Zgłoszenia Kurjer
rw 11 687

Inteligentna
uczniwa panienka, która rozumie
trochę szycie potrzebna w dobry
dom dla dwóch dziewczynek od
2—6 lat. Zgłoszenia, warunki Ku-
rjer zdw 92 556

Do
domu lekarskiego poszukuje od 1.
względnie 15 października sumi-
ennej, doświadczonej, inteli-
gentnej wyręczytelki, tylko z
lepszej rodziny Prowadzić samo-
dzielnie całkiem dobrą kuchnię,
ma być obeznana z wszystkimi
pracami domowymi. Służąca jest.
Obejście i pensja dobra. Podróż-
wygadza się. Oferty z swia-
dectwami i fotografią kierować
do Doktorowej Spyrowej, Kró-
lewka Huta, Górny Śląsk, ul.
3-go Maja 4. zdw 91 254

Darmo
kurs fryzjerski. Wskaże Kurjer
zdw 93 589

Dziewczynna
młodsza do wszystkiego potrze-
bna. Ciesielski, Ratajczaka 11 a.
V. wejście. zdw 93 469

Zastępcę
na miasto Poznań na prowizję
poszukuje Hurtownia materia-
łów piśmiennych. Oferty do Ku-
rjera zdw 93 585

Dziewczynna
do prac domowych potrzebna. —
Ganasieński, M. Focha 70 (skład).
zdw 93 573

Zastępcę
do sprzedaży bardzo praktycz-
nego urządzenia transportowego w
mieście i do podróży poszukiwa-
ny. Z początku prowizja, później
ewentualnie stała pensja i koszty
podróży. Oferty z podaniem do-
tychczasowego zaliczenia do Admi-
nistracji Tygodnika Dostaw we
Lwowie pod „Akwiwizycją”
nr 3 938

Asystentka analityczna
mówiąca poprawnie po polsku i
niemiecku przyjmie natychmiast
laboratorium chemiczno-anali-
tyczne Albrecht Hammer. Po-
znań. ul. 3 Maja 5. zdw 93 305

Marszanika
początkująca potrzebna. Oferty
Kurjer zdw 92 984

Uboczny zarobek
znajda podróżujący branży u-
bezpieczeniowej maszyni rolni-
czych i portretów itd. Zgło-
szenia listowne. Gospodarczy Za-
kład Kredytowy Lwowski. Walo-
wa 11 a. Oddział Obligacji.
Pw 4886-72.131

Ekspedjentka
do składu pończoch oraz tryko-
tów potrzebna. Konieczne poważ-
ne referencje. Oferty Kurjer
zdw 93 284

Des le
1. 10. 30. on cherche une Fran-
caise (demi-place) pour s'occuper
de deux garçons (10 et 6 ans).
Bonnes références Dr. Glabisz.
Przecznica 9 (10—11 et 3-4
heures). zdw 93 255

Służąca
potrzebna od 1. 10. Piekarnia.
Rybaki 24/5. zdw 93 327

Dziewczynna
uczniwa, śmiała, czysta i chętnie
pracująca do bezdzietnego mał-
żeństwa potrzebna Grobla 30.
III. ptr. zdw 93 316

Panienka
w wieku od 15—16 lat umiejąca
dobrze liczyć może się zgłosić od
1. 10. do sprzedaży cukierków i
obsługi gości. Podanie wynagro-
dzenia do ekspedycji Kurjera Po-
znańskiego zdw 93 315

Panienka
do bufetu potrzebna. Przemysło-
wa 27. restauracja. zdw 93 288

Służąca
może się zgłosić. Solacz, Mazo-
wiecka 61. parter. zdw 93 302

Z
dobrymi świadectwami potrzebny
szofer mechanik. Adres wskaże
Kurjer Poznański zdw 93 345

Poszukuje
nauczycielki muzyki (fortepian)
dla początkującej dziewczynki w
domu dzielnicy Śródm. Zgłosze-
nia oraz warunki Kurjer
śrw 146

Ucznia
z ukończoną szkołą handlową
przyjmie K. Michalak, skład że-
leza, sprzętów kuchennych. Po-
znań. Marszałka Focha 71.
zdw 93 334

Potrzebna
służąca do wszystkiego zaraz. —
Poznań. Wrocławka 20, m. 6.
zdw 93 372

Uczeń
piekarski może się zgłosić. Kost-
ka, Za Bramką 12. zdw 93 365

400 zł miesięcznie
i więcej zarabia inteligentne pa-
nie z własnym mieszkaniem w
miastach powiatowych przez mo-
je zastępstwo. Egzystencja sta-
ła. Ładne podróże. Potrzebna
gotówka 100—200 zł. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 93 399

Dziewczynna
młodsza, czysta, dobra dla dzieci,
znajomością gotowania potrze-
bna zaraz. Wrocławka 19. III.
prawo. zdw 93 382

Dziewczynna
do wszelkich prac domowych z
gotowaniem i również posługacz-
ka potrzebna od 1. 10. Maćkiewicz-
wiczowa, ul. Wrocławka 35.
II. ptr. zdw 93 391

Uczeń
chcący się wyuczyć rzemiosła
może się zgłosić. Wincenty Za-
jac, Krzyżowa 3. r 11 676

Uczeń
krawiecki ze wsi potrzebny. No-
wacki, Piekary 10. zdw 93 606

Wolontariusz
fryzjerski potrzebny. Oferty Ku-
rjer zdw 93 014

Poszukuje
pomocnika piekarskiego (wyswo-
leńca). Adres wskaże Oredow-
nik Jężyce j 4699

Uczennica
pół roku do krawieczyny po-
trzebna. Dymkowska, św. Marcin
56. zdw 93 373

Humor zagraniczny

— Chcesz zagrać z nami w bilard, Jadwisiu?
— Obecnie nie mogę — jestem zajęta szyciem...
— Świetna z ciebie gospośia! a co szyciesz?
— Zeszywałam sukno bilardowe, które przed chwilą roz-
darłam!
(Lond. opinion) S. F.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej
150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-lamowej milim.
Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wyda-
nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do
wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłosze-
nia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem
a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.